

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg

ASIA:

Ministeri Gripenbergin kassotti
Madrid

9/1 1928.

S a l a i n e n .

1 / 300 he. : 13 28		
16/1. 28		L.M.
5	Cy	Sup.

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Tiedoitettuani Herra Ulkoasiainministerille raportissani No. 360/97/27 viime marraskuun 8.p:ltä espanjalais-sveitsiläisen kauppasopimuksen tarkastamisasiassa syntyneestä Espanjan hallituksen ja Sveitsin liittoneuvoston välisestä nootien vaihdosta ei tämä asia eikä muidenkaan sopimusten tarkastaminen tähän mennessä vielä ole huomattavassa määrin edistynyt. Belgian tšekkiläisen suurlähettilään vapaaherra de Borchgraven t.k. 7.p:nä minulle antamien tietojen mukaan lienee kyllä viime marraskuussa Brysselissä ryhdytty valmistaviin keskusteluihin belgialais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamisesta. Hra de Borchgrave oli nimittäin hallitukselleen ilmoittanut kyllästyneensä - asiasta keskustellessamme käytti suurlähettiläs "dégouter"-sanaa - neuvottelemaan espanjalaisten kanssa, ja sen takia pyytänyt, että neuvotteluja käytäisiin Brysselissä "jotta he itse (s.o. Belgian ulkoasiainministeriö) saisivat nähdä kuinka vaikea ja kärsivällisyyttä koetteleva asia neuvotteleminen espanjalaisten kanssa on."

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

Hra de Borchgrave sanoi, ettei tietänyt paljoakaan neuvottelujen käynnistä, mutta huomautti hallituksensa asettuneen sille kannalle, että jos kerran Belgian on kumottava sidotut tullimaksut ja myönnettävä Espanjalle yleinen suosituimmuus, niin on Espanjankin myönnettävä Belgialle sama suosituimmuus, varsinkin kun Espanjan hallituksella - suurlähettilään otaksuman mukaan - on aikomus yleensä korottaa uuden tullitariffin maksut. Espanjan hallitus ei kuitenkaan tahtone suostua niihin vaatimuksiin, ja "siitä riidellään nyt Brysselissä." Otaksumani, että neuvottelut tulevat edistymään hyvin hitaasti, myönsi suurlähettiläs oikeaksi.

Suur-Britannian entinen tšekäläinen kauppattashea kapteeni U. de B. Charles on ilmoittanut Kansantaloudellisen Neuvoston varapuheenjohtajan Don Sebastian Castedon hänelle sanoneen, hänen käydessään jäähyväisvisiitillä Don Sebastianin luona, Espanjan tulevan sanomaan irti Italian ja Sveitsin kanssa solmimansa kauppasopimukset. Tämän johdosta lienee Italian tšekäläinen suurlähettiläs epävirallisesti tiedustellut hra Castedolta, onko tässä väitteessä perää, johon viimeainittu lienee vastannut Espanjan "kaikesta päättäen" sanovan Italian sopimuksen irti uuden tullitariffin voimaanastuessa. Sveitsin ministeri sitävastoin ei ole ollut kosketuksessa hra Castedon kanssa. Tässä yhteydessä sopii huomauttaa, ettei uuden tariffin voimaanastumisesta vielä ole mitään virallisesti päätetty; epävirallisten tietojen mukaan koettaa Espanjan hallitus saada tariffin valmiiksi ensi kesäkuun 1. päiväksi. Tšekäläisissä diplomaattipiireissä suhtaudutaan kuitenkin skeptillisesti tähän mahdollisuuteen.

Keskustellessani t.k.7.p:nä näistä asioista Sveitsin tšekäläisen ministerin kanssa huomautti hra de Stoutz Espanjan tahtovan sanoa italialaisen ja sveitsiläisen kauppasopimuksen irti syystä, että nämä vallat olivat seikkaperäisemmin määritelleet ne ehdot, joilla ne olisivat valmiit ryhtymään sopimuksien

LEGATION DE FINLANDE

tarkistamiseen ja jotka eivät ole sopusoinnussa Espanjan ainakin tähän mennessä määrämien ohjelmän kanssa. Italian täkäläinen suur- lähetystö ei kyllä ole tahtonut minulle tarkemmin ilmoittaa mitä hallituksen asettamiin ehtoihin sisältyy, mutta lienevät ne samaa laatua kuin Sveitsin liittoneuvoston lausumat toivomukset, joista raportissani No.360/97/27 viime marraskuun 8.p:ltä kunnioittaen olen Ministeriölle tiedoittanut. Ministeri de Stoutz sanoi siis odottavansa, että espanjalais-sveitsiläinen kauppasopimus ensi kesän sanotaan irti, mutta epäili sitä, että Espanja antaisi neuvottelujen päättyä "ruptureen". Hän oli siis sitä mieltä, että päästäisiin uuden sopimuksen solmimiseen ennen irtisanomisajan - eli kolmen kuukauden - kulumista. Muussa tapauksessa tulisi nimittäin Espanjan vienti pahasti kärsimään, se, ja ennen kaikkea hedel- mänvienti, kun tapahtuu etupäässä syksyllä.

Ylläesittämäni tiedot näyttävät minun käsi- tykseni mukaan toteavan oikeaksi minun aikaisemmin Ulkoasiainminis- teriölle ehdottamani esiintymistavan, jota Ministeriö onkin noudat- tanut. Jos nimittäin hallituksemme olisi tarkemmin määritellyt ne edellytykset, joilla me olisimme olleet valmiit tarkistamaan sopi- musta, niin on todennäköistä, että meidänkin sopimuksemme olisi sanottu irti. Mutta hyvin epävarmaa on, olisimmeko me irtisanomis- ajan kuluessa voineet saada uuden sopimuksen solmituksi, varsinkin kun Espanjan vienti Suomeen on meidän vientiämme Espanjaan paljon pienempi sekä ottaen huomioon Espanjan puutavarantuottajien vastus- tuksen ja sen propagandan, jota tällä hetkellä harjoitetaan täällä jotta saataisiin hallitus korottamaan puutavaratulleja. Nyt sitä- vastoin on otaksuttavaa, että me neuvottelemalla sopimuksen tarkas- tamisesta - eikä uuden sopimuksen solmimisesta - pääsemme tyydyttä- vään tulokseen.

Milloinkaan sitten espanjalaiset tulevat ole- maan valmiit ryhtymään sopimuksemme tarkastamiseen on vielä mahdo-

LEGATION DE FINLANDE

tonta ennustaa. Ajankohta näyttää kuitenkin lähestyvän sitten kun nyttemmin Tanskan uusi sopimus on solmittu ja Holianti - jonka neuvotteluyrityksistä aikaisemmin olen kunnioittaen Ministeriälle tiedoittanut - lienee luopunut toivomuksistaan uuden sopimuksen aikaansaamiseksi. Toiselta puolen on huomautettava, että - kuten raportissani No.360/97/27 ilmoitin - hrat Castedolla ja Lopez Lagolla juuri tällä hetkellä lienee niin paljon työtä, että heillä tuskin lienee aikaa käydä sopimuksien, saatikka sitten meidän sopimuksemme, tarkistamiseen käsiksi, ja että edellämainittu on minulle yksityisesti luvannut - kuten raportissani No.286/78/27 tiedoitin - ryhtyvän tarkistamaan meidän sopimustamme vasta toisten sopimusten tarkastamisen jälkeen ja kun minä olen ilmoittanut hänelle olevani siihen valmis.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiamiehittäjä,

Ministeri *Linberg*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti.
Madrid.

12/1 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 2/300 ser. D. 13 28		
4/1-28	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Suomen puutavaroista kannettavat tullimaksut.

Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ulkoasiainministeriölle ilmoittanut on jonkun aikaa sitten Espanjan puutavaratuottajien keskuudessa ryhdytty harjoittamaan vilkasta propagandaa Espanjan tullitariffin puutavaroita koskevien maksujen korottamiseksi. Olen kyllä koettanut tarkoin seurata tämän asian kehittymistä, mutta niiden tietojen perusteella, jotka tähän mennessä olen onnistunut hankkimaan, olen saanut sen käsityksen, että propaganda ennen kaikkea tarkoitti Portugalin puutavaraviennin helpottavien määräyksien kumoamista. Yleisistä poliittisista syistä oli nimittäin Espanjan hallitus viime syksynä vapauttanut Portugalin viennin maksamasta alhaisvaluuttaisten maiden tavaroista kannettavaa surtaxe'a (koeffisientti), josta toimenpiteestä seurasi m.m. Portugalin puutavaraviennin huomattava kasvaminen. Koska niitä tavaroita käytetään miltei yksinomaan hedelmälaatikkojen ja tynnyrintekijänteoksien valmistamiseksi, otaksuin ettei mitään paksumpien puutavarain tullimaksujen korottamista tarkoittavia yrityksiä olisi pelätävissä, varsinkin kun semmoisia puutavaroita ei Espanjassa valmistettu.

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

TÄHÄN KÄVI kuitenkin minun luonani

Don Vicente Lantero, Espanjan puutavaratuontikauppiain yndistyk-
sen puheenjohtaja, joka sanoi saaneensa tietää kyseessäolevan pro-
pagandatoiminnan johtajien tarkoittavan m.m. Suomenkin puutavarain
tullimaksujen korottamista. Syynä tähän lienee toiselta puolen
tietämättömyys, Espanjan puutavarantuottajat kun luulevat Suomes-
ta vietävän Espanjaan myöskin tynnyrintekijänteoksia, toiselta
puolen se seikka, että Espanjan sahateollisuuden johtajat tahtoi-
sivat saada itse suuremmassa määrin kuin aikaisemmin sahata m.m.
Suomesta tulevat puutavarat. Sr. Lanteron ilmoituksen mukaan lie-
nee Espanjan puutavarantuottajien muodostama "Asociación de Mader-
istas"-niminen yhdistys jo tehnyt hallitukselle esityksiä koskien
m.m. Suomen puutavaroista kannettavien tullimaksujen korottamista.
Sr. Lantero oli kyllä erälle tämän yndistyksen johtohenkilölle
huomauttanut, ettei Suomesta tuoda mitään puutavaroita, jotka voi-
sivat kilpailla Espanjan puutavarantuottajien valmistamien tavarain
kanssa, johon tämä lienee vastannut yhdistyksen kaikesta päättäen
sekoittaneen Suomen ja Tshekko-Slovakian(!). Tosiseikka oli kuiten-
kin, että puutavarantuottajien yhdistys oli tähännyt iskun Suomen-
kin puutavaravientiin. Sr. Lanteron käsityksen mukaan on tämä pro-
paganda yhä vilkastumassa, jonka tähden hänen mielestään olisi
ryhdyttävä vastatoimenpiteisiin. Tilanne on siitakin syystä verrat-
tain vakava, että "Asociación de Maderistas")nimisen yhdistyksen
puheenjohtajana toimii eräs tarmostaan tunnettu insinööri Nardiz,
joka on Yleisten töiden-ministeriön vaikutusvaltainen virkamies
sekä Kansantaloudellisen Neuvoston tullitariffijaoston jäsen. Käy-
dessään minun luonani pyysi Sr. Lantero minun avustustani näiden
pyrkimysten turhiksitekemiseksi.

Olen katsonut velvollisuudekseni saatua
ylläolevan Teidän, Herra Ministeri, tietoonne, mutta tahtoisin

LEGATION DE FINLANDE

samalla huomauttaa, etten puolestani pidä tilannetta vielä niin vakavana kuin mitä Sr. Lantero näytti arvelevan. On nimittäin muistettava, että - kuten aikaisemmin olen Ulkoasiainministeriölle ilmoittanut - Espanjan uusi tullitariffi on tarkoitettu astuvaksi voimaan vasta ensi kesäkuun alussa, ja että - kuten niin ikään olen ilmoittanut - Madridissa yleensä ollaan sitä mieltä, että tämä on sula mahdollisuus, tullitariffin valmistavia töitä kun ei vielä liene päätetty. Sitä paitsi on joka tapauksessa otaksuttavaa, että ehdotus uudeksi tariffiksi alistetaan Kansalliskokouksen tarkastettavaksi, joka varmasti tulee viemään paljon aikaa. Toiselta puolen on kuitenkin mahdollista, että Hallitus välttääkseen loppumattomia, turhia keskusteluja päättää omin päin julkais- ta uuden tariffin ja siten asettaa yleisön fait accompli'n eteen.

Sr. Lantero, joka sanoi tulevansa näinä päivinä koettavansa tarkemmin tutkia tilannetta, lupasi jonkun ajan kuluttua minulle ilmoittaa mitä hän on saanut tietää. Minusta näyttää kuitenkin mahdolliselta, että minunkin täytyy tässä asiassa - vaikkakin tietysti varovaisessa muodossa - ryhtyä toimimaan koettaakseni saada ennen kaikkea puutavarainportöörit, mutta myös- kin hedelmäeksportöörit harjoittamaan painostusta hallitukseen. Siinä tapauksessa on minun luultavasti uudestaan käytävä sekä Barcelonassa että Valenciassa.

Siltä varalta, että Te, Herra Ministeri, tahdotte saattaa ylläolevan Suomen puutavarakauppiaitten tietoon, rohkenen kunnioittavimmin pyytää, että näiden tietojen luot- tamuksellista luonnetta painostettaisiin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin- omaisen kunnioituksen vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,
Ministeri *Sripenski* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Medici

24/2 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
K: 3 kjoo Sr. E. 10 28		
1/2-28	P2	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

T.k. 21.p:nä oli minulla kunnia vastaanottaa Ulkoasiainministeriön näin kuuluva shifferisanoma:

"4 Avila sähköohjeensa mukaan ilmotti Esp
"tahtoo ryhtyä neuvotteluihin muka käsittävän ei
"saaneensa lopull vastausta kesäk ehdotukseensa x
"ilmoitimme antavamme teille tarpeelliset ohjeet
"toistakaa Suomi valmis x odotamme tietoja tilan-
"teesta ehdotustanne menettelytavaksi toivomme
"asian lykkääntyvän".

Koska minulla ei enää sähkösanoman saapues-
sa ollut tilaisuutta tavata tšekäläisen Valtioministeriön Kaupalli-
sen Osaston päällikköä - onhan Sr. Lopez de Lago ainoa ministeriön
virkamies, joka tietää edes jotain Espanjan kauppasopimuksien tar-
kastamisasiasta - ja koska ministeriö seuraavana maanantaina, Ku-
ninkaan nimipäivänä, oli suljettu, kävin vasta tänään Kaupallisen
Osaston päällikön puheilla. Selostettuani hänelle Ulkoasiainminis-
teriön ylläesittämäni sähkösanoman sisällyksen huomautin, etten

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

voinut käsittää miksi Espanjan Helsingin lähettiläs oli ilmoittanut hallituksensa ei saaneen koskaan vastaanottaa tarkastamisedotukseensa Suomen hallituksen vastausta. Tämän johdosta Sr. Lopez de Lago, Espanjan entisen asiainhoitajan Sr. Romeron Valtioministeriölle lähettämiin sähkösanomiin nojautuen kertoi seuraavaa:

Viime heinäkuun 15.p:nä oli Ulkoasiainministeriömme kaupallisen osaston päällikkö suullisesti ilmoittanut Sr. Romerolle Tasavallan hallituksen tulevan "jonkun ajan kuluttua ja ulkoasiainministerin palattua Helsinkiin" jättämään hänelle virallisen vastauksensa Espanjan hallituksen ehdotukseen. Hän (kaupallisen osaston päällikkö) tahtoi kuitenkin jo nyt epävirallisesti jättää Sr. Romerolle jäljennöksen siitä vastausnootista, joka myöhemmin ja Ulkoasiainministerin allekirjoittamana virallisesti jätettäisiin hänelle. Tämän jäljennöksen sisällyksen olikin Sr. Romero supistetussa muodossa sähköteitse saattanut Valtioministeriön tietoon. Hän ja Espanjan hallituskin olivat jääneet odottamaan Suomen hallituksen lopullista ja virallista vastausta, mutta sitä ei koskaan oltu heille toimitettu. Muutamia päiviä sitten käydessään läpi Suomen sopimuksen tarkastamista koskevat asiakirjansa oli Sr. Lopez de Lago huomannut, ettei vastausta vielä oltu saatu, ja siitä syystä oli Valtioministeriö sähköteitse kehoittanut ministeri Avilaa siinä pyytämään. Selvää on nimittäin, lisäksi Sr. Lopez de Lago, ettei Espanjan hallitus voi pitää Sr. Romeron Suomen ulkoasiainministeriön kaupallisen osaston päällikön epävirallisen ilmoituksen sisältävää sähkösanomaa Suomen hallituksen virallisena vastauksena.

Sanoin Sr. Lopez de Lagolle koko ajan olleeni siinä käsityksessä, että Sr. Romerolle viimekuluneen heinäkuun 15.p:nä annettu nootti - josta minä olin saanut jäljennöksen - oli ollut täysin virallista laatua, ja huomautin hallitukseni olevan valmiin ryhtymään sopimuksen tarkastamiseen. Sr. Lopez de Lagon kysymyksestä selostin nootin sisällyksen, jota hän siis ei seikkape-

LEGATION DE FINLANDE

räisesti tuntenut. Hän ei kuitenkaan tahtonut siitä lausua mitään mielipidettä ennenkuin hän oli saanut nähdä sen.

Kysyin Sr. Lopez de Lagolta oliko suullinen ilmoitukseni hallitukseni valmiudesta ryhtymään tarkastamiseen riittävä taikka tahtooko Espanjan hallitus saada uudestaan kirjallisen ja virallisen vastauksen. Hän ehdotti Sr. Romerolle annetun nootin uudestaan jätettäväksi ministeri Avilalle "sillä edellytyksellä kuitenkin", lisäsi hän, "että Te todellakin olette valmiit hyväksymään meidän ehdotuksemme(!) ettekä ainoastaan ilmoita olevanne periaatteessa valmiit tarkastamaan sopimusta, mutta asetatte niin monta ehtoa, että siitä ilmenee Teidän itse asiassa tahtovan välttää koko tarkastamista - kuten useat vallat ovat tehneet(!)". Sanoin en oikein ymmärtäväni mitä Espanjan hallituksen ehdotusta hän tarkoitti, koska Sr. Romeron hallitukselleni jättämään verbaalinoottiin ei sisältynyt mitään muodollista ehdotusta. Tähän Sr. Lopez de Lago vastasi minun sanojeni suuresti häntä hämmästyttävän: olihan hän Sr. Romerolle toimittanut ehdotuksen sopimuksemme "eri artiklain" uudeksi muodoksi. Huomautin, etten luullut hallitukseni koskaan vastaanottaneen tätä ehdotusta (joka tapauksessa siitä ei minulle oltu mitään ilmoitettu) ja että Sr. Romeron verbaalinootin stilisoimisesta saadaan käsitys Espanjan hallituksen vielä tulevan esittämään seikkaperäisempiä ehdotuksia. Tämä on aivan mahdotonta, vastasi Sr. Lopez de Lago, Espanjan hallitus kun ei tule tekemään mitään muita ehdotuksia. Hän myönsi kuitenkin mahdolliseksi, ettei Sr. Romero ollut saattanut Espanjan hallituksen ehdotusta Suomen hallituksen tietoon lisäten: "Asia on hyvin yksinkertainen: suostuuko Suomen hallitus vai ei siihen, että Espanjan Suomelle myöntämät alennukset toisesta sarakkeesta ja sidotut tullimaksut kumotaan. Jos Suomen hallitus ei hyväksy Espanjan hallituksen ehdotusta, niin Espanjan hallitus odottaa Suomen hallituksen vastaehdotusta."

Lupasin tiedustella hallitukseltani, oliko

LEGATION DE FINLANDE

se koskaan saanut vastaanottaa Espanjan ehdotusta sopimuksen "eri artiklain" uudeksi stilisoimiseksi. Vaikka Sr. Lopez de Lago käytti monikkomuotoa ("eri artiklat"), niin lienee hän kuitenkin aikanaan Sr. Romerolle toimittanut ehdotuksen ainoastaan yhden artiklan uudeksi muodoksi. Olen Valtiominiisteriöltä hankkinut jäljennöksen Sr. Romerolle toimitetuista ohjeista, ja niihin sisältyy seuraava ehdotus:

"Los párrafos primero y segundo del art:º
"2. de dicho Convenio, se sustituyen por el siguiente:
"Los productos naturales o fabricados, enumerados en
"el Anejo B., originarios y procedentes de Finlandia,
"disfrutarán, a su importación en España, el trato
"aplicado a los de la nación mas favorecida."
"Se suprime el anejo B.",

joka ehdotus suomennettuna kuuluu:

"Mainitun sopimuksen toisen artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan sijaan tulee seuraava määräys:
"B-liitteessä luetellut, Suomesta peräisin olevat luonnon- tai teollisuustuotteet nauttivat niitä Espanjaan tuotaessa suosituimmuutta."
"B-liite kumotaan."

Kuten Te, Herra Ministeri, huomaatte, on ehdotus ei ainoastaan hyvin huonosti stilisoitu, vaan sitä paitsi se ei ota huomioon sitä mahdollisuutta, että Suomenkin Espanjalle myöntämät tullialennukset - eli siis A-liite - kumottaisiin. Koko kysymys on nyt siinä - ja vastauksesta tähän erinomaisen tärkeään kysymykseen pitäisi mielestäni meidän esiintymisemme riippua - : onko Espanjan hallitus valmis hyväksymään sen, että meidänkin Espanjalle myöntämämme tullialennukset ja sidotut tullimaksut kumotaan, tai tuleeko se siinä tapauksessa, että me esitämme semmoisen vastaehdotuksen, sanomaan sopimuksen irti. Tässä yhteydessä on nimittäin otettava huomioon, että

1. Espanjan Oslon lähettiläs (kts.raporttiani No.218/57/27 viime heinäkuun 2.p:ltä) jättäessään Norjan ulkoasiainministeriölle ehdotuksen espanjalais-norjalaisen kauppasopimuksen tarkastamisesta nimenomaan huomautti hallituksensa tarkoittavan sitä, että Norjalle myönnettyt alennukset ja sidotut tullimaksut

LEGATION DE FINLANDE

kumottaisiin, jota vastoin Norjan Espanjalle myöntämät alennukset jäisivät voimaan;

2. Espanjan hallitus ei ole sanallakaan vastannut Sveitsin liittoneuvoston (kts.raporttiani No.360/97/27 viime marraskuun 8.p:ltä) kirjallisesti esittämään otaksunaan Espanjan hallituksen suostuvan siihen, että Sveitsin Espanjalle myöntämät tullimaksut kumottaisiin.

En tahdo kieltää olevan mahdollista, ettei Espanjan Oslon lähettilään ilmoitus ollut muuta kuin pelkkää bluffia ja että Espanja kuitenkin lopullisesti suostuu Sveitsin myöntämien sidottujen tullimaksujen kumoamiseen. Mutta toiselta puolen on yhtä hyvin mahdollista Espanjan hallituksen todellakin pitävän kiinni Oslon lähettiläänsä esittämästä kannanotosta ja esim. meidän tapauksessamme mieluummin sanovan sopimuksemme irti kuin suostuvan meidän taholtamme mahdollisesti esitettyihin ehdotuksiin Suomen myöntämien sidottujen tullimaksujen kumoamisesta.

Irtisanomisen vaara piilee minun käsittäkseni siinä mahdollisuudessa, ettemme kenties ennen irtisanomisajan kulumista onnistu saamaan uutta sopimusta aikaan taikka vanhaa sopimusta pidennetyksi. Valtiominiisteriössä ja Kansantaloudellisessa Neuvostossa vallitsevan kaaoksen ja espanjalaisten hitauden johdosta on tämä mahdollisuus, joka vakavasti on otettava huomioon. Sitä paitsi on muistettava meidän yleisen asemamme olevan kieltolakiemme johdosta sangen heikon.

Ylläolevalla en tahdo väittää, ettemme voisi neuvottelemalla espanjalaisten kanssa päästä siihen, että he suostuisivat meidän heille myöntämiemme tullialennusten ja sidottujen tullimaksujen kumoamiseen, vaikka olen katsonut velvollisuudekseni kiinnittää Teidän, Herra Ministeri, huomion siihen vaaraan, jonka semmoisen vaatimuksen esittäminen voi tuottaa. Espanjassa täytyy aina valmistautua yllätyksiin. Kuinka kaaottinen tilanne täällä

LEGATION DE FINLANDE

kauppapoliittisessa suhteessa faktillisesti on ja miten vähän Espanjan johtavat miehet itse asiassa tietävät omasta määräämästään kauppapolitiikasta, sitä valaisee se hämmästyttävä seikka, että Primo de Rivera t,k.20.^{pä}↑puhuessaan Kansalliskokouksessa Espanjan uudesta tullitariffista ja tullipolitiikasta selitti hallituksen pidättävän itselleen oikeuden myöntää alennuksia uuden tariffin toisesta sarekkeesta(!!).

Kuten raporttissani No.360/97/27 viime marraskuun 8.p:ltä kunnioittavimmin tiedoitin silloiselle Herra Ulkoasiainministerille on Sveitsin Liittoneuvosto viime lokakuun 6.p:nä päivämässään nootissa esittämiensä näkökohtien perusteella ilmoittanut odottavansa Espanjan hallituksen tulevan radikaalisesti modifioimaan periaatteellista kantaansa. Tähän noottiin on Espanjan hallitus nyttemmin vastannut, ettei voi missään suhteessa modifioida kannanottoaan sekä että, jollei Sveitsin liittoneuvosto "kohtuullisen ajan kuluessa" ilmoita hyväksyvän Espanjan ehdotusta, Espanjan hallitus" tulee siitä vetämään sen johtopäätöksen, että Liittoneuvosto on hylännyt Espanjan ehdotuksen." Tämä merkitsee sitä, sanoi Sveitsin ministeri tänään minulle, että sopimus irtisanotaan. Itse asiassa on Sr. Lopez de Lago yksityisesti ilmoittanut Espanjan hallituksen jo päättäneen sanoa sopimuksen irti, vaikka sitä ei kuitenkaan vielä ole tehty. Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ulkoasiainministeriölle tiedoittanut, on Sveitsin Liittoneuvosto Espanjan ehdotukseen nähden asettunut verraten jyrkälle kannalle. Asiasta tänään keskustellessamme huomautti hra de Stoutz kuitenkin olevan mahdollista Sveitsin hallituksen antavan perää ja siis luopuvan periaatteellisesta kannastaan, että Sveitsinkin myöntämät alennukset ja sitoumukset on kumottava.

T.k. 20.p:nä on Valtiomministeriö jättänyt uuden Ruotsin tšekäläiselle lähettiläälle nootin, jossa Ruotsin hallitusta kehoitetaan lopullisesti määräämään kantansa ja ilmoittamaan suos-

LEGATION DE FINLANDE

tuuko se vai ei Espanjan ehdotukseen. Viime kesänä oli nimittäin Ruotsin ulkoasiaindepartementti Espanjan Tukholman lähettiläälle huomauttanut, ettei voinut antaa lopullista vastausta ennenkuin Eduskunta oli kokoontunut. Hra Danielssonille osoittamassaan nootissa huomauttaa Valtioministeriö nyt, ei ilman huumoria, Ruotsin Eduskunnan nyttemmin kokoontuneen, jonka johdosta hallituksen pitäisi nyt voida antaa lopullinen vastaus. Jos Ruotsi - huomautetaan nootissa - ei katso voivansa hyväksyä Espanjan ehdotusta niin tulee Espanjan hallitus vastoin tahtoaan valitettavasti olemaan pakoitettu sanomaan sopimuksen irti. Ministeri Danielsson on toimittanut nootin Tukholman Ulkoasiaindepartementille ja odottaa nyt hallituksensa ohjeita.

Lopuksi pari sanaa siitä menettelytavasta, jota meidän minun käsitykseni mukaan tässä asiassa olisi noudatettava.

1. Ensiksi pitäisi meidän koettaa lykätä tarkastamiseen ryhtymistä niin kauan kuin suinkin mahdollista, koska meidän etumme ilmeisesti vaatii sitä, ettei meidän sopimustamme ensi sijassa tarkasteta. Minun pyrkimykseni tällä hetkellä tarkoittavat saada Espanjan hallitus suostumaan tähän, mutta on vielä epävarmaa tulenko tässä onnistumaan. Kansantaloudellisen Neuvoston varapresidentti Sr. Castedo on kyllä viime kesänä luvannut minulle sen, että Suomen sopimus tarkastetaan vasta kun muita sopimuksia on revidoitu, mutta pysyykö hän todellakin kiinni lupauksessaan, siitä on vaikeata ennustaa mitään. Toivon kuitenkin näinä päivinä saavani tavata Sr. Castedon, jolloin asia selvinnee. On otettava huomioon Sr. Castedon ja Valtioministeriön väliin olevan erinomaisen huonot, jonka johdosta tietenkin on mahdollista Sr. Castedon ei voivan - siinä tapauksessa, että Valtioministeriö olisi toista mieltä - toteuttaa lupastaan.

2. Ministeriön pitäisi oikeuttaa minut virallisesti ilmoittamaan Espanjan hallitukselle Suomen hallituksen

LEGATION DE FINLANDE

hyväksyvän Espanjan ehdotuksen sopimuksen uudeksi muodoksi sillä edellytyksellä, että Espanja suostuu meidän sille myöntämien alennuksien ja sidottujen tullien kumoamiseen.

3. Siinä tapauksessa, että minä selvästi huomaan semmoisen ehdon asettamisen varmasti tulevan johtamaan siihen tulokseen, että espanjalaiset sanovat sopimuksemme irti, saisin minä luopua tästä ehdosta ja siis hyväksyä Espanjan ehdotuksen kokonaisuudessaan. Sitä ennen tulisin kuitenkin vielä kerran sähköteitse antamaan Ministeriölle tietoja tilanteesta ja pyytämään ohjeitteni vahvistamista.

4. Ministeri Avila olisi joka tapauksessa syrjäytettävä. Jos hän siis uudestaan ottaa asian puheeksi Ulkoasiainministeriössä, olisi hänelle ilmoitettava minun jo ryhtyneen keskusteluihin tšekäläisten viranomaisten kanssa. Ministeri Avilalle olisi aina huomautettava Suomen hallituksen suhtautuvan hyvin myönteisesti Espanjan ehdotukseen, mutta että detaljikysymyksistä, pykälien stilisoimisesta j.n.e. keskustellaan Madridissa.

Ylläolevaan 3.kohtaan nähden tahtoisin vielä kerran viitata siihen mitä edellä olen huomauttanut siitä vaarasta, joka voi koitua sopimuksen mahdollisesta irtisanomisesta. Jos Tasavallan hallitus päättää pitää kiinni vaatimuksesta, että kaikki sopimuksemme sisältyvät tullialennukset ja sidotut tullimaksut on kumottava, niin meidän täytyy ottaa huomioon, että

a. sopimus mahdollisesti sanotaan irti ja että

b. meidän kenties ei onnistu kolmen kuukauden kuluessa saada uutta sopimusta aikaan taikka vanhaa sopimusta pidennetyksi.

Minun mielestäni on hyvinkin kysymyksenalaista, kannattaisiko semmoinen politiikka.

LEGATION DE FINLANDE

Tämän yhteydessä lienee vielä mainittava eräs seikka, joka epäilemättä vaikeuttaa tyydyttävän tuloksen saavuttamista tässä asiassa. Hiljattain solmimassaan kauppasopimuksessa Espanjan kanssa on Tanska faktillisesti sitonut kaikkien Espanjan tärkeimpien vientitavarain tullimaksut. Kuten kirjelmäissäni No. 3/3/28 t.k. 3.p:ltä kunnioittaen olen Ministeriölle tiedoittanut määrätään nimittäin mainitussa sopimuksessa, että Espanja on oikeutettu sanomaan sopimuksen irti ennen irtisanomisajan kulumista siinä tapauksessa, että Tanska korottaa näiden tavarain tällä hetkellä voimassa olevat tullimaksut. Tämä merkitsee siis, että Tanska on - vaikkakin peitettyssä muodossa - konsolidoinut suuren joukon tullimaksuja Espanjan ollessa myöntämättä Tanskalle mitään vastaavia etuja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Knippenberg*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gipsenbergin raportti
Madrid

26/2 1928

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 4700 h.e. D. 1928		
2/28	29	LII.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Saatuani eilen illalla vastaanottaa Ulkoasiainministeriön otsakeasiaa koskevan shifferisanoman No.M 6 kävin tänään uudestaan Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikön Sr. Lopez de Lagon puheilla. Huomautin hänelle, että Suomen hallituksen virallinen vastaus Espanjan tarkastamisehdotukseen oli jo viime heinäkuun 17.p:nä postitse lähetetty Sr. Romerolle eikä hallitus ollut Espanjan Helsingin edustajalta saanut vastaanottaa mitään todellista, seikkaperäisempää ehdotusta. Sr. Romeron aide-mémoire oli kuitenkin stilisoitu niin ylimalkaisessa, epämääräisessä muodossa, ettei sitä tietenkään voinut käyttää mahdollisten neuvottelujen pohjana. Luettuaan tämän asiakirjan sekä Suomen Ulkoasiainministerin vastauksen siihen myönsi Sr. Lopez de Lago minun olevan oikeassa, mutta huomautti, että Sr. Romeroa kuitenkin oltiin kehoitettu jättämään Suomen hallitukselle ehdotuksen sopimuksen 2. artiklan uudeksi stilisoinniksi. Koska hän siis ei ollut sitä tehnyt näytti Sr. Lopez de Lago minulle tämän ehdotuksen, jonka muuten jo

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

tunsin. Kuten raportissani No.59/21/28 t.k. 24.p:ltä kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, ilmoitin, olin nimittäin hankkinut jäljennöksen Sr. Romerolle lähetetyistä ohjeista, joihin ehdotus sisältyi (tämän ehdotuksen olen yllämainitussa raportissani saattanut Ulkoasiainministeriön tietoon). Keskustellessamme tästä ehdotuksesta myönsi Sr. Lopez de Lago sen niin huonosti stilisoiduksi, että se oli kirjoitettava uudestaan. Hän lupasi viipymättä lähettää minulle ehdotuksen uudessa muodossaan, jonka minä, saatuani sen vastaanottaa, tulen heti toimittamaan Ulkoasiainministeriölle. Huomautin Sr. Lopez de Lagolle otaksuvani hallitukseni olevan sitä mieltä, että jos kerran Espanjan myöntämät sidonnat kumotaan, niin on myöskin Suomen myöntämät sidotut tullimaksut kumottava, ja kysyin kuinka Espanjan hallitus tulisi suhtautumaan tämmöiseen mahdolliseen ehdotukseen. Siihen Sr. Lopez de Lago vastasi sanasta sanaan: "Siitä mahdollisuudesta en vielä voi lausua mitään mielipidettä. Espanja on tehnyt ehdotuksen ja Suomikin voi tietenkin tehdä vastaehdotuksen. Kuinka hallituksemme suhtautuu senmoiseen vastaehdotukseen, se tulee riippumaan monenlaisista seikoista - kuten esim. vastaehdotuksemme mahdollisen hyväksymisen vaikutuksista, vientitavaroittemme menekkimahdollisuuksiin Teidän maassanne. Puolestani en nyt voi olla huomauttamatta että Suomen vienti Espanjaan on Espanjan vientiä Suomeen paljon suurempi." kysymykseeni milloinka tarkastamisneuvotteluihin ryhdytään vastasi Sr. Lopez de Lago: "Mahdollisimman pian," mutta ei voinut määrätä mitään ajankohtaa. Lopuksi huomautin toivovani nyt olevan selvän, että Suomen hallitus oli vastannut Espanjan ehdotukseen, jonka Sr. Lopez de Lago myönsi oikeaksi lisäten tulevana pyytämään ministeri Avilaa tutkimaan miksei Sr. Romero ollut hallituksellemme jättänyt ehdotusta sopimukseen 2.artiklan uudeksi modoksi. Me sovimme siitä vielä, ettei uusi, ministeri Avilalle jätettävä vastaus ollut tarpeellinen.

Käyntini jälkeen Valtiominiisteriössä kävin Kansantaloudellisen Neuvoston varapresidentin Sr. Castedon puheilla.

LEGATION DE FINLANDE

Kysyin häneltä milloinka sopimuksen tarkastamiseen on ryhdyttävä, johon Sr. Castedo vastasi kenraali Primo de Riveran pari päivää siten kehoittanut häntä viipymättä käymään tähän asiaan käsiksi. Hän tulisi jo huomenna laatimaan tässä asiassa noudatettavan työohjelman. Espanjan hallitus oli, painosti hän, jyrkästi päättänyt saada kaikki muut vallat hyväksymään sen ehdotuksen lisäen: "Luottamuksellisesti voin kertoa Teille hallituksen päättäneen heti sanoa irti kaikkien niiden maiden sopimukset, jotka eivät selvässä muodossa ja vastustelematta ilmoita hyväksyvänsä meidän ehdotustamme. Niinpä sanotaan Sveitsin sopimus piakkoin irti."

Kysyin Sr. Castedolta, kuinka hän suhtautuisi meidän taholtamme mahdollisesti esitettyyn vastaehdotukseen, että meidänkin myöntämämme sidotut tullimaksut kumottaisiin. Tähän vastasi Sr. Castedo: "Tiedättehän, että semmoinen valta kuin esim. Saksa on myöntänyt meille suuren joukon sidottuja tullimaksuja meidän myöntämättä Saksalle mitään semmoisia etuja." Ja hän lisäsi kohteliaasti hymyillen: "Epäilen suuresti, voiko Suomi saada suurempia etuja kuin Saksa..." Hän tahtoi kyllä myöntää, ettei Suomen viennistä Espanjaan voisi koitua mitään todellista "vaaraa" Espanjan tuotannolle, "Suomi kun meidän maahamme vie melkein yksinomaan puutavaroita," mutta toiselta puolen oli samaa sanottava Espanjan viennistä Suomeen, Espanjan vientitavarat kun eivät voi kilpailla Suomessa valmistettujen tavarain kanssa. Koska minä aina johdonmukaisesti olen koettanut välttää seikkaperäisempiä keskusteluja tästä asiasta, josta espanjalaiset mahdollisesti saisivat sen käsityksen, että Suomikin tekee vaikeuksia kuten Sveitsi, en tahtonut siihen syventyä, vaan kysyin Sr. Castedolta milloinka Espanjan uusi tullitariffi astuisi voimaan. Huomautin epävirallisesti ilmoitetun tariffin astuvan voimaan ensi kesäkuun alussa, mutta etten puolestani voinut pitää sitä mahdollisena. Sr. Castedo myönsi minun olevan oikeassa: puolestaan arveli, että nykyinen tullitariffi pysyisi voimassa vielä koko tämän vuoden. Tästä erinomaisen tärkeästä ilmoituksesta käy siis

LEGATION DE FINLANDE

ilmi, etteivät puutavarain tullimaksut tule tänä vuonna huomattavassa määrin korotetuiksi. Siinäkin tapauksessa nimittäin, että lähitulevaisuudessa kaikki Espanjan tarkastamattomat sopimukset tarkastetaan ja siis kaikki alennukset toisesta sarakkeesta kumotaan, tulisivat kuitenkin meidän puutavaraimme tullimaksut kasvamaan ainoastaan korkeintaan 20%.

Määrättäessä meidän esiintymistapamme alkavissa neuvotteluissa on minun mielestäni otettava huomioon seuraavat seikat:

1. Sr. Castedo on ilmoittanut Espanjan hallituksen tahtovan viipymättä ryhtyä sopimusten tarkastamiseen. Senhän hän on jo pari kertaa ilmoittanut kuitenkin mitään tapahtumatta.

Sen takia lienee parasta odottaa kunnes Espanja uudestaan jossakin muodossa kysyy meiltä: "Hyväksyttekö vai ette meidän ehdotuksemme?"

2. Jos me silloin teemme vastaehdotuksen meidänkin myöntämiemme sidottujen tullimaksujen kumoamisesta, niin on mahdollista, että Espanjan sanoo sopimuksemme irti.

3. Jos me heti ja keskustelematta hyväksymme ehdotuksen, niin meidän kauppasuhteemme jäävät ennalleen eikä mikään vaara niitä uhkaa.

4. Mikä on meille tärkeämpää: saada rauhassa rajoittaa kauppaa Espanjan kanssa taikka niin sanoakseni "moraalisista syistä" tehdä mielenosotus vaatimalla kohtuullisuuden nimessä samaa tullikäsittelyä kuin Espanja vaatii meiltä?

5. Onko luultavaa, että me, Espanjan hallituksen sanottua sopimuksen irti, voisimme jollakin tavalla pakottaa Espanjan myöntämään meille etuja, joita se on kieltäytynyt myöntämästä esim. Saksalle ja Tanskalle? Minun mielestäni meillä ei ole mitään keinoja siihen, varsinkin jos muistetaan, että:

LEGATION DE FINLANDE

a) Espanjan virallisen tilaston mukaan Suomen ja Espanjan välinen kauppa v.1926 (myöhempiä tietoja ei ole saatavissa) jakaantui seuraavasti:

Espanjan vienti Suomeen	- 1.837.670 pesetaa
Suomen vienti Espanjaan	- 8.690.900 - " -

b) ei ainoastaan viininviljelijät, vaan sitä paitsi hedelmänviljelijät tulisivat vastustamaan pyrkimyksiämme.

6. Minun vakaumukseni mukaan on meidän sopimuksemme tulliverotussuhteessakin edullisempi kuin esim. Norjan, Tanskan ja Saksan sopimukset. Tämä ilmenee m.m. seuraavasta Saksan ja Suomen tärkeimpiä sidottuja tullimaksuja valaisevasta taulukosta:

	Saksan tullimaksut.(1 Kg).	Suomen t.maksut(1 Kg)
Viinirypäleet	Rmk. 0.05	Smk. 1:-
Banaanit	vapaat	" 0:50
Appelsiinit	Rmk. 0.025	" 0:75
Rusinat ja korintit	" 0.08	" 1:-
Hilloitut hedelmät	" 0.05	" 1:-
Safrani	" 0.40	" 60:-
Oliivijaljy(päällyksenintään 15 kg)vapaa		" 1:-

Puolestani olen tietysti valmis myöntämään, ettei Espanjan yksipuolinen vaatimus ole periaatteellisesti katsoen kohtuullinen, mutta epäilen voimmeko voittaa mitään kieltäytymällä sitä hyväksymästä. Siksi on meidän asemamme tullipoliittisessa suhteessa liian heikko.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Gripberg* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripebergin raportti
Madrid

27/1 1928

S a l a i n e n .

ULKOASIAIN		
No 6 / 300 Jan. 28		
2/2-28	No	Li.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	98	

Herra Ministeri,

Keskustelu Kuningas Alfonson kanssa.

Katson velvollisuudekseni kunnioittavimmin saattaa Teidän, Herra Ministeri, tietoonne seuraavaa:

T.k. 3.p:nä, Kuningas Alfonson nimipäivänä, oli tšekäläisessä Kuninkaallisessa Palatsissa tavanmukainen suuri vastaanotto, jossa diplomaattikunta aina on kokonaisuudessaan läsnä. Vastaanoton jälkeen ulkovaltojen lähettiläiden ensimmäinen esittelijä esittää ambassadi- ja lähetystöpäälliköt Kuninkaalle, joka puhuu heidän kanssaan hetkisen. Herttua de Vistahermosan esitettyä minut Kuninkaalle kysyi tämä montako vuotta olin ollut Madridissa. Vastatuani kysymykseen kysyi Hänen Majesteettinsa: "Missä on Teidän ministerinne?" Minä vastasin, ettei meillä ollut täysivaltaista ministeriä Madridissa. Kuningas, joka nähtävästi ei oikein ymmärtänyt vastaukseni, kysyi uudestaan: "Onko Teidän ministerinne matkoilla?" Toistin vastaukseni lisäten minun siis olevan lähetystömme päällikön. Kuningas kysyi nyt: "Miksei Teillä ole ministeriä Madridissa?" Minulla oli juuri aikomus vastata, etten itse sitä tiedä, kun Kuningas lisäsi: "Ah, minä ymmärrän! Taloudellisista syistä, taloudellisista syistä tietysti! Niin, niin, tunnen sen." (Ah, je comprends! ^{ou} ~~par~~ des raisons économiques, ~~par~~ des raisons économiques naturellement. Oui,

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

oui je connais ça!). -

Tämän yhteydessä tahtoisin kunnioittavimmin kiinnittää Teidän, Herra Ministeri, huomiotanne siihen, kuinka suotavaa olisi, että meidänkin diplomaattikunnallemme määrättäisiin vaikkapa hyvin yksinkertainen univormu. Ainakin Madridissa melkein kaikki tšekäläiset diplomaatit - m.m. saksalaiset, sveitsiläiset ja puolalaiset - esiintyvät univormussa, puhumattakaan Skandinavian maiden edustajista. Semmoisissa maissa kuin Espanja ja Portugali merkitsee tällainen itse asiassa verraten vähäpätöinen seikka paljon. Tšekäläisen Valtioministeriön taholta on pari kertaa puolivirallisesti minulta kysytty eikä ole olemassa mitään univormua, jossa voisin esiintyä hovissa ja juhlatilaisuuksissa. Ja olen itse kuullut puhuttavan "Suomen vielä olevan niin nuoren valtakunnan, etteivät suomalaiset oikein tiedä kuinka on esiinnyttävä suuressa maailmassa." Tämä on tosiseikka, jonka merkitys ei mielestäni vähene sen johdosta, että Pohjois-Amerikan suurlähettiläät esiintyvät siviilipuvussa paitsi siinä tapauksessa, että heillä on sotilaallinen arvo, jolloin he säännöllisesti pukeutuvat univormuun. Tämä asia on niistä "imponderabilia", joiden merkitystä ei ole halveksittava - ei ainakaan Espanjassa.

Ylläolevan johdosta rohkenen siis kunnioittavimmin alistaa Teidän, Herra Ministeri, harkittavaksenne eikä olisi syytä että Suomenkin lähetystöpäälliköille määrättäisiin yksinkertainen univormu, jonka he oman harkintansa mukaan saisivat hankkia ja käyttää.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Trippenberg* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Madrid

27/1 1928

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5/300 hie. D. 10 28		
2/2-28	2	L.H.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	99	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Viitaten otsakeasiaa koskeviin raportteihini No.59/21/28 ja 60/22/28 pyydän täten saada kunnioittavimmin vielä lisätä seuraavaa:

Vaikkei minulla ole paljon toiveita siitä, että Espanjan hallitus hyväksyisi meidän mahdollisesti esittämämme vaatimusta meidän myöntämiemme sidottujen tullimaksujen kumoamisesta, vaan luultavasti sanoisi sopimuksemme irti siltä varalta, että me jyrkästi pitäisimme semmoisesta vaatimuksesta kiinni, olen kuitenkin sitä mieltä, että semmoinen ehdotus olisi tehtävä meidän puoleltamme. Onhan tietenkin mahdollista, joskaan ei luultavaa, että voisimme saada ainakin muutamat sidonnat kumotuiksi. Siinä tapauksessa, että Espanjan hallitus ilmoittaisi ei voivansa sitä vaatimusta hyväksyä, pitäisi meidän kuitenkin minun mielestäni luopua siitä ja siis suostua Espanjan ehdotukseen kokonaisuudessaan. Minä nimittäin en voi käsittää mitä keinoja meillä olisi saada espanjalaiset hyväksymään meidän vaatimuksemme, ja olen puolestani vakuutettu, että tullisotaan ryhtyminen Espanjan kanssa ei voisi tuottaa

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

meille muuta kuin haittaa. Ainoastaan siinä tapauksessa, että kaikki ne vallat, joiden sopimuksia nyt on tarkastettava, päättäisivät esittää samanlaisia vaatimuksia ja niiden toteuttamiseksi muodostaisivat "front unique"n, olisi meillä kenties tilaisuus saada espanjalaiset luopumaan vaatimuksestaan, mutta minun ei tarvitse erityisesti huomauttaa, ettei siitä ole pienintäkään toivetta.

• Minun käsitykseni mukaan vaikuttaisi sopimuksen irtisanominen, puhumattakaan tullisotaan ryhtymisestä, erinomaisen häiritsevästi tšekäläisiin puutavaramarkkinoihin. Puutavaraimportöörit, jotka yleensä eivät tarkemmin seuraa Espanjan kauppapolitiikan eri ilmiöitä, saivat varmasti vaikutelman, että Suomen kauppasopimuksen on aina asiat hullusti (vallitsihan esim. v.1926 alussa heidän joukossaan yleinen käsitys siitä, että sopimuksemme pian sanottaisiin irti), ja siitä voisi tietenkin johtua puutavara-
viennillemme hyvin ikäviä seurauksia. Meidän pitäisi kaikin keinoin välttää, että yleistä huomiota uudestaan kiinnitetään sopimukseemme, koska, jos viinin- ja hedelmänviljelijät lähtisivät liikkeelle meitä vastaan, me joutuisimme ojasta allikkoon. Ei sovi unohtaa, että meidän yleinen asemamme on paljon heikompi kuin esim. ruotsalaisten: Espanjassa toimii suuri joukko täällä asuvia ruotsalaisia, joiden yleistä merkitystä Ruotsin olojen ja sen kaupan tunnetuksitekemisessä ei ole halveksittava, ja kaikki puutavara-agentit ovat joko ruotsalaisia tai norjalaisia, jota paitsi Ruotsi tunnetaan täällä paljon paremmin kuin Suomi.

Minun on vielä mahdotonta sanoa milloinkaan varsinaiset neuvottelut alkavat: Espanjan ehdotus on kyllä jo nyt saatettu Suomen hallituksen tietoon, mutta meidän vastauksemme siihen ja mahdollinen vastaehdotuksemme olisi jätettävä vasta sitten kun espanjalaiset sitä vaativat. Mahdollista on, että me vielä kuukausia saamme odottaa sitä hetkeä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Knipenberg*.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Ministeri Gripenbergin raportti
Madrid

30 p 1928

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 7/301 h.e. 1928		
6/2-28	10	Lit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

T.k. 28.p:nä sain vastaanottaa tšekäläisen Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikön Sr. Lopez de Lagon allekirjoittaman yksityisen kirjeen, joka on näin kuuluva:

"Mon cher ami.

Me référant à notre conversation "dernier au sujet de la revision de notre traité de "commerce, j'ai le plaisir de vous envoyer, ci-joint, "une copie des modifications que nous estimons aurait "lieu d'introduire dans le texte dudit traité, les- "quelles nous communiquons, aussi, à notre Légation " à Helsingfors, encore une fois.

Veuillez agréer, cher Monsieur de "Gripenberg, les assurances de ma meilleure amitié.

Rafael L.de Lago."

Kirjeessä mainitut muutokset sisältyvät sitä seuranneeseen liitteeseen, joka suomennettuna kuuluu näin:
Espanjan ja Suomen väliseen heinäkuun 16.p:nä 1925 solmittuun kauppasopimukseen tehtävät muutokset.

Mainitun sopimuksen 2.artiklan 1.ja 2. koh-

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

tien sijaan tulee seuraava määräys:

Oheenliitettyssä B-luettelossa lueteltuihin tullinimikkeihin sisältyvät Suomesta peräisin olevat luonnon- tai teollisuustuotteet nauttivat niitä Espanjaan tuotaessa sitä tullikäsittelyä (trato), jota nyt tai vastedes sovelletaan suosituimpaan maahan nähden.

Heinäkuun 16.p:nä 1925 solmitun kauppasopimuksen 2.artiklan 4.kohta kumotaan.

Mainitun sopimuksen B- ja C-liitteiden sijaan tulee seuraava B-liite:

L i i t e B.

Espanjan tariffin numerot.

96 - 97 - 98 - 99 - 100 - 101 - 102 - 103 - 107 - 110 - 111 -
112 - 113 - 114 - 115 - 117 - 118 - 119 - 573 - 1012 - 1013 -
1014 - 1021 - 1022 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028 - 1029 - 1030 -
1031 - 1032 - 1033 - 1035 - 1040 - 1041 - 1059 - 1060 - 1061 -
1062 - 1063 - 1065 - 1088 - 1089 - 1090 - 1095 - 1409 - 1410 -
1418."

Ylläoleva on siis Espanjan hallituksen uusi ehdotus sopimuksemme 2.artiklan uudeksi muodoksi, joka Espanjan Helsingin lähettiläs ministeri Avila tulee virallisesti saattamaan Teidän, Herra Ministeri, tietoonne. Saa tuani vastaanottaa Sr.Lopez de Lagon ylläesittämäni kirjeen lähetin Ministeriölle seuraavan shifferisanoman:

"6 Tammik tjugoatta minulle yksityisesti
"jätetty ehdotus sopim andra artikl uud muodoksi x Ilmotettu
"Avila jättää virall x Ehdotan Avilalle suull huomautettava xx
"Periaatteessa hyväksymme mutta käytännöll syistä jätetään
'virall vast minun välityksell koska muotoa koskeva vastaehdot mahdoll
'x Kaik keinoin vältettävä Avila saa vaikutuksen tekevämme vaikeuksia

LEGATION DE FINLANDE

"koska mieliala täällä päättäväinen sotaisa x Siinä tapauks
"irtisanom mahdoll x Jos vastaus Avilalle neuvottelut faktillis
"alkaneet joka vältettävä x Koetan voitta aika x Meidän neuvo-
"teltava vasta toisten ryhdyttyä x odottakaa uutta raporttia x"
Kuten tässä sähkösanomassani kunnioittaen huomautin olisi minun mielestäni paras taktikka olla toistaiseksi vastaamatta mitään tähän ehdotukseen. Jos nimittäin Sr.Avilalle jätettäisiin virallinen vastaus, niin semmoinen toimenpide merkit- sisi itse asiassa sitä, että me faktillisesti jo olisimme ryhtyneet keskusteluun Espanjan kanssa ennenkuin neuvottelut muiden valtojen kanssa ovat alkaneet. Tämä ei tietenkään vastaisi meidän etujamme, ja luulen voivani saada (minulla ei tietenkään ole mitään varmuutta siitä) tšekäläiset viranomaiset - eli Valtiominiisteriön ja Kansanta- loudellisen Neuvoston - lykkäämään neuvottelut meidän kanssamme, koska meidän sopimuksemme Espanjan kauppapolitiikan näkökannalta ei ole niin tärkeäarvoinen kuin esim. Ruotsin taikka Sveitsin so- pimukset.

Toiselta puolen on erinomaisen tärkeää, et- tei Espanjan hallitus saa käsitystä meidän koettavan vastustaa hei- dän pyrkimyksiään taikka tulevan hylkäämään ehdotuksensa. Siinä ta- pauksessa tulisivat he varmasti sanomaan sopimuksen irti, ja semmoi- sesta toimenpiteestä koituviin vaaroihin olen jo aikaisemmin kunnioittavimmin kiinnittänyt Teidän, Herra Ministeri, huomion. Mikäli olen kuullut lienee konseljipresidentti kenraali Primo de Rivera hyvin hermostunut sen viivyttelämisen ja sabotagen johdosta, johon Espanjan ehdotus kaikkien valtojen taholta on joutunut. Niinpä on Sveitsin tšekäläinen ministeri minulle valittanut sitä, että Espanjan hallituksen nooteista Sveitsin Liittoneuvostolle ilmenee niin vahva "esprit belliqueux" ja pari päivää sitten kuulin erään Primo de Riveran lausunnon, joka valaisee kenraalin sotaisaa mielialaa. Sak- san tšekäläinen ambassadisihteeri hra von Kamphvener kertoi nimittäin

LEGATION DE FINLANDE

erään espanjalaisen tuttavansa hiljattain keskustelleen diktaattorin kanssa Espanjan sopimusten tarkastamisesta ja sen uudesta tullitariffista, jolloin kenraali lienee hänelle sanonut: "Toivon näiden ulkomaalaisten diplomaattien jättävän meidät ja tullitariffimme rauhaan. Olemmehan oikeutetut ajamaan mitä kauppapolitiikkaa tahansa. Jos he tekevät liian paljon vaikeuksia taikka aiheuttavat meille ikävyyksiä, niin ajamme heidät pihalle(!)." Onhan tietenkin mahdollista hra von Kamphövenerin kertojan espanjalaisten tapaan liioitelleen kiivasluontoisen kenraalin sanoja, mutta toiselta puolen ei liene epäilemistäkään, etteikö Primo de Rivera ole jyrkästi päättänyt toteuttaa ohjelmaansa kokonaisuudessaan. Norjan tšekäläinen asinohoitaja kertoi eilen minulle saaneensa tietää - en ole vielä ollut tilaisuudessa kontrolloimaan hänen väitteensä todenperäisyyttä - että Valtioministeriö jo olisi tahtonut Sveitsin tšekäläiselle ministerille lähettää virallisen kirjelmän, jossa espanjalais-sveitsiläinen kauppasopimus sanotaan irti, mutta että hra de Stoutz olisi saanut irtisanomisen toistaiseksi lykätyn. Minusta tuntuukin siltä, että Sveitsin Liittoneuvosto nyt on peräytymässä sekä tulee kaikesta päättäen hyväksymään Espanjan vaatimukset. Hra de Stoutz on niin ikään minulle huomauttanut nykyhetken olevan espanjalaisille hyvin otollisen sopimuksen irtisanomiseksi, Espanjan vienti Sveitsiin kun tapahtuu pääasiallisesti syksyllä. Jos, sanoi hra de Stoutz, sopimus sanotaan irti esim helmikuun 1.p:nä, niin on hyvin epätodennäköistä, että uutta sopimusta saataisiin aikaan ennen toukokuun 1.päivää. Siinä tapauksessa syttyisi siis tullisota, jota espanjalaiset suuremmitta vaikeuksitta voisivat käydä ainakin viisi kuukautta. Sveitsin kauppaa - etupäässä sen koneteollisuus - tulisi kuitenkin sinä aikana paljon kärsimään.

Määrätessämme meidän suhtautumisemme Espanjan vaatimukseen on otettava huomioon, että kenraali Primo de Rivera yksin päättää Espanjan kauppapolitiikasta, että hän on pikaisten -

LEGATION DE FINLANDE

ja usein harkitsemattoimain - päätösten ystävä, enkä puolestani tiedä mistä me saattaisimme hankkia meille kannattajia siinä tapauksessa, että sopimuksemme sanottaisiin irti. Nykyinen sopimus saatiin solmituksi Valtiomministeriön ja viininviljelijöiden vastustuksesta huolimatta hedelmäviljelijöiden ja yksityisten ystävien antamalla avustuksella. Jos meidän taholtamme esitettäisiin ehdotus, joka merkitsisi hedelmätulliemme koroittamista, niin on selvää, etteivät käläiset hedelmäviljelijät enää olisi valmiit harjoittamaan painostusta hallitukseen meidän vaatimuksiemme toteuttamiseksi. Puolestani olen vakuutettu siitä, että jos Primo de Rivera esim. ilmoitaisi Kansalliskokoukselle päättäneensä olla tekemättä kauppasopimusta maan kanssa, joka ei ainoastaan ole ostamatta espanjalaisia viinejä, vaan sitäpeitsi tahtoo koroittaa Espanjasta peräisin olevien hedelmien tullimaksut, ei kukaan Kansalliskokouksessa panisi rikkiä ristiin meidän hyväksemme.

Toiselta puolenhan on tietysti mahdollista, että minä henkilökohtaisten ystävien avustuksella voisin jollakin tavoin saada Espanjan hallituksen hyväksymään sen, että meidänkin Espanjalle myöntämämme sidonnat kumottaisiin. Tämä on mahdollista vaikkakin epätodennäköistä, Espanjassa kun kaikki riippuu henkilökohtaisista väleistä ja "taktiikasta". Toistan kuitenkin vielä kerran tämän mahdollisuuden edellytyksen olevan sen, että "olemme hiljaa" emmekä missään muodossa "ärsytä" espanjalaisia eikä meidän sopimustamme ensi sijassa tarkasteta.

Viitaten ylläolevaan rohkenen siis vielä kerran kunnioittavimmin ehdottaa, että minut oikeutettaisiin

1. koettamaan mahdollisimman kauan lykätä sopimuksemme tarkastamista;

2. ehdottamaan Espanjan hallitukselle meidänkin myöntämämme sidontain kumoamisen ja

✓

LEGATION DE FINLANDE

3. luopumaan siitä ehdotuksesta, jos sen kiinnipitämisestä voisi seurata sopimuksen irtisanominen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vaikutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Gripberger* -

LEGATION DE FINLANDE

F i n l a n d i a .

MODIFICACIONES QUE DEBERAN INTRODUCIRSE EN EL CONVENIO COMERCIAL
FIRMADO ENTRE ESPAÑA Y FINLANDIA EL 16 DE JULIO DE 1925.

Los párrafos 1:0 y 2:0 del artículo 2:0 de dicho
Convenio se sustituyen por el siguiente:

"Los productos naturales o fabricados comprendidos
en las partidas enumeradas en el adjunto anejo B, originarios y
procedentes de Finlandia, disfrutarán, a su importación en España,
el trato aplicado o el que se aplique en lo sucesivo a los de la
nación más favorecida."

Se suprime el párrafo 4:0 del artículo 2:0 del
Convenio comercial de 16 de Julio 1925.

Se sustituyen los anejos B. y C. de dicho Convenio
por el siguiente anejo B.

A N E J O B .

NUMEROS DE LA TARIFA ESPAÑOLA.

96 - 97 - 98 - 99 - 100 - 101 - 102 - 103 - 107 - 110 - 111 -
112 - 113 - 114 - 115 - 117 - 118 - 119 - 573 - 1012 - 1013 -
1014 - 1021 - 1022 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028 - 1029 - 1030 -
1031 - 1032 - 1033 - 1035 - 1040 - 1041 - 1059 - 1060 - 1061 -
1062 - 1063 - 1065 - 1088 - 1089 - 1090 - 1095 - 1409 - 1410 -
1418.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Madiid

3/2 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8/801 h.e. D. 10 28		
10/2-28	No	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Raportissani No.65/25/28 viime tammikuun 30.p:ltä ilmoitin kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, minulla olevan sen käsityksen, että Sveitsin Liittoneuvosto kaikesta päättäen tulee luopumaan siitä verraten jyrkästä kannasta Espanjan tarkastamisehdotukseen nähden, jolle se alussa oli asettunut. Eilen illalla tapasin Sveitsin tšekäläisen ministerin hra de Stoutzin ja keskustellessamme tästä asiasta sain lisää vahvistusta tälle käsitykselleni. Hra de Stoutz kertoi nimittäin Sveitsin vientikaupan tšekäläisten edustajien kehoittaneen häntä ehdottamaan hallitukselleen **kaikkien** toimenpiteiden välttämistä, joiden seurauksena voisi olla kauppasopimuksen irtisanominen. Olihan heidän mielestään paljon suotavampaa uhrata muodollisia, periaatteellisia näkökohtia kuin uskaltaa sitä, että Sveitsin Espanjan kauppaa yhtäkkiä keskeytettäisiin. Heillä ei ollut nimittäin mitään toivomuksia siitä, että Sveitsi voisi jollakin tavoin saada Espanjan suostumaan Sveitsin myöntämien sidontain kumoamiseen. Mietittyään asiaa oli hra de Stoutzkin tullut

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

samaan tulokseen, ja olikin viimeksi hallitukselleen osoittamissaan raporteissa lausunut smansuuntaisia mielipiteitä. Hän kysyi minulta mitä toiveita minulla oli saada Espanjan hallitus hyväksymään Suomen hallituksen mahdollisesti esittämän ehdotuksen siitä, että suomalais-espanjalaiseen kauppasopimukseen sisältyvät tullisidonnat kumottaisiin, johon kysymykseen suoraan vastasin, ettei minulla ollut juuri mitään toiveita. Huomautin hra de Stoutzille saaneeni sen käsityksen, että hänen ja Bernin hallituksen mielipiteiden välillä olisi vissi eroavaisuus, ja kysyin luuliko hän hallituksensa liittyvän hänen kantaansa. Tähän hra de Soutz vastasi, ettei hallituksensa vielä ollut lopullisesti päättänyt mitä politiikkaa tässä asiassa oli noudatettava, mutta että hän puolestaan arveli Liittoneuvoston olevan nyttemmin sitä mieltä, ettei tullisotaan ryhtyminen kannattaisi. Neuvosto tulisi siis luultavasti puristaa taskussa kätensä nyrkkiin hyväksymään Espanjan ehdotuksen, vaikka hra de Stoutz otaksuttavasti tulisi neuvottelujen alettua "esittämään eri vastaehdotuksia", joista hän ei kuitenkaan tahtonut sanoa sen enempää. Ruotsin ministeri hra Danielsson, joka otti osaa keskusteluunne, huomautti vilkkaaseen tapaansa, että meidän kaikkien pitäisi Espanjalle ehdottaa myöntämiemme sidontain kumoamista, mutta ei voinut sanoa kuinka semmoisen ehdotuksen voisi saada hyväksytyksi. Keskustelujeni perusteella hra Danielssonin kanssa luulen hänenkin hallitukselleen huomauttaneen, ettei ole juuri mitään mahdollisuuksia saada espanjalaisia lupamaan alkuperäisestä kannastaan.

Vaikken vielä ole saanut Teiltä, Herra Ministeri, vastaanottaa mitään hallituksemme kantaa valaisevia ohjeita, rohkenin kuitenkin eilen tästä asiasta keskustellessani erään Espanjan johtavan puutavarainportsöörin Don José Lanteron kanssa vakuuttaa hänelle, ettei ollut mitään vaaraa siitä, että meidän sopimuksemme sanottaisiin irti. Jos nimittäin semmoinen käsitys leviäisi tšekäläisten puutavaratuontikauppiaiden joukossa, voisi siitä tietenkin

LEGATION DE FINLANDE

koitua kaupallemme hyvinkin arveluttavia seurauksia.

Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ministeriölle tiedoittanut (kts.kirjelmäni No.126/18/27 huhtikuun 12.p:ltä 1927) on Suur-Britanniakin uudessa kauppasopimuksessaan luopunut vaatimuksesta, että sille olisi myönnettävä sidottuja tullimaksuja, jonka johdosta en käsitä kuinka pienet vallat - joiden Espanjan-vienti on heidän Espanjan tuontiaan paljon suurempi - voisivat saavuttaa semmoisia myönnytyksiä. Italiahan on tietenkin yleispoliittisista syistä aivan toisessa asemassa, varsinkin kun Tangerin kysymys tällä hetkellä uudestaan on tullut vireille. Jos Italia mahdollisesti saisi Espanjan hallituksen hyväksymään sen myöntämien tullisidontain kumoamisen - joka tuntuu epätodennäköiseltä, mutta ei ole aivan mahdotonta - on kenties, kuten aikaisemmin olen huomauttanut, mahdollista, että minäkin yksityisten ystäväieni avustuksella jollakin tavoin voisin saavuttaa saman tuloksen. Minun täytyy kuitenkin tunnustaa, ettei minulla ole suuria toiveita siitä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Leipenberg.* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri: Gripenbergin raportti.
Madrid

9/2 1928.

Ky Air

LEGATION DE FINLANDE Madridissa, helmikuun 9.p:nä 1928. No.81/33/28.

ULKOASIAIN		
No 10/301 <i>h</i> 28		
17/2-28	No	LIT.
RYHMÄ	OSASTO	ALIA
5	<i>eg</i>	

Herra Ministeri,

Espanjan ehdotus sovintomenettelysopimukseksi.

Käydessäni tänään tšekäläisen Valtioministeriön Poliittisen Osaston päällikön kreivi San Esteban de Cañongon puheilla huomautti tämä m.m. seuraavaa.

Vaikka Espanjan hallitus oli jo viime marraskuulla toimittanut Helsingin lähettilälleen hra de Avilalle ehdotuksensa Espanjan ja Suomen väliseksi sovintomenettelysopimukseksi, ei Suomen hallitus vielä ollut mitään siihen vastannut. Espanjan hallitus oli siis saanut odottaa melkein kolme kuukautta, ja vaikka ministeri de Avila oli valtioministeriölle ilmoittanut Suomen hallituksen periaatteessa hyväksyvän Espanjan ehdotuksen, ei hän - kreivi San Esteban de Cañongo - vielä tietänyt milloin Suomen hallituksen virallinen ja lopullinen vastaus olisi odotettavissa. Tämän yhteydessä oli otettava huomioon että Norjan, Ruotsin ja Tanskan hallitukset jo olivat jättäneet vastauksensa Espanjan ehdotukseen ja neuvottelujen ainakin Ruotsin ja Tanskan hallituksien kanssa jo edistyneen niin pitkälle, että nämä sopimukset voitaisiin näinä päivinä allekirjoittaa. Norjassa puhjennut hallituspula oli toistaiseksi viivytännyt

Herra Hj. J. Procopé,
Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

LEGATION DE FINLANDE

asian käsittelyä, mutta saamiensa tietojen perusteella luuli kreivi San Esteban de Cañongo Norjankin sopimuksen olevan melkein valmiin allekirjoitettavaksi. Konseljipresidentti kenraali Primo de Rivera panee suuren arvon sille, huomautti kreivi edelleen, että sopimukset solmitaan mahdollisimman pian ja olisi hän hyvin kiitollinen, jos Espanjan diplomaattiset edustajat Pohjoismaiden eri pääkaupungeissa saisivat allekirjoittaa nämä samana päivänä. Huomautin kreivi San Esteban de Cañongolle, etten muistanut minä päivänä Espanjan Helsingin lähettiläs oli jättänyt ehdotuksen hallitukselleni, mutta että olin joka tapauksessa aivan varma siitä, että se oli jätetty vasta viime tammikuussa. Jos siis Espanjan hallitus oli saanut odottaa melkein kolme kuukautta, niin syy ei missään tapauksessa ole Suomen hallituksen. Kreivi myönsi olevan mahdollista, että ministeri de Avila oli jostakin syystä "hiukan laiminlyönyt tämän asian", ja koska "cette affaire a tant trainé" pyysi hän minua sähköteitse huomauttamaan hallitukselleni Espanjan hallituksen olevan hyvin kiitollisen jos asia mahdollisimman pian lopullisesti ratkaistaisiin, jonka lupasinkin tehdä. Tämän johdosta lähetin tänään kunnioittaen Ministeriölle näin kuuluvan shifferisanoman:

"Valtminiössä minua tänään epävirall suullisest pyydetty kehoittamaan Teitä vastaamaan mahdollisimman pian Esp sovintoehdotukseen x Huomautettiin Primo hyvin kiitollinen jos voisi pian solmia x Toivoivat voivansa allekirjoittaa Suomen Ruotsin Tanskan Norjan sopimukset samana päivänä x Tanskan Ruotsin lienevät/sopimukset näinä päivinä selvät."

Palattuani Valtioministeriöstä lähetystöön ja huomattuani, että Espanjan Helsingin lähettiläs Ulkoasiainministeriön minulle osoittaman kirjelmän No.631 mukaan oli vasta viime tammikuun 9.p:nä päivätyllä nootilla esittänyt hallituksensa mainitun nootin, olen viipymättä yksityiskirjeessä siitä ilmoittanut kreivi San Esteban de Cañongolle.

LEGATION DE FINLANDE

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen
kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Gripberg*. -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Madrid

9/2 1928.

S a l j a k i a s e n .		
No 9 / 301 S a . 28		
17/2-28	32	Lit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
53	29	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Tavatessani tänään Sveitsin tšekiläisen ministerin hra de Stoutzin kertoi tämä minulle Sveitsin hallituksen tulevan viimeistään t.k.20.p:nä jättämään Espanjan Bernin lähettiläälle lopullisen vastauksensa Espanjan viimeiseen noottiin espanjalais-sveitsiläisen kauppasopimuksen tarkastamisasiassa, josta nootista raportissani No.59/21/28 viime tammikuun 24.p:ltä kunnioittavimmin olen tehnyt selkoa Teille, Herra Ministeri.

Koska, sanoi hra de Stoutz, hallitukseni kaikesta päättäen tahtoo coûte que coûte välttää sopimuksen irtisanomista, on minua kehoitettu ilmoittamaan Valtiominiisteriölle hallitukseni nootin olevan tulossa, josta syystä toivotaan "Espanjan hallituksen malttavan mielensä". Hän lisäsi olevan mahdollista, että Sveitsin hallitus tekee pienehköjä vastaehdotuksia, mutta arveli sen hyväksyvän Espanjan vaatimuksen eli siis sen, että Espanjan, vaan ei Sveitsin, myöntämät sidotut tullimaksut kumotaan. Espanjan asetuttua niin jyrkälle kannalle, huomautti hra de Stoutz, meillä ei liene muita keinoja.

Keskustellessani tänään tästä asiasta Ruotsin ministerin hra Danielssonin kanssa käytti hän melkein samoja sanoja. Espanjan vaatimus on, sanoi hän, ennenkuulumaton, mutta mitä voimme

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

tehdä? Hänkin oli neuvonut hallitustaan hyväksymään Espanjan ehdotuksen, koska muuten oli sopimuksen irtisanominen peljättävissä. Meidän omanarvon tantomme tyydyttämiseksi on mahdollista, huomautti hra Danielsson, että hallitukseni ehdottaa samanlaista järjestelmää kuin sisältyy hiljattain solmittuun espanjalais-tanskalaiseen, kauppasopimukseen eli siis seuraavaa:

1. Ruotsinkin myöntämät sidonnat kumotaan;
2. niille tavaroille, joiden tullimaksut nykyisessä sopimuksessa ovat sidotut, määrätään sidottuja vastaavia tullimaksuja;
3. Espanja oikeutetaan viipymättä sanomaan sopimuksen irti siltä varalta, että Ruotsi korvoittaisi näiden tavarain tullimaksuja. Täten tulisi Ruotsi faktillisesti, vaikkakin peitettyssä muodossa, konsolidoimaan huomattavan joukon tullimaksuja.

Puolestani en ole lainkaan vakuutettu siitä, että Ruotsin hallitus todellakin asettuu tälle kannalle. Minusta tuntuu päinvastoin siltä, että tämä suunnitelma on ainoastaan harras toivomus eikä mitään muuta. Sitä paitsi lienee hyvinkin epävarmaa, tuleeko Espanjan hallitus milloinkaan hyväksymään sellaista vaatimusta. On nimittäin otettava huomioon, että Ruotsin sopimus lienee ensimmäisiä, jotka tullaan tarkastamaan.

Kuten aikaisemmin kunnioittavimmin olen Teille, Herra Ministeri, huomauttanut, on minulla pieni toive siitä, että voisin saada Espanjan hallituksen hyväksymään meidän myöntämiemme tullisidontain kumoamisen, mutta ainoastaan sillä edellytyksellä, että meidän sopimustamme tarkastetaan muiden sopimusten tarkastamisen jälkeen. Tästä syystä on erinomaisen tärkeätä, ettei ministeri de Avila saa puuttua tähän asiaan, koska siitä voisi seurata ainoastaan ikäviä selkkauksia. Neuvotteluja lienee siis käytävä yksinomaan minun ja tšekäläisten viranomaisten välillä.

LEGATION DE FINLANDE

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen
kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Linpenluo*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Grippenbergin raportti
Madrid

13/2 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
57 11/301 he. 13. 1928		
no/2-28		Litt.
RYHMÄ	LUKUTO	ALBA
5	eg	

Herra Ministeri,

Suomen puutavaroista kannettavat tullimaksut.

Kirjelmässäni No.30/13/28 viime tammikuun 12.p:ltä olen kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, tehnyt selkoa siitä Espanjan tullitariffin puutavaroita koskevien maksujen korottamisesta tarkoittavasta propagandasta, johon tšekäläisten puutavarantuottajien keskuudessa jonkun aikaa sitten on ryhdytty. Lausuin käsitykseni, että tämä propaganda oli yhä kasvamassa, mutta ettei tilanne kuitenkaan minun käsittääkseni ollut niin vakava kuin mitä esim. Espanjan puutavaratuontikauppiaiden puheenjohtaja Don Vicente Lantero näytti arvelevan.

Kuten mainitussa kirjelmässäni huomautin lupasi Sr. Lantero minulle uudestaan tutkia tilannetta asettumalla yhteyteen "Asociación de Maderistas"-nimisen yhdistyksen puheenjohtajan Sr. Nardizin kanssa. T.k.3.p:nä oli minulla uusi keskustelu tästä asiasta Sr. Lanteron kanssa, joka kertoi seuraavaa: Käydessään Sr. Nardizin puheilla oli tämä hänelle huomauttanut "Asociación de Maderistas"-nimisen yhdistyksen todellakin Espanjan Kansantaloudelliselle Neuvostolle ehdottaneen toimenpiteisiin ryhtymistä Suomenkin

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

puutavarain tullimaksujen koroittamiseksi. Jostakin syystä, jota Sr. Lantero ei tuntenut, ei yhdistys ollut ehdottanut Ruotsin puutavarain tullien koroittamista, vaan esityksessään ainoastaan maininnut Portugalin ja Suomen puutavarat. Yhdistys oli kuitenkin myöhemmin päässyt selville siitä, etteivät Suomesta peräisin olevat puutavarat voisi missään suhteessa kilpailla Espanjassa tuotettujen puutavarain kanssa sekä siitä, että se oli sekoittanut Suomen ja Tshekko-Slovakian, viimeainitusta maasta kun Espanjaan saapuu huomattavia määriä puutavaroita hedelmälaatikkojen ja tynnyrintekijänteoksien valmistamiseksi. Sen takia olikin yhdistys uudessa Kansantaloudelliselle Neuvostolle osoittamassaan esityksessä huomauttanut tehneensä ikävän erehdyksen sekä painostanut sitä, etteivät puuhansa missään suhteessa kohdistuneet Suomen puutavarain tällä hetkellä maksamiin tulleihin. Hra Nardiz oli nimenomaan huomauttanut siitä, että yhdistys ennen kaikkea tahtoi saada ensi sijassa Portugalin, mutta myöskin Tshekko-Slovakian puutavarain tullimaksut koroitetuiksi, näiden maiden puutavaravienti Espanjaan kun nyttemmin oli muodostunut todelliseksi vaaraksi kansalliselle puutavaratuotannolle. Yhdistyksen ponnistelut tarkoittivat tällä hetkellä etupäässä Portugalin puutavaratuonnille myönnettyjen helpotusten kumoamista. Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ministeriölle tiedoittanut kävi Espanjan Kansalliskokouksen presidentti hra Yanguas Messia viime syksynä Portugalissa, jossa häntä kovasti juhlittiin. Eräänä hänen matkansa tuloksena oli se, että Espanjan hallitus päätti kumota Portugalin tavaroista siihen asti kannetun surtaxen.

Kuten ylläolevasta ilmenee ei siis tällä hetkellä meidän vientitavaroitamme uhkaa mikään varsinainen vaara. Siinäkin tapauksessa, että puutavaratullit todellakin koroitettaisiin, lie-nee otaksuttavaa, ettei Espanjan puutavaratuonti lähitulevaisuudessa vähenisi, Espanja kun ei voi itse tuottaa tarvitsemiään puutava-

LEGATION DE FINLANDE

roita. Toiselta puolen on kuitenkin mahdollista, että semmoinen toimenpide saattaisi ajan pitkään aiheuttaa rakennustoiminnan ja siis puutavaratuonninkin rajoittamista. Joskin siis "Asociación de Maderistas"-niminen yhdistys ei tavoittele Suomen puutavaraviennin henkeä, niin on kuitenkin otettava huomioon, että on muita piirejä, joissa jatkuvasti tehdään propagandaa meidän puutavaroitamme vastaan, vaikkei näiden piirien vaikutusvalta ainakaan toistaiseksi näytä erikoisen tehokkaalta. Tulen jatkuvasti tarkoin seuraamaan tämän asian kehittymistä sekä tilaisuuden sattuessa palaamaan siihen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Chargé d'Affaires,

Ministeri *Gripenberg*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Madrid

13/2 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 12/301/28		
22/2-28		LIK
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Espanjan petrolimonopoli ja Venäjä.

Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle tiedoittanut on eräs Espanjan viimeaikaisen kauppapolitiikan mitä tärkeimpiä ilmiöitä ollut uuden petrolimonopolin perustaminen, josta kenties vielä aiheutuu yleispoliittistakin laatua olevia seurauksia. Viime kesänä päätti Espanjan hallitus yhtäkkiä ryhtyä toimenpiteisiin petrolituomnin ja -myynnin monopolisoimiseksi arvellen siitä voivan valtiolle koitua huomattavia tuloja. Nykyisen tarmokkaan valtiovarainministerin Sr. Calvo Sotelon johdolla ajettiin tätä asiaa niin tarmokkaasti ja nopeasti, että hallitus jo viime lokakuun 15.p:nä julkaisemassaan Kuninkaallisessa Asetuksessa oli tilaisuudessa ilmoittamaan erään 37 pankin muodostaman konsortion saaneen yksinoikeuden Espanjaan tuoda ja siellä myydä kotimaisen kulutuksen tarvitsemaa petroolia. **Konsortio**, jonka etunenässä on tunnettu Banco Urquijo-niminen suurpankki, on muodostanut erikoisen "Compagnia Arendataria del Monopolio de Petroleos S.A."-nimisen osakeyhtiön, jonka pääoma on 195 miljoonaa pesetaa, josta 45 miljoonan pesetan arvoinen osakemäärä on ilmaiseksi jätetty hallitukselle.

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

Tällä on sitä paitsi osuus osakeyhtiön voittoon. Valtiovarainministeriö on laskenut, että valtion voitto monopolin perustamisen johdosta tulee neljän ensimmäisen kuukauden kuluessa nousemaan n.200 miljoonaan pesetaan. Monopolin toiminta alkoi viime tammikuun 1.p:nä, ja hallitus on luvannut maksaa toistaiseksi vielä määräämättä olevaa korvausta niille ulkomaalaisille yhtiöille ja henkilöille, jotka sen perustamisen kautta ovat joutuneet kärismään taloudellista tappiota.

Jonkun aikaa monopolin perustamisen jälkeen huhuttiin Madridissa sen tulevan ostamaan Venäjältä huomattavia määriä petroolia ja kerrottiin jonkun Venäjän ulkomaankaupanmonopolin edustajan käyneen Madridissa, mutta oli mahdotonta - ainakaan minun ei onnistunut - hankkia mitään varmoja tietoja siitä kuinka asianlaita todellakin oli. Nyttemmin on kuitenkin julkisuudessa ilmoitettu monopolin viime marraskuun 24.p:nä tehneen kontrahdin kolmeksi vuodeksi "Société des Pétroles du Naphte russe"-nimisen osakeyhtiön kanssa, joka edustaa Venäjän petrolisyndikaattia Belgiassa, Espanjassa, Hollannissa ja Ranskassa, jonka kontrahdin mukaan monopoli tulee Venäjältä ostamaan kaikkiaan n 530.000 tonnia rafinoitua petroolia. Tämä määrä vastannee n.60 % koko Espanjan petrolikulutuksesta. Sanomalehtitietojen mukaan, joiden todenperäisyydestä en kuitenkaan tahtoisi lausua mitään mielipidettä, lienee riippumaton amerikkalainen osakeyhtiö onnistunut saamaan n.25 % kulutuksesta käsittävän kontrahdin. Jos otetaan huomioon, että Espanjan koko petrolintuonti (espanjalaisen virallisten tietojen mukaan) v.1926 oli 258,900 tonnia, joista 25,400 tuli Venäjältä, niin seuraa siitä Venäjän petroliviennin saavuttaneen huomattavan voiton. Tunnettua on, että sekä Standard Oil että Shell koettivat ei ainoastaan vastustaa monopolin perustamista, vaan myöskin myydä tuotteitaan sille, mutta koska nyt venäläiset ovat saaneet yllötteen on luultavaa, että näiden tarjoamat ehdot ja myyntihinnat olivat monopolille edullisimmat. Tämä olisi muuten

LEGATION DE FINLANDE

sopusoinnussa sen ilmiön kassa, että petrolinhinnat huomattavasti vähenivät viime vuonna kun espanjalainen "Petroleum Porto Pi"-niminen osakeyhtiö (P.P.P.) rupesi laskemaan Espanjan markkinoille venäläistä petroolia.

Suur-Britannian ja Yhdysvaltojen tšekäläisten suurlähetystöjen taholta olenkin kuullut hallituksiensa mielialan olevan Espanjan monopolin johdosta jonkun verran hermostuneen ja että ne jo ovat Espanjan hallitukselle esittäneet muistutuksensa. Nyttemmin näyttää Ranskankin hallitus asiassa kääntyneen Espanjan hallituksen puoleen. Niinpä on Le Temps t.k.9.p:nä julkaissut virallisen Quai d'Orsayn laatiman tiedonannon (jota, kuvaavaa kyllä, sensuuri ei ainakaan tähän mennessä ole sallinut tšekäläisten sanomalehtien julkaisista), jossa huomautetaan, että "des observation ont été faites par le Gouvernement français au Cabinet de Madrid à propos de l'institution en Espagne du monopole des pétroles, cette mesure lésant les intérêts français dans différentes sociétés." Tiedonannossa mainitaan vielä se, että Suur-Britannian ja Yhdysvaltojen hallitukset niinikään ovat panneet vastalauseensa.

Primo de Rivera on kuitenkin tapansa mukaan ollut "nopea käänteissään" julkaisemalla t.k.2.p:nä puolivirallisen tiedonannon, joka itse asiassa voidaan tulkita jonkinlaiseksi "hands-off"-varoitukseksi. Hallituksen tietoon, huomautetaan tiedonannossa, ovat tulleet ne virheelliset petrolimonopolin juriidista ja poliittista luonnetta koskevat tulkinnat, joihin muutamat ulkomaalaiset kauppapiirit ovat tehneet itsensä syypäiksi koettaen esittää monopolia sivullisten oikeuksien loukkaukseksi, jota ei kukaan juristi voisi hyväksyä eikä mikään hallitus tukea. Se, mikä on tapahtunut, ei kuitenkaan ole muuta kuin Espanjan sisäiseen suvereniteettiin perustuva toimenpide, eikä mikään valta ole oikeutettu ajamaan alamaistensa oikeuksien suojelemista pitemmälle kuin mitä vapaiden ja

LEGATION DE FINLANDE

sivistyneiden kansojen välisen oikeuden määräämät rajat sallivat." Tämä jonkun verran hämähäpäperäinen lausuntatapa on omiaan valaisemaan Espanjan hallituksen verraten jyrkkää kantaa tässä asiassa.

Madridissa huhutaan vielä Venäjän hallituksen ilmoittaneen olevansa tilaisuudessa huokeihin hintoihin tuomaan Espanjaan koko sen kulutuksen tarvitseman petrolimäärän, mutta tahtovansa korvaukseksi saada Espanjan hallituksen tunnustamaan sen de iure. Minusta tuntuu kuitenkin siltä, että nämä huhut ovat tuulesta temmatut taikka joka tapauksessa emmenaikaisia. Tässä yhteydessä lienee kuitenkin otettava huomioon se, että sensuuri on sallinut edellämainitun "Société des Pétroles du Naphte russe"-nimisen osakeyhtiön tiedonannon julkaisemisen, jossa nimenomaan huomautetaan, että mainitun kontrahdin tekeminen ~~aukaisee~~ uuden ajanvaiheen Espanjan ja Venäjän väleissä."

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiantuntija,
Ministeri *Lippenberg*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Kadut

18/2 1928.

✓

S a l a i n e n.

No 13/302 fac 28		
25/2-28	22	LII.
RYHMÄ	OSASTO	Asia
5	E9	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Viime laatimani suomalais -espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamista koskevan raportin t.k.9:ltä p:ltä jälkeen ei tässä asiassa ole tapahtunut mitään uutta. Ei Sveitsin eikä Ruotsinkaan hallitus vielä ole Espanjan hallitukselle jättänyt sitä vastausta, jota tämä uhaten sanoa sopimukset irti oli niiltä vaatinut (kts. raporttiani No.59/21/28). Ruotsin tšekäläinen ministeri huomautti tänään minulle, ettei tiedä milloin hallituksensa tulee jättämään lopullisen vastauksensa; Sveitsin ministeri taasen on kutsuttu Pariisiin siellä asiasta neuvottelemaan Liittoneuvoston poliittisen departementin kaupallisen osaston päällikön kanssa. Molemmat herrat huomauttivatkin tänään minulle saaneensa sen käsityksen, että asia tällä hetkellä lepää eivätkä espanjalaiset ainakaan toistaiseksi tahdo jouduttaa sen ratkaisemista.

Puolestani en ole viimeisten viikkojen kuluessa ottanut asiaa keskusteltavaksi Kansantaloudellisessa Neuvostossa enkä Valtioministeriössä, koska koetan johdonmukaisesti välttää sitä, että meidän sopimuksestamme neuvoteltaisiin ennenkuin Ruotsin ja

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

LEGATION DE FINLANDE

Sveitsin sopimukset on tarkastettu. Niiden välillisten tšekäläisten viranomaisten periaattellista kantaa koskevien tutkimuksien perusteella, joihin olen ryhtynyt, on minusta kuitenkin näyttänyt ilmenevän, että meidän luultavasti olisi mahdollista saada aikaan ainakin seuraava järjestely:

1. Espanjan myöntämät sidonnat kumotaan, mutta
2. Espanjan hallitus julkaisee Kuninkaallisen Asetuksen, jonka perusteella niiden tavarain tullimaksut, joiden sidonnat kumotaan, määrättäisiin sidontoja vastaaviksi.

Siten olisi saavutettu se, ettei tarkastamisen kautta Suomen vientitavarain tullimaksuja koroitettaisi. Tämä järjestely olisi voimassa uuden tullitariffin voimaanastumiseen saakka eli ainakin koko tämän vuoden. Kuten aikaisemmin kunnioittavimmin olen Teille, Herra Ministeri, tiedoittanut, lienevät tšekäläiset viranomaiset päässeet selville siitä, että on mahdotonta toteuttaa hallituksen alkuperäistä suunnitelmaa, jonka mukaan uusi tariffi olisi astunut voimaan jo tulevan kesäkuun taikka heinäkuun alussa. Sitä ei kyllä vielä ole virallisesti myönnetty, mutta sekä kenraali Primo de Rivera että Don Sebastian Castedo ovat huomauttaneet arvelevansa nykyisen tariffin tulevan olemaan voimassa ainakin koko kuluvan vuoden. Uuden tariffin maksuja lopullisesti määrätessä linee meidän taas mahdollista saada tärkeimpien vientitavaraimme maksut alennetuiksi-kin; sekä kenraali Primo de Rivera että hrat Castedo ja Lopez de Lago ovat nimittäin yksityisesti huomauttaneet Espanjan hallituksen luultavasti olevan valmiin alentamaan niiden tavarain tullimaksut, jotka eivät voi kilpailla kansallisen teollisuuden tuotteiden kanssa. Joka tapauksessa tuntuu minusta mahdolliselta estää sitä, että tärkeimpien vientitavaraimme tullimaksut uudessa tariffissa koroitettaisiin.

Ylläesittämäni käsityksen todenperäisyyden tueksi mainittakoon hra Castedon hilajttain lausuneen puolestaan hyväksyvänsä

LEGATION DE FINLANDE

senmoisen Kuninkaallisen Asetuksen julkaisemisen, joka siis merkit-
sisi sitä, ettei nykyisiä tullimaksuja muutettaisi - ainkaan mikäli
ne koskevat tavaroita, joita ei Espanjassa valmisteta.

Vastauksessani Ulkoasiainministeriön shifferisanomaan
M 9 huomautin kunnioittaen, että minun käsitykseni mukaan olisi koe-
tettava saada Espanjan hallitus suostumaan

1. Espanjalle merkityksettömien, tullivapaiden tava-
rain poistamiseen sopimuksemme A-listasta sekä

2. kalasäilykkeiden, korkkitavarain ja hillottujen
hedelmien tullimaksujen koroittamiseen.

Viimemainittuihin tavaroihin nähden painostin kuiten-
kin sitä, että niiden sidontain kumoamista tarkoittavasta ehdotukses-
ta luultavasti aiheutuisi suuria vaikeuksia, koska hedelmänviljeli-
jät - jotka itse asiassa aina ovat puolustaneet meitä viininviljeli-
jöiden hyökkäyksiä vastaan - luultava sti tulisivat panemaan vasta-
lauseensa. Tämän yhteydessä tahdon kuitenkin huomauttaa, etten vielä
ole ollut tilaisuudessa tästä asiasta keskustelemaan hedelmänviljeli-
jöiden tarmokkaan edustajan hra Garcia Guijarron kanssa. On siis mah-
dollista, että minä viittaamalla hillottujen hedelmän tuonnin pie-
nuuteen voisin saada hänet suostumaan niiden tullien koroittamiseen,
vaikkei minulla tietenkään ole mitään varmuutta siitä.

Korkkitavarain (nimikkeet 387 ja 388) tullimaksujen
koroittamiseen lienee käsittääkseni helpompaa saada espanjalaiset
suostumaan, varsinkin kun tšekäläiset korkintuottajat ovat verraten
huonosti organisoidut.

Minun ei kuitenkaan tarvitse erikoisesti huomauttaa,
ettei näistä ehdotuksista sovi tulla conditio sine qua non siinä ta-
pauksessa, etteivät espanjalaiset millään ehdolla ole valmiit niitä
hyväksymään.

Mitä taas tulee tullivapaiden tavarain sidontain kumo-

LEGATION DE FINLANDE

amiseen olen myöhemmin tullut ajatelleeksi, että sitä tarkoittavan vaatimuksen esittämisestä voi koitua huomattavia vaaroja. Katsoen espanjalaisten mentaliteettiin sekä niihin yleisiin näkökohtiin, joita he tavantakaa ovat sovelluttaneet tullipoliittisiin kysymyksiin, on nimittäin mahdollista, että he siinä tapauksessa tulisivat vaatimaan jonkinlaista korvausta. Joka tapauksessa olen katsonut asiakse- ni kiinnittää Teidän, Herra Ministeri, huomiotanne tähän mahdollisuuteen.

Vielä lienee käsittääkseni seuraavat seikat huomioon otettavia:

1. Jos kalasäilykkeiden, korkkitavarain ja hillottujen hedelmien tullisidonnat kumottaisiin, niin se merkitsisi sitä, että tullit faktillisesti koroitettaisiin.

2. Espanja ei ole valmistavissa keskusteluissa hyväksynyt Sveitsin Liittoneuvoston ehdotusta, että Sveitsin myöntämät sidonnat kumottaisiin, vaikkei siitä (paria poikkeusta lukuunottamatta) suinkaan seuraisi, että Espanjasta peräisin olevien tavarain tullimaksut koroitettaisiin, ne kun suosituimmuuden perusteella pääsisivät osallisiksi Italian vastaaville tavaroille myönnettyihin tullihelpotuksiin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiamiehittäjä,

Ministeri *Vincenti*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Madrid

21/2 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	19/302	28
29/2-28	No	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ALUE
5	C9	

Herra Ministeri,

Espanjan sisäpoliittinen tilanne ja ulkopoliittikka.

Noin kaksi viikkoa sitten lähti kenraali Primo de Rivera lentokoneella Sevillaan. Tunnin matkan päässä Madridista oli vakava onnettomuus tapahtumaisillaan, joka kerralla olisi voinut muuttaa perinpohjin Espanjan sisä- ja ulkopoliittisen tilanteen: koneen potkurinakseli katkesi, molemmat muut potkurit vahingoittuivat, yhden minuutin kuluessa painui kone n.1000metriä ja kaikki siinä olleet matkustajat odottivat varmaa häviötä. Kiitos ohjaajan mielenmaltin ja neuvokkuuden vältyi kuitenkin uhkaava onnettomuus, ja parin tunnin perästä saavuttiin Sevillaan. Andalusiassa Primo de Rivera oleskeli pari päivää ja - palasi sitten uudestaan lentokoneella Madridiin! Eräs mukana ollut matkustaja, tunnetun "ABC"-nimisen suurlehden omistaja ja päätoimittaja Sr.Luca de Tena oli kuitenkin siinä määrin hermostunut, ettei uskaltanut saattaa kenraalia takaisin pääkaupunkiin. Puolan tšekäläisen ministerin lausussa heti Primo de Riveran paluun jälkeen kenraalille ihailunsa hänen rohkeu-

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

tensa johdosta vastasi kenraali suunnilleen näin: "Katsoin isänmaalliseksi velvollisuudekseni osoittaa yleisölle ja meidän lentäjäkunnallemme, että minulla on täydellinen luottamus heidän kykyynsä." -

Olen tehnyt selkoa tästä tapahtumasta, koska se on niin kuvaava Espanjan diktaattorin luonteelle ja siis omiaan tavaltaan valaisemaan niitä tekijöitä, joista sen sisäpoliittisen tilanteen kehitys riippuu. Sen, mitä Espanjan nyt on, ne tulokset, jotka Espanjan sisä- ja ulkopolitiikka on saavuttanut, kaiken sen on Primo de Rivera saanut aikaan. Voidaan tietenkin ankarasti arvostella hänen poliittista toimintaansa, voidaan väittää hänen tehneen itsensä syyppääksi useihin erehdyksiin, voidaan lausua arvelu, että Espanja toisen poliittisen systeemin alaisena kenties olisi voinut järjestää yhteiskunnallisia olojaan kansan todellisia etuja paremmin vastaavalla tavalla, mutta mikä ei suinkaan ole kiellettävissä, on se seikka, että Primo de Rivera on osoittautunut mieheksi, joka ainakin omassa isänmaassaan ha-kee vertaansa. Ja kenraali on sitä pait-si loistava esimerkki siitä, mitä yksityinen henkilö voi saavuttaa uudenaikaisessa yhteiskunnassa jos hänellä vain on riittävää rohkeutta, tarmokkuutta, uhrautuvaisuutta ja psykologista arvostelukykä. Ei voi olla pienintäkään epäilystä siitä, etteikö Primo de Rivera parhaansa mukaan tavoittele Espanjan kansan todellisia etuja ja onnellisempien olojen luomista, jonka tähden siis ulkomaan lehdistössä usein esiintyneet viittaukset kenraalin itsekkäisiin tarkoituseriin eivät suinkaan pidä paikkaansa. Mutta kenraalin tragedia on siinä, että hänen saavutuksensa tulevat kestävänsä juuri niin kauan kuin hän pysyy Espanjan valtiiovallan johdossa ja että hänen toimintansa siis on niinkuin kirjoittaminen hiekkaan, jonka palaavan nousuveden aallot tulevat pyyhkimään pois. Hänen tragediansa on siinä, että hän, joka niin usein on valittanut Espanjan kansan esprit civiquen puutetta ja tuota sille niin kuvaavaa passiivisuutta, ei näytä käsittävän kuinka

LEGATION DE FINLANDE

ma/ndotonta on luoda uutta kansalaishenkeä kansalle, jonka liikunta-
vapaus on siinä määrin rajoitettu, ettei saa vapaasti lausua ajatuk-
siaankaan yhteiskunnallisen elämän ilmiöistä ja tärkeimmistä prob-
leemeista. Jos tällöinen huomautus tehtäisiin Primo de Riveralle vas-
taisi hän luultavasti viittaamalla siihen, että hän on luonut uuden
Espanjan taloudellista elämää edustavan elimen, Kansantaloudellisen
Neuvoston, että hän on kokoonkutsunut Kansalliskokouksen, että hän
ponnistaa kaikki voimansa saadakseen uuden "isänmaallisen puolueen"
(Union Patriotica) toimimaan. Mutta hän ei näytä ottavan huomioon
sitä, että yhteiskunnan rakentavat voimat loppujen lopuksi ja ajan
pitkään eivät ole yksityiset miehet, vaan vakaantuneet periaatteet,
johtavat traditsiot, kaikkien yläpuolella oleva laki, ne kun yksin
voivat antaa sille sen lujan muodon ja sen tukevuuden, jotka ovat
sen jatkuvan olemassaolon ja rauhallisen kehityksen mitä tärkeimpiä
edellytyksiä. Selvää on, että yhteiskunnassa, jossa kaikki riippuu
yhden miehen tahdosta ja jossa yhteiskunnallisen toiminnan muodot
ovat niin horjuvat, että niitä voi päivästä päivään ja yhdessä ky-
nänpierrossa radikaalisesti muuttaa, on paljon tilaa pelkälle mie-
livallalle, eikä yksityinen kansalainen voi näin ollen tuntea sitä
luottamusta valtiiovallan haltijoihin, joka yksin voi antaa hänelle
toimintahalua ja työiloa. Ja siten Primo de Rivera parhaasta tahdos-
taan huolimatta ei onnistu siinä, jossa hän ennen kaikkea koettaa
saada aikaa uuden järjestelyn: Espanjan valtiollisen elämän vakiin-
nuttamisessa. Pari päivää sitten kuulin uudesta, tässä suhteessa hy-
vin kuvaavasta tapahtumasta. Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen
Ministeriölle tiedoittanut solmittiin viime tammikuun 2.p:nä uusi
Espanjan ja Tanskan välinen kauppasopimus. Tanskan eduskunta on jon-
kun aikaa sitten hyväksynyt sopimuksen ja Tanskan hallitus odotti,
että Espanjan Kansantaloudellinen Neuvosto taikka Kansalliskokous
tulisi vuorostaan hyväksymään sen ennenkuin ratifioimisasiakirjat

LEGATION DE FINLANDE

voitaisiin vaihtaa. Tämä olisi ollut sekä Neuvoston että Kansalliskokouksen ohjesääntöjen mukaista, ja kuten muistetaan alistikin Espanjan hallitus Suomen kauppasopimuksen Neuvoston hyväksyttäväksi. Tanskan tšekiläinen asiantuntija on kuitenkin ilmoittanut minulle, ettei Kansantaloudellinen Neuvosto eikä Kansalliskokous tule ratifioimaan sopimusta. Neuvoston sihteeri markiisi de Montroig on nimittäin hänelle huomauttanut sanasta saanaan seuraavaa: "Kenraali Primo de Rivera on huomannut, että vieraiden valtojen kanssa tehtyjen sopimusten alistaminen Kansantaloudellisen Neuvoston käsiteltäväksi antaa aiheutta pitkiin ja tuloksettomiin keskusteluihin, joissa hallituksen toimintaa syyttää ankarasti ja epäkäytännöllisellä tavalla arvostellaan. Niistä ei voi koitua mitään hyvää. Sen takia on päätetty olla jättämättä sopimusta Neuvostolle. Elämmehän diktatuurin alaisina!"

Tässä yhteydessä mainittakoon toinen tälle mentali-teetille kuvaava seikka. Vaikkakin, kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ministeriölle tiedoittanut, hallitus on joko välittömästi taikka välillisesti määrännyt nykyisen Kansalliskokouksen jäsenet, on kuitenkin heidän joukossaan ilmennyt oppositio hallituksen yleistä politiikkaa vastaan. Niinpä oli n. kuukausi sitten eräs Barcelonan maakunnan edustaja tehnyt hallitukselle välikysymyksen, josta aiheutui laaja koko hallituksen suhtautumista Katalonian kansallisiin pyrkimyksiin koskeva keskustelu. Välikysymyksen tekijä Sr. Ayats arvosteli ankarasti hallituksen toimenpiteitä Kataloniassa, varsinkin sen laatimaa kieltoa virallisissa asiakirjoissa käyttää katalonian kieltä. Tähän arvosteluun liittyi toinen puhuja Sr. Pradera, joka edustaa baskilaisissa maakunnissa ilmenevää kansallisliikettä mennessä puheessaan niin pitkälle, että suoraan kehoitti Primo de Riveraa luopumaan vallasta. Kenraali huomautti tähän, että jos hän olisi voinut aavistaa puhujain tulevan lausumaan niin radikaalisia mielipiteitä hän ei suinkaan olisi

LEGATION DE FINLANDE

sallinut koko keskustelua, että hallitus tulisi kaikin keinoin ja voimakkaasti tukahduttamaan kaikkia kansallisia liikkeitä sekä ettei millään ehdolla olisi valmis sallimaan niin valitettavien kohtausten toistamista Kansalliskokouksessa. Pari päivää myöhemmin ilmoitti kokouksen presidentti Sr. Yanguas Messia hallituksen päättäneen sallia ainoastaan yhden välikysymyksen tekemisen istunnossa, ja että oikeutta saada välikysymyksiä keskustelluiksi kokouksessa voisi vieläkin rajoittaa. Totta on, että Kansalliskokouksen ohjesäännöt toistaiseksi ovat tilapäistä luonnetta, mutta sittenkin on merkille pantava, että tämä hallituksen verraten jyrkkä toimenpide ei ole herättänyt mitään vakavampaa, julkisuuteen tullutta oppositiota.

Näistä kuten muistakin toimenpiteistä ilmenee kenraalin nopea päättäväisyys ja toimintavoima. Primo de Rivera määrääkin yksin hallituksen politiikan. Muutamat hänen ministerinsä ovat epäilemättä taitavia ammattimiehiä - kuten valtiovarainministeri Sr. Calvo Sotelo, yleisten töiden ministeri kreivi de Guadalupe, työministeri Sr. Aunos - toiset ovat verraten vähäpätöisiä, mutta kaikki toimivat pikemmin hänen yksityisinä sihteereinään kuin itsenäisinä ministereinä. Menehän niinkin pitkälle, että Primo de Rivera toisten henkilöiden läsnäollessa kohtelee hallituksen jäseniä niinkuin korkea upseeri puhuu kuormastorengille, kuten ilmenee esim. seuraavasta tapahtumasta, jonka itse olin tilaisuudessa näkemään. Eräessä seurassa kysyi Primo de Rivera rouvaltani oliko hän jo käynyt niissä Madridin kansakouluissa, joista heidän välillään oli aikaisemmin ollut puhetta. Rouvani vastattua, ettei vielä ollut opetusministeriöltä saanut asianomaista lupaa, kutsui kenraali opetusministerin luokseen, huomautti että lupa oli heti annettava ja melkein huusi ministerille: "Nämä ovat minun määräykseni (mis ordenes), ymmärrättekö, minun määräykseni." Asemossa seisonut ministeri ei kuitenkaan tullut pahoilleen eikä kenraali tietenkään missään suhteessa tahtonut loukata häntä, mutta katsojiin pieni kohtaus kuitenkin teki kummallisen vaikutuksen.

Kuten monasti aikaisemmin kunnioittaen olen tiedoituksissani huomauttanut, on ero Primo de Riveran ja Mussolinin välil-

LEGATION DE FINLANDE

lä etupäässä siinä, että ensinmainittu on yksinäinen mies, joka ei ole onnistunut muodostamaan mitään hänen toimintaansa ja hänen poliittisia pyrkimyksiään aktiivisesti kannattavaa puoluetta. Primo de Rivera on uuden liikkeen luoja ja ainoa johtaja ja jos hän lähitulevaisuudessa syystä taikka toisesta luopuisi vallasta, niin todennäköisesti osoittautuisi, ettei hänen toimintansa olisi voinut jättää mitään pysyväisiä jälkiä. Ja joskus tuntuukin siltä kuin hän olisi käynyt jonkun verran katkeraksi nähdessään kuinka täydellisen passiivisesti Espanjan kansa suhtautuu hänen toimintaansa, sen valtava enemmistö kun ei häntä kannata eikä vastusta. Niinpä on häntään ABC-nimisessä lehdessä julkaisemassaan kirjoituksessa painostanut sitä, että jos kansalaiset todellakin hyväksyvät hänen hallituksensa politiikan niin on heidän vilpittömästi liityttävä hallitukseen, ja jolleivät he sitä tee on heidän koetettava kukistaa se.

Olisi erehdys arvella, että Primo de Rivera on kovasydäminen fanaatikko, joka ei harrasta vähävaraisten kansalaisten etuja. Asianlaita on aivan päinvastainen. Kenraalin ihanne, jota hän parhaansa mukaan koettaa toteuttaa, on koettaa toimia jonkunlaisena "maanisänä", jolle kaikki Espanjan kansan suuren perheen jäsenet ovat yhtä kalliit. Primo de Rivera on hyvin "inhimillinen" diktaattori hyvine ja huonoine puolineen. Hän on iloinen, hymyilevä diktaattori, hän on - kuten hän itse on huomauttanut - parantamaton optimisti, hän on auringonalaisen ja kevytmielisen Andalucian poika, joka andalusialaisten tapaan ennen kaikkea pitää naisista ja uhkapelistä. Hän ei koskaan valtaansa tultuaan ole koettanut salata sitä, että hän on ollut suuri "noceur", ja vaikka hän nyttemmin on suuressa määrin muuttanut - niinpä on uhkapeli jo kolme vuotta sitten kaikkialla Espanjassa kielletty - on hänellä kuitenkin vielä tänään sanomalehdistössä julkaisemissaan, usein tuttavalliseen sävyyn kirjoitetuissa tiedoinannoissaan tapana puhua nuoruudenajastaan, jolloin hän oli

LEGATION DE FINLANDE

"niin suuri symintekijä" (tässä ei ole mitään liioittelua, olen itse monasti lukenut näitä tiedonantoja). Kun diktaattori astuu sisään jonkun Madridissa akkreditoitun diplomaatin salonkiin, sattuu, että hän nähdessään jonkun nuoren naisen, joka erikoisesti häntä miellyttää, huudahtaa: "Ola, amiguita mia, que guapa hoy!" (Haloo, pikku ystävättäreni, kuinka kaunis olettekaan tänään!), ja Ritz-hotellissa hän ottaa osaa tanssiin yhtä innokkaasti kuin kaikki muutkin. Mutta hänellä on sitä paitsi, kuten sanottu, - ja juuri tässä suhteessa hän niin huomattavassa määrin eroaa muista espanjalaisista - rohkeutta, tarmoa ja harvinaista työkykyä. Hän on epäilemättä intelligentti mies - hän kirjoittaa ja puhuu erinomaisen hyvin - hänellä on nopea tajunta, mutta häneltä puuttuu tietoja. Tämän hän muuten avoimesti myöntää, vakuuttaen kuitenkin, että hänhän voi oppia kuten kaikki muut. Niinpä lausui hän pari päivää sitten Kansalliskokouksessa harrastavansa niin suuressa määrin sen keskusteluja, koska "ne ovat niin opettavaisia."

Primo de Rivera on tyypillinen opportunisti, jolle "alla sätt äro bra utom de tråkiga" ja joka yleensä ei välitä paljon periaatteista niin kauan kuin niiden syrjäyttämistä ei voi hänen poliittiselle systeemilleen koitua mitään todellisia vaaroja. Esimerkiksi tästä mainittakoon seuraava tapaus. Barcelonassa puhkesi muutama viikko sitten verraten vakava lakko. Hallitus oli nimittäin päättänyt verottaa kaikkia työläisiäkin, joiden palkkaus on korkeampi kuin 7.50 pesetaa päivässä. Tähän työläiset eivät tahtoneet suostua ja ryhtyivät protestiksi lakoon. Useat työnantajat olisivat olleet valmiit omasta taskustaan maksamaan työmiestensä verot, mutta hallitus kielsi heitä sitä tekemästä luvaten kuitenkin ottaa harkittavakseen mitä helpoituksia työläisille mahdollisesti voitaisiin myöntää. Lakot eivät kuitenkaan päättyneet, ja työnantajien uudestaan ilmoitettua hallitukselle haluavansa maksaa verot tämä antoikin

LEGATION DE FINLANDE

perää - vaikka Primo de Rivera oli huomauttanut asian olevan tärkeätä periaatteellista luonnetta - sillä seurauksella, että lakot päättyivätkin.

En ole katsonut asiakseni tiedoittaa Teille, Herra Ministeri, kaikkia Espanjan sisäpolitiikan eri ilmiöitä, koska ne eivät tietenkään voi suuremmissa määrin kiinnostaa Suomen ulkopoliitiikan johtoa. Mutta olen arvellut sopivan koettaa lyhyesti analysoida Espanjan poliittisen elämän varsinaisen ja ainoan johtajan luonnetta, semmoinen analyysi kun minun käsitykseni mukaan on omiaan helpottamaan Espanjan poliittisen kehityksen ymmärtämistä. Jos vielä kerran toistan sen, että Primo de Rivera vastaansanomattomasti on jatkuvasti tilanteen herrana, ettei mikään ^{vakavampi} oppositio uhkaa hänen asemaansa ja että siis Espanjassa tällä hetkellä vallitsee täydellinen rauhollisuus, niin lienen luetellut kaikki ne seikat, jotka Suomen ulkopoliitiikan - s.o. kauppapolitiikan-näkökannalta katsoen ovat huomioon otettavat.

Sitä vastoin ansainnee Espanjan ulkopoliitiikan pari viimeaikaista ilmiötä lyhyen maininnan.

Tangerin kysymys.

Totta on, että Marokon sodan päätyttyä Espanjan ulkopoliittinen toiminta on huomattavasti rajoittunut. Espanja on itse asiassa siinä onnellisessa asemassa, ettei sen - kauppapoliitikastaan huolimatta - tarvitse ajaa mitään ulkopoliittikkaa saan varsinaisessa merkityksessä.

Ainoa ulkopoliittinen kysymys, joka tällä hetkellä askarruttanee Espanjan hallitusta, on kysymys Tangerin alueen hallinnon lopullisesta järjestämisestä. Tämän kysymyksen alkuvaiheista olen aikaisemmin monasti tehnyt selkoa. Raportissani No.349/92/27 viime lokakuun 20.p:ltä olen tiedoittanut siitä uudesta ohjelmasta Tangerin kysymyksen ratkaisemiseksi, josta Primo de Rivera saman kuun 10.p:nä sanomalehdistössä julkaisemastaan tiedonannosta päätäten nyttemmin näkyy pitävän kiinni. Sen mukaan vaatii Espanja ai-noastaan takeita siitä, ettei Tangerin kaupunki eikä sen hinterland saata muodostaa Espanjan vyöhykkeen protektoraattiin kohdistuvain salaliittojen keskustaa taikka hyökkäävän toiminnan pohjaa.

Sanomalehdistössä on väitetty Tangeria koskevien neuvottelujen uudestaan alkaneen Espanjan ja Ranskan välillä, mutta saamieni tietojen mukaan supistunevat nämä neuvottelut Madridin ja Parisin kabinettien välisiin keskusteluihin. Mikäli minä olen kuul-lut lienee Primo de Rivera huomauttanut Ranskan ja Suur-Britannian hallituksille Espanjan olevan valmiin uudestaan liittymään Kansain-liittoon, jos sen Tangerin kysymyksen järjestämistä koskevat vaati-mukset hyväksyttäisiin. En tiedä kuitenkaan mitään niistä muista edellytyksistä, joilla Espanja olisi valmis taas liittymään Liittoon eli siis sen Neuvostopaikan luonteesta, jota se jatkuvasti vaatii. Tosiseikka on joka tapauksessa, että Espanjan mahdollinen liittymi-nen Kansainliittoon uudestaan on tullut vireille ja sitä pohditaan

LEGATION DE FINLANDE

nyt tšekäläisessä sanomalehdistössä. Niinpä ovat hiljattain sekä El Sol että La Epoca siitä kirjoittaneet, ja jonkun aikaa sitten piti eräs Liiton mitä innokkaimpia kannattajia professori Elorrieta huomiota herättäneen esitelmän, jossa hän voimakkaasti puolsi Espanja palaamista Liittoon. Tämän esitelmän pitäminen oli sitäkin merkityksellisempi, kun professori Elorrieta jo viime vuonna oli tahtonut pitää samanlaisen esitelmän, vaikka se häneltä silloin kiellettiin.

Kuulemma olisi Briand vähemmän taipuvainen antamaan houkutella itsensä suostumaan Espanjan vaatimuksiin. Sir Austen Chamberlain lienee kyllä pari kertaa - viimeksi jonkun aikaa sitten Alahuoneessa - lausunut toivomuksenaan, että Espanja pian päättäisi palata Liittoon, mutta lienee kysymyksenalaista olisiko hänkään valmis koettamaan missään muodossa tarmokkaammin edistää Espanjan pyrkimyksiä Tangerin kysymykseen nähden. Hänen asemansa on kuitenkin siinä suhteessa helpompi, ettei Suur-Britannian, katsoen Tangerin neuvottelujen valmistavaan vaiheeseen, vielä ole tarvinnut määrätä kantaansa Espanjan vaatimuksiin nähden.

Jos Briand - kuten täällä arvellaan - suhtautuu varsin kylmäkiskoisesti Primo de Riveran houkutteluyrityksiin, niin voi syy siihen olla hänen vakaumuksessaan, että Espanja kuitenkin so wie so tulee takaisin Liittoon. Espanjaa puhuvan maailman etujen näkökannalta tulee Liiton prestige epäilemättä kasvamaan kun on nyt käynyt ilmi, että Havannan panamerikkalaisesta kongressista on tullut suuri pettymys, siinä kun ei ole vakavasti käsitelty ainoatakaan espanjalaisen valtioiden todellisia etuja koskevaa kysymystä. Sitä paitsi on otettava huomioon se seikka, että Argentina kaikesta päättäen vielä tänä vuonna palaa Liittoon, jonka johdosta näyttää siltä, ettei Espanja enää voi pysyä syrjässä jos se todellakin tahtoo säilyttää primus inter pares-asemansa espanjankielisessä maailmassa. Lienee siis odotettavissa, että Espanja voimatta toteuttaa koko Tangerinohjelmaansa, tulee niin sanoakseni pakotetuksi palaamaan Geneveen.

Espanja ja Venäjä.

Raportissani No.92/37/28 t.k.13.p:ltä tein kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, selkoa Espanjan petrolimonopolin perustamisesta sekä siitä aiheutuneista Espanjan ja Venäjän välisistä suhteista. Nytemmin saamieni tietojen mukaan lienee monopoli tähän mennessä Venäjältä ostanut n.50.000 tonnia petroolia ja petrolikartteita. Venäläinen bensini näyttää kuitenkin olevan hyvin huono, ja autonkuljettajat valittavat katkerasti sen laatua. Lienee siis kysymyksenalaista tuleeko Espanja jatkuvasti tuomaan petroolia Venäjältä vai tuleeko se purkamaan venäläisten kanssa tekemänsä kontrahdin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,
Ministeri *Sipenberg*. -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Skinnisten Gripenbergin raportti
Skadit

28/2 1928.

S a l a i n e n .

MINISTERIO		
15/302 de D. 19 28		
7/3-28	No	LML
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Raportissani No.103/41/28 t.k.18.p:ltä ilmoitin kunnioittavimmille Teille, Herra Ministeri, että Sveitsin tšekäläinen ministeri oli kutsuttu Pariisiin siellä neuvottelemaan espanjalais-sveitsiläisen kauppasopimuksen tarkastamisesta Liittoneuvoston poliittisen departementin kaupallisen osaston päällikön kanssa. Sveitsi nimittäin ei siihen mennessä ollut lopullisesti määrännyt kantansa Espanjan hallituksen vaatimuksiin nähden, joista aikaisemmin monasti olen tehnyt selkoa. Kuten Te, Herra Ministeri, muistanette, oli Espanjan hallitus verraten jyrkässä muodossa kehoittanut Liittoneuvostoa jättämään sille enempää aikaa hukkaamatta lopullisen vastauksen uhaten muussa tapauksessa sanoa sopimuksen irti.

Muutamia päiviä sitten palasi hra de Stoutz Pariisista ja t.k. 25.p:nä oli minulla keskustelu hänen kanssaan matkansa tuloksesta, jota paitsi tänään uudestaan kävin Sveitsin lähetystössä tätä asiaa tiedustelemassa. Näyttää siltä, että asia nyttemmin on astunut aivan uuteen ja hyvin mielenkiintoiseen vaiheeseen. Heti keskustelumme alussa huomautti nimittäin hra de Stoutz minulle, että

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

"ces messieurs à Berne n'ont pas du tout peur des espagnols!" Niinpä oli hän saanut tehtäväkseen hallituksensa nimessä virallisesti Espanjan hallitukselle ilmoittaa, että Sveitsin Liittoneuvosto suostuu kauppasopimuksen tarkastamiseen ainoastaan sillä edellytyksellä, että

1. Sveitsinkin myöntämät tullisisdonnat kumotaan ja
2. Espanjan hallitus ilmoittaa Sveitsin hallitukselle niiden tullimaksujen määrät, joita sopimuksen tarkastamisen jälkeen tullaan sovelluttamaan Sveitsistä peräisin oleviin nykyisessä sopimuksessa sidottuihin tavaroihin.

Jollei Espanjan hallitus hyväksy näitä edellytyksiä kieltäytyy Sveitsi ryhtymästä kauppasopimuksen tarkastamiseen, jonka seurauksena luultavasti tulee olemaan se, että Espanja sanoo sopimuksen irti ja tullisota syttyy. Sveitsin hallitus ei tietenkään voi vaatia tietoja Espanjan uuden tullitariffin maksuista - koska niitä ei vielä ole määrätty - mutta vaatii Espanjalta takeita siitä, että Sveitsin tavarain tällä hetkellä maksamia tullimaksuja taikka tarkoin määrättyjä alennuksia niistä sovellutetaan vastedeskin Sveitsin tuotteihin kunnes uusi tariffi astuu voimaan. Tämä olisi parhaiten järjestettävissä siten, että Espanjan hallitus uuden tarkastetun sopimuksen allekirjoittaessaan julkaisisi Kuninkaallisen Asetuksen, jossa kyseessäolevat maksut määrättäisiin.

Kysyin hra de Stoutzilta, mitä toiveita hänellä oli siitä, että Espanjan hallitus koskaan hyväksyisi tämän Sveitsin uuden ja lopullisen kannan, johon hän, kuvaavaa kyllä, antoi jonkun verran epävarman vastauksen. Hän sanoi juuri (meidän keskustelumme tapahtui rva de Stoutzin järjestämällä teekutsuilla) asiasta puhuneensa Sr. Castedon kanssa, joka ei ollut lausunut mitään omaa mielipidettä asiasta, vaan luvannut siitä keskustella kenraali Primo de Riveran kanssa! Sveitsin hallituksen asettamaan toiseen ehtoon nähden luuli hän

LEGATION DE FINLANDE

Espanjan hallituksen tulevan olemaan myöntyvällisen (kts.mitä semmoisesta mahdollisuudesta olen tiedoittanut raportissani No.103/44/28), sitä vastoin tulisi luultavasti ensimmäinen ehto "aiheuttamaan vaikeuksia." Huomautin hra de Stoutzille tämän hetken olevan minun ymmärtääkseni Espanjalle hyvin otollisen tullisotaan ryhtymiseen, jonka käsitykseni hän myönsi oikeaksi, mutta hän lausui kuitenkin tyytyväisyytensä siitä, että hallituksensa oli asettanut niin jyrkälle kannalle ja näytti itsekin olevan täynnä sotaintoa.

Mikäli Sveitsin tšekäläinen lähetystösihteeri tänä aamuna minulle kertoi on hra de Stoutz tänään virallisesti asiasta keskustellut Valtiomministeriön Kaupallisen Osaston päällikön kanssa, vaikkei hra Lopez de Lago tietenkään vielä ole voinut antaa hänelle mitään virallista vastausta, asian ratkaisu kun yksinomaan ja kokonaisuudessaan riippuu kenraali Primo de Riverasta.

Puolestani pelkään, että tästä vielä tulee Sveitsin Liittoneuvostolle suuri pettymys ja että tullisota siis ei ole vältettävissä, jos Liittoneuvosto todellakin viimeiseen asti pitää kiinni tästä kannastaan. Espanjassa tyytyy kuitenkin aina valmistautua yllätyksiin ja ainoa seikka, joka minun käsitykseni mukaan kenties voisi taivuttaa espanjalaiset suostumaan Sveitsin vaatimuksiin on se, että Espanjan välit suurvaltojen kanssa juuri tällä hetkellä ovat joutuneet tavallista kireämmälle, Ranska, Suur-Britannia ja Yhdysvallat kun ovat uuden petrolimonopolin perustamisen johdosta yhä uudestaan protesteeranneet vaatimalla korvausta monopolin heidän kansalaisilleen tuottamista tappioista (kts.raporttiani No.92/37/28). Onhan siis mahdollista, että Primo de Rivera välttääkseen uusia selkkauksia kenties olisi valmis asettumaan myöntyvämmälle kannalle.

Toiselta puolen lienee Sveitsi/ainoa niistä maista, joiden sopimukset nyt ovat tarkastettavat, joka on tilaisuudessa koettamaan vastustaa Espanjan alkuperäistä, yksipuolista ohjelmaa,

LEGATION DE FINLANDE

Italian asema kun on sui generis tämän sanan varsinaisessa ja täydellisessä merkityksessä. Espanjan vienti Sveitsiin on nimittäin niin laaja ja suuriarvoinen, että pidennetty tullisota voisi tuottaa sillekin paljon haittaa.

Tarkastamisasian uusi, yllä selittämäni vaihe on mielestäni omiaan vieläkin painostamaan sitä, kuinka tärkeätä meille on koettaa järjestää niin, että meidän sopimuksemme tarkastetaan muiden sopimusten revision jälkeen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiamiehittäjä,

Ministeri *Leipenberg*.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Kadut

2/3 1928.

S a l a i n e n .

Herra Ministeri,

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 16 / 302 Sal. D. 19 28		
9/3-28.	Pa	L.H.
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5.	Cg.	

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Minulla on ollut kunnia vastaanottaa Herra Pääministerin allekirjoittamat shifferisanomat No.12 ja No.13, joihin sisältyy Tasa vallan hallituksen minulle antamat ohjeet suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamisasiassa. Lausuen kiitollisuuteni niistä panen mielihyvällä merkille sen, että Hallituksenkin mielestä sopimuksen irtisanomisen vaara joka tapauksessa on vältettävä.

Ohjeitten toteuttamismahdollisuudesta en vielä uskalla lausua mitään mielipidettä. On sanomattakin selvää, että kaikkein arin kysymys on appelsiini- ja viinirypäleiden tullien korottaminen niin suurella määrällä (n. 200 - 500 %), mutta tulen tietysti tekemään voitavani koettaakseni saada Espanjan hallituksen suostumaan siihen. Tällä hetkellä en tahtoisi sanoa, että se olisi aivan mahdollonta, mutta tunnustan avoimesti, että se tuntuu minusta erinomaisten vaikealta. Minun ei tarvinnekaan enää huomauttaa, että espanjalaiset nykyisen sopimuksen solmitessamme katsoivat hedelmä- ja varsinkin appelsiinitulliemme alentamista kieltolakimme heille tuottaman tappion välttämättömäksi korvaukseksi, jota paitsi he huomauttivat ja

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

ovat myöhemminkin huomauttaneet Suomen appelsiinitullin olevan esim. Norjan, Tanskan, Hollannin, Suur-Britannian ja Saksan vastaavaa tullia korkeamman. Ruotsin appelsiinitulli lienee 10 äyriä, ja se kuten muutkin mainitut maat ostaa Espanjan viinejä. Asiasta on sitä paitsi tullut heille jonkinlainen prestige kysymys, varsinkin kun niin huomattava korotus käytännössä merkitsisi tappiota heidän hedelmäviennilleen. Mutta, kuten sanottu, tulen tässä suhteessa tekemään voitavani Hallituksen ohjeitten toteuttamiseksi.

Viime päivinä olen Madridissa koettanut varovaisessa muodossa sondeerata maaperää hedelmätullien korottamiseen nähden ja sillä tuloksella, että olen nyt hiukan toivorikkaampi kuin aikaisemmin. Viime helmikuun 29.p:nä oli minulla verraten pitkä keskustelu tästä asiasta hedelmäviljelijöiden vaikutusvaltaisimman edustajan, henkilökohtaisen ystäväni Don Luis Garcia Guijarron kanssa, ja keskustelumme johtikin siihen tulokseen, että Sr. Guijarro myönsi olevan oikein, että meidänkin myöntämämme tullisidonnat kumotaan ja siis - vaikkei vielä siinä tilaisuudessa uskaltanut sitä selvästi sanoa - koroitetaan. Toinen asia on sitten tietenkin se, tuleeko Sr. Guijarro todellakin virallisesti ja Kansantaloudellisessa Neuvostossa pitämään kiinni tästä periaatteellisesta kannanotostaa. Puolestani en usko, että hän koskaan suostuisi appelsiinitullin korottamiseen kolmeen markkaan. Ja hän sekä muut hedelmänviljelijät ovat meidän parhaat ystävämmme viininviljelijöiden hyökätessä meidän kimppuunne!

Vielä muussakin suhteessa näyttää tilanne jonkun verran muuttuneen meidän eduksemme. Kuulemma lienee Sr. Castedo nyttemmin huomauttanut Sveitsin tšekäläiselle ministerille puolestaan hyväksynnänsä Sveitsin vaatimuksen siitä, että Sveitsinkin myöntämät sidonnat kumottaisiin. Asiasta ei kuitenkaan vielä ole mitään lopullisesti ja virallisesti päätetty. Tämä myönnytys Sr. Castedon puolelta on tietenkin meillekin erinomaisen tärkeä, mutta siitä ei kuitenkaan

LEGATION DE FINLANDE

saa tehdä johtopäätöstä, että Espanjan hallitus mahdollisesti olisi valmis tekemään meille samanlaisen myönnytyksen. Kuten aikaisemmin olen kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, tiedoittanut, on nimittäin tässä suhteessa otettava huomioon se, että Espanjan tavarat Sveitsiin tuotaessa faktillisesti tulevat jatkuvasti maksamaan samat tullimaksut kuin aikaisemminkin, koska ne suosituimmuuden perusteella pääsevät osallisiksi Italialle myönnettyihin tullialennuksiin. Jos siis Sveitsin myöntämät sidonnat kumotaan niin se itse asiassa ei merkitsisi - kuten meidän tapauksessamme - mitään Espanjan tavarain tullimaksujen korottamista. Se olisi pikemmin toimenpide "pour épater la galerie."

Minusta tuntuu siltä, että Sveitsin sopimusta ensi sijassa tarkastetaan. jonka jälkeen lienee Ruotsin sopimuksen vuoro. Vasta sitten - luultavasti n. parin kuukauden kuluttua - olisi meidän sopimuksemme tarkastettava. Semmoinen järjestys olisi tietenkin meidän etujemme mukaista ja vastaisikin Sr. Castedon aikaisemmin minulle antamaa yksityistä lupautta. Espanjassa on kuitenkin aina valmistauduttava yllätyksiin. Selvää on, etten puolestani tule virallisesti "liikkumaan" ennenkuin Espanjan hallitus asiassa kääntyy minun puoleeni.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asialinnoitaja,

Ministeri *Sripenberg* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Medici

23/3 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 17/302 Sac. D. 13 28		
30/3-28		L.P.
RYHMÄ	LUKASTO	ALIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalainen sovintomenettelysopimus.

Tšekäläisen Valtioministeriön Poliittisen Osaston päällikkö kreivi San Esteban de Cañongo pyysi minua eilen käymään hänen luonaan yksityisesti keskustelemassa viireillä olevasta suomalais-espanjalaisesta sovintomenettelysopimuksesta. Keskustelumme kuluessa huomautti kreivi seuraavaa.

1. Espanjan Valtioministeriö oli nyttemmin ministeri de Avilan välityksellä saanut vastaanottaa Suomen hallituksen vastahdotuksen tässä asiassa ja mielihyvällä pannut merkille sen, että tämä ehdotus miltei kokonaisuudessaan vastasi Espanjan alkuperäistä ehdotusta. Suomen ehdotukseen sisältyi kuitenkin kaksi artiklaa - No.6 ja No.19 - joita Espanjan hallitus ei olisi valmis hyväksymään Suomen hallituksen niille antamassa muodossa.

2. Kuudenteen artiklaan tahtoi Espanjan hallitus saada itse asiassa vähäpätöisen muutoksen, joka kuitenkin hallituksen mielestä oli omiaan täydentämään ja selventämään artiklan sisältöä. Suomen ehdotuksen 6.artiklan 2.kohdan toinen lause on näin kuuluva:

"Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque
"Partie désignera une Puissance différente, et si dans un délai
"de deux mois, ces deux Puissance n'ont pu tomber d'accord,
"chaque d'Elles présentera des candidats en nombre égal aux
"membres a désigner."

Herra H. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

LEGATION DE FINLANDE

Espanjan hallituksen mielestä olisi syytä ylläolevaan lauseeseen, "une Puissance différente"-sanojen jälkeen, lisätä sanat:

"et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi désignées."

Tämän kohdan toinen lause tulisi siis kuulumaan näin:

"Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque Partie désignera une Puissance différente, et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi désignées."

Tämän jälkeen tulisi lause:

"Et si dans un délai de deux mois" j.n.e.

3. Espanjan hallituksen toinen muutosehdotus on paljon tärkeämpi ja laajakantoisempi kuin yllä selostettu. Syistä, joista alempana tehdään selkoa, Espanjan hallitus ei tahtoisi hyväksyä Suomen hallituksen ehdotukseen sisältyvää 19.artikkelia, vaan ehdottaa sen sijaan kaksi uutta näin kuuluvaa artiklaa:

Article 19.

"Si les Parties n'ont pu être conciliées, le conflit sera, à la requête de l'une ou de l'autre des Parties, soumis pour décision à un tribunal arbitral ayant le pouvoir de statuer ex aequo et bono.

"Ce tribunal sera, s'il n'en est convenu autrement, composé de cinq membres désignés suivant la méthode prévue aux articles 5 et 6 du présent Traité pour la constitution de la Commission de Conciliation.

"Le tribunal arbitral quelqu'il soit aura les pouvoirs d'amiable compositeur et dictera un règlement obligatoire pour les Parties.

Article 20.

"Lorsqu'il y aura lieu à arbitrage entre elles, les Parties contractantes s'engagent à conclure, dans un délai de six mois à compter du jour où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, un compromis spécial concernant l'objet du conflit ainsi que les modalités de la procédure.

"Si ce compromis ne peut être conclu dans le délai prévu, l'une des Parties aura le droit de saisir le tribunal constitué en conformité de l'article 19 par voie de simple requête. Dans ce cas le tribunal arbitral réglerá lui-même la procédure."

Tämän ehdotuksen tueksi huomautti kreivi San Esteban de Cañongo seuraavaa:

LEGATION DE FINLANDE

A. Espanjan hallituksen ehdottamaan tuomioistuimeen "sui generis" kuuluisi 5 jäsentä, jotka valittaisiin erikseen kunkin riitaisuuden ratkaisemista varten. Tuomioistuimen toiminta vastaisi "ystävällismielisen välittäjän" (amiable compositeur) tehtävää ja se antaisi kumpaakin sopimuspuolta velvoittavan välitystuomion.

B. Lokakuun 18.p:nä 1907 Haagissa solmittu sopimus tarkoittaa ensi sijassa oikeudellista laatua olevia riitaisuuksia taikka kansainvälisten sopimusten tulkintaa tai sovelluttamista koskevia kysymyksiä, ^{jota vastaan tai kumtoaas} sillä ^{mitään} välinä kuin nyt kyseessäoleva tuomioistuin tulisi etupäässä käsittelemään poliittisia taikka valtioiden eri intressejä koskevia riitaisuuksia (kreivi käytti sanoja: "conflictos de índole puramente política o de intereses"). Tuomioistuimen olisi otettava huomioon kaikki riitakysymyksen eri puolet ja kaikkea taloudellisia, yhteiskunnallisia ja muita sen kaltaisia näkökohtia.

C. Espanjan hallitus on sitä mieltä, että jonkin riitakysymyksen ratkaisemiseksi vartavasten muodostettu tuomioistuin helpommin pääsee tyydyttävään tulokseen kuin etukäteen muitakin kysymyksiä varten perustettu tuomioistuin.

Kreivi San Esteban de Cañongo huomautti edelleen sekä Tanskan että Ruotsin vastaehdotuksissaan stilisoineen sopimuksen 19. artiklan aivan samalla tavoin kuin Suomen hallitus oli sen tehnyt. Näistä valloista oli kuitenkin Tanska jo hyväksynyt Espanjan ehdotuksen, jonka takia sopimus tämän valtion kanssa jonkun aikaa sitten onkin allekirjoitettu. Ruotsikin on luopunut alkuperäisestä kannastaan hyväksymällä periaatteessa Espanjan ehdottaman muodon tälle artiklalle, jonka johdosta on otaksuttavissa, että sopimus Ruotsin kanssa piakkoin saadaan aikaan.

Asian näin ollen, huomautti kreivi edelleen, Espanjan hallitus hartaasti toivoo Suomenkin hallituksen voivan katsoa mahdolliseksi puolestaan suostua Espanjan ehdotukseen. Hän toisti konselji-

LEGATION DE FINLANDE

presidentti Primo de Riveran panevan suuren arvon sille, että sopimus Suomen kanssa saisi saman muodon kuin espanjalais-tanskalainen ja espanjalais-ruotsalainen sopimus sekä että kenraali olisi Suomen hallitukselle hyvin kiitollinen, jos sopimus pian voitaisiin allekirjoittaa.

Huomautettuaan Espanjan Valtioministeriön tulevan viipymättä valtuuttamaan ministeri de Avilan allekirjoittamaan sopimuksen kun häneltä on saatu vastaanottaa ilmoitus siitä, että Suomen hallitus on suostunut Espanjan ylläselostamaani vastaehdotukseen, pyysi kreivi San Esteban de Cañongo minua saattamaan nämä näkökohdat Teidän, Herra Ministeri, tietoonne.

Cheenliittäen jäljennökset Espanjan muutosehdotuksista pyydän Teitä, Herra Ministeri, vastaanottamaan erinomaisen kunnioitukseni vakuutuksen.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Gripenberg* -

(Kuudennen artiklan uusi muoto).

Article 6.

La Commission permanente de conciliation sera constituée dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent Traité.

Si la nomination des membres à désigner en commun n'intervenait pas dans ledit délai ou, en cas de remplacement, dans les trois mois, à compter de la vacance du siège, elle sera confiée à une Puissance tierce, désignée, en commun accord par les Parties. Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque Partie désignera une Puissance différente, et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi désignées. Et si, dans un délai de deux mois, ces deux Puissances n'ont pu tomber d'accord, chaque d'elles présentera des candidats en nombre égal aux membres à désigner. Le sort déterminera lesquels des candidats ainsi présentés seront admis.

Article 19.

Si les Parties n'ont pu être conciliées, le conflit sera, à la requête de l'une ou de l'autre des Parties, soumis pour décision à un tribunal arbitral ayant le pouvoir de statuer ex aequo et bono.

Ce tribunal sera, s'il n'^est convenu autrement, composé de cinq membres désignés suivant la méthode prévue aux articles 5 et 6 du présent Traité pour la constitution de la Commission de Conciliation.

Le tribunal arbitral quelqu'il soit aura les pouvoirs d'amiable compositeur et dictera un règlement obligatoire pour les Parties.

Article 20.

Lorsqu'il y aura lieu à arbitrage entre elles, les Parties contractantes s'engagent à conclure, dans un délai de six mois à compter du jour où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, un compromis spécial concernant l'objet du conflit ainsi que les modalités de la procédure.

Si ce compromis ne peut être conclu dans le délai prévu, l'une des Parties aura le droit de saisir le tribunal constitué en conformité de l'article 19 par voie de simple requête. Dans ce cas le Tribunal arbitral réglera lui-même la procédure.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gipsenbergin raportti
Madrid

28/3 1922.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
18. 1802. 28. D. 19 28		
4/4.28	3	LIIT.
BYHMÄ	CLASO	ASIA
	5	Cg

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Viime päivinä eri tahoilta saamani tietojen mukaan näyttää siltä, että Espanjan ja muiden valtojen välisten kauppasopimusten tarkastamiskysymys uudestaan on vaipunut sikeään uneen. Joka tapauksessa lepää asia tällä hetkellä syvässä rauhassa.

Käydessäni eilen Sveitsin tšekäläisen ministerin hra de Stoutzin luona tiedustelemassa, oliko hän mahdollisesti saanut asiasta tietää mitään uutta, huomautti hän "ettei mitään ole tapahtunut". N.kolme viikkoa sitten oli hän Espanjan Valtiominiisteriölle ja Kansantaloudelliselle Neuvostolle virallisesti ilmoittanut sen kannan, jolle hänen hallituksensa lopullisesti oli asettunut. Sveitsin Liittoneuvosto on - kuten aikaisemmin olen kunnioittavinmain Teille, Herra Ministeri, tiedoittanut - esittänyt seuraavat vaatimukset:

1. Sveitsin Espanjalle myöntämät, espanjalais-sveitsiläisen kauppasopimuksen A-listassa mainitut sidonnat (16 kpl) on kumottava;
2. Espanjan hallituksen on ilmoitettava mitä tulli-

Herra Hj. J. Procope,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

maksuja tullaan^{sovellettavaan} niihin sopimuksen B-listan mainitseisiin sveitsiläisiin tavaroihin, joiden sidonnat tullaan kumoamaan;

3. Tarkastettuaan nämä tullimaksut ilmoittaa Sveitsin hallitus hyväksyykö se ne, jossa tapauksessa ~~tapauksessa~~ siis uusi tarkastettu sopimus astuu voimaan, vai katsooko se sopivammaksi sanoa nykyisen sopimuksen irti ja siis ryhtyä tullisotaan Espanjan kanssa.

Hra de Stoutz piti näiden vaatimusten esittämistä taitavan diplomaattisena shakkivetona, koska sopimuksen irtisanomisen vaara oli nyt joka tapauksessa poistettu ja aloite uudestaan sveitsiläisten käsissä.

Kysymykseeni luuliko hra de Stoutz, että Espanjan hallitus olisi taipuvainen suostumaan Sveitsin myöntämien sidontain kumoamiseen, vastasi hän, ettei Kansantaloudellisen Neuvoston varapresidentti Don Sebastian Castedo ollut pannut mitään vastalauseita hänen esittäessään tämän vaatimuksen. Puolestaan arveli hän Espanjan tulevan sen hyväksymään, koska näiden sidontain kumoaminen eikäytännössä merkitsisi Espanjasta peräisin olevien tavarain tullimaksujen korottamista, nämä kun suosituimmuuden perusteella pääsisivät osalliseksi Italiasta importeeratuille tavaroille myönnettyihin sidottuihin vastaaviin alennettuihin maksuihin.

Sitä paitsi, huomautti ministeri, on Espanjan vienti Sveitsiin siksi suuri, ettei Espanjan hallitus hevin ryhtyisi tullisotaan, jota Sveitsi ei pelkää. "Tässä suhteessa," sanoi herra de Stoutz, "on meidän asemamme paljon vahvempi kuin Teidän."

T.k. alkupäivinä oli hän siis Espanjan hallitukselle jättänyt Sveitsin Liittoneuvoston vaatimukset, joihin ensinmainittu ei vielä ollut vastannut mitään. Oli siis vielä aivan mahdollonta enustaa milloin varsinaiset neuvottelut voisivat alkaa. Näin ollen oli asia siis "joutunut takalaitaan."

LEGATION DE FINLANDE

Ruotsin ministeri hra Danielsson on minulle huomauttamut hallituksensa tahtovan heti ryhtyä neuvotteluihin sekä saada sopimuksen tarkastetuksi niin hyvissä ajoin, että uusi sopimus voitaisiin jättää eduskunnalle ennen sen hajoittamista kesäkuussa. Ruotsalaiset pelkäävät nimittäin espanjalaisten maussa tapauksessa sanovan sopimuksen irti taikka etteivät suostu modus vivendin tekemiseen, joka olisi Ruotsille yhtä edullinen kuin nykyinen sopimus. Sen takia olikin hra Danielsson t.k.alussa Valtioministeriille ehdottanut suullisiin neuvotteluihin pikaisen ryhtymisen, jonka ehdotuksen ministeriä kuitenkin oli hylännyt, se kun tahtoi käydä kirjallisia neuvotteluja. Ministerin toistettua ehdotuksensa suoraan Primo de Riveralle oli kenraali kuitenkin suostunut siihen sekä heti paikalla määrännyt Espanjan neuvottelukunnan, johon kuuluivat Valtioministeriön pääsihteeri Sr. Almeida sekä hrat Castedo ja Lopez de Lago. Neuvottelukunnan oli määrä viipymättä ryhtyä neuvotteluihin Ruotsin edustajien (ministeri Danielsson ja kauppa-attashea Winqvist) kanssa, mutta viimeainitut odottavat jatkuvasti ilmoitusta siitä milloinka neuvottelukunnat voivat kokoontua.

Norjan tšekäläinen asiansihteeri on minulle kertonut, ettei Norjan tarkastamisasiassa ole pitkään aikaan tapahtunut mitään. Viime heinäkuulla oli Norjan ulkoasiainministeri vastaukseksi Espanjan alkuperäiseen noottiin huomauttamut hallituksensa edellyttävän kummankin maan myöntävän toiselle suosituimmuuden ja että siis kaikki sidonnat kumottaisiin. Siihen Espanjan hallitus ei vastannut mitään ja - lainatakseni Hamletin sanat - "the rest is silence."

Puolestaan Norjan asiansihteeri arveli, että asia tulisi vireille kenties vasta syksyllä.

Italian tšekäläisen suurlähetystön taholta olen kuullut, "etteivät espanjalaiset enää harrastaisi sopimuksien pikaista tarkastamista." Puolestani en usko sitä; viivyttely johtuu epäilemättä ensi sijassa hra Castedon ja hra Lopez de Lagon erinomaisten raskaasta työtaakasta ja Espanjan viranomaisille kuvaavasta hitaudesta.

LEGATION DE FINLANDE

Minua muuten ei ihmetyttäisi jos meidän sopimuksemme tarkastamiseen ryhdyttäisiin vasta ensi lokakuussa, mahdollisuus, joka ei tietenkään olisi ristiriidassa meidän etujemme kanssa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Leipenberg* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Madrid

13/4 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 19 / 303 / 28 D. 10 28		
19/4-28	42	LRL
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Espanjan paluu Kansainliittoon ja Tangerin kysymys.

Espanjan jälleenliittyminen Kansainliittoon ei ole täällä herättänyt mitään erikoisempaa huomiota eikä sanomalehdissä aiheuttanut mitään laajaperäisempiä selityksiä. Onhan se muuten aivan luonnollista, Espanjan kansan suuri enemmistö kun ei olenkaan harrasta poliittisia kysymyksiä, olkootpa ne sisä- tai ulkopolitiittista laatua. Se vähemmistö taasen, joka tarkemmin seuraa valtiollisen elämän kehitystä, näyttää arvelevan, että Espanjan politiikkaa Kansainliittoonkin nähden ajetaan silmälläpitäen etupäässä kenraali Primo de Riveran henkilökohtaisen prestigen asettamia näkökohtia ja vaatimuksia.

Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle huomauttanut erosi Espanjan Kansainliitosta ei sen takia, että - kuten siihen aikaan virallisesti vakuutettiin - Espanjan jatkuva pysyminen Liitossa olisi jollakin tavoin ollut ristiriidassa sen yleisen ulkopoliittikan johtavien periaatteiden kanssa, vaan ainoastaan siitä syystä, ettei Espanjan hallitus voinut saavuttaa niitä

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

päämääriä, jotka se sisäpoliittisista syistä oli itselleen asettanut. Ymmärtääkseen Primo de Riveran Kansainliittopolitiikkaa täytyy palauttaa mieleen Espanjan sisäpoliittinen tilanne kesällä vuonna 1926. Kesäkuun alussa oli hallitus paljastanut sitä vastaan toimineen sala-liiton, jonka osanottajat vangittiin. Elokuun alussa puhkesi tykistöupseerien toimeenpanema kapinayritys, joka johti siihen, että hallitus hajotti kaikki Espanjassa olleet tykistörykmentit sekä ryhtyi uudestaan organisoimaan tätä aselajia. Primo de Rivera pysyi kyllä jatkuvasti tilanteen herrana, mutta hänen yleinen asemansa oli kuitenkin jonkun verran heikontunut. Jo sitä ennen oli hän mielikuvituksellisen valtioministerinsä Sr. Yanguas Messian vaikutuksen alaisena esittänyt vaatimuksen pysyvällisen paikan myöntämisestä Kansainliiton Neuvostossa Espanjalle, jonka vaatimuksen toteuttaminen epäilemättä olisi ollut omiaan lisäämään hänen prestigeään ja siten vahvistamaan hänen sisäpoliittista asemaansa. Kuten muistettane on tämmä vaatimus kuitenkin herättänyt melkoista vastustusta Kansainliiton jäsenten keskuudessa. Tykistöupseerien kapinayrityksen puhjettua kävi sen tähden ulkopoliittisen menestyksen saavuttaminen sitä välttämättömämmäksi, ja tästä syystä esitti Primo de Rivera äkkiarvaamatta elokuun 15.p:nä 1926 - ja kaikesta päättäen Italian hallituksen **alotteesta** - tunnetun ohjelmansa Tangerin kysymyksen ratkaisemiseksi, joka tarkoitti koko Tangerin alueen liittämistä Espanjan Marokon vyöhykkeeseen. Lienee otaksuttavissa Italian hallituksen luvanneen häntä avustaa näiden päämäärien saavuttamiseksi, se kun toivoi, että sen oma vaikutusvalta Tangerin kaupungin ja alueen hallintoon tulisi kasvamaan jos Primo de Riveran ohjelma toteutettaisiin taikka jos Tangerin kysymys tämän johdosta uudestaan otettaisiin keskusteltavaksi. Kenraali lienee kuitenkin sangen pian ymmärtänyt, ettei tällä ohjelmalla ollut mitään suurempia toteutuaamismahdollisuuksia, jonka tähden hän antoikin ymmärtää luopuvansa siitä, jos vakinainen Neuvostopaikka

LEGATION DE FINLANDE

myönnettäisiin Espanjalle. Ylläolevalla en tahdo sanoa, ettei Espanjalla olisi ollut hyviä syitä tyytymättömyyteen siihen tapaan, jolla Tangerin alueen hallintoa oli harjoitettu, mutta toiselta puolen osoittaa hänen aikomuksensa mahdollisesti luopua Tangerinohjelmastaan, ettei Tangerin hallinnon silloisen järjestelyn Espanjan vyöhykkeelle tuottama haitta ollut niin vakava kuin Espanjassa väitettiin. Se seikka, että Espanja oli valmis luopumaan Tangerista jos sille myönnettäisiin pysyväinen neuvostopaikka, lienee ollut ikävä yllätys Italian hallitukselle, ja siten lienee selitettävissä se, ettei Scialoja Liiton yleiskokouksessa syyskuulla 1926 tarmokkaammin kannattanut Espanjan pyrkimyksiä, sillä seurauksella, että Espanjan vaatimus hyljättiin.

Primo de Riveran ulkopolitiikka epäonnistui siis täydellisesti, ja sen takia hänellä ei ollut mitään valinnanvaraa: hänen oli pakko erota Kansainliitosta sekä pitää kiinni vaatimuksestaan Tangerin sopimuksen tarkastamisesta Espanjan eduille myönteisempään suuntaan.

Helmikuulla 1927 ryhdyttiinkin vihdoin uusiin Tangerin hallinnon uudestaan järjestämistä koskeviin neuvotteluihin, joiden kulusta aikaisemmin monasti olen Ministeriölle tiedoittanut. Ja vähitellen pääsi Primo de Rivera selville siitä, ettei hänellä voinut olla mitään toiveita saavuttaa Tangerin kysymyksessä mitään laajakantoisempia taikka tärkeämpiä tuloksia. Samaan aikaan harjoitti Suur-Britannian tšekäläinen suurlähettiläs jatkuvaa painostusta Primo de Riveraan saadakseen hänet palaamaan Liittoon, Sir Austen Chamber-syksyllä lain kevi kenraalia tapaamassa Palma de Mallorcassa, jossa hän kehoittamistaan kehoitti häntä lopettamaan sen eristyneisyyden, johon Espanja oli joutunut, Alahuoneessa Sir Austen kiitti kenraalia mielittelevin sanoin j.n.e. Toiselta puolen rupesi Espanjan yleisö jonkun verran hermostumaan sen johdosta, ettei Tangerin neuvotteluista

LEGATION DE FINLANDE

kaikista sanomalehdistön julkaisemista, inspiroiduista tiedonannoista huolimatta näyttäneet tulevan mitään.

Käytyä viime vuonna selville, että Argentina kaikesta päättöen tulisi palaamaan Kansainliittoon ja ottamaan osaa sen ensi yleiskokoukseen, asettui Primo de Rivera valinnan eteen: joko uudestaan liittyä Liittoon taikka tyytyä siihen, että Argentinasta tulisi espanjankielisten valtioiden luonnollinen edustaja Kansainliitossa. Tällöinen mahdollisuus olisi kuitenkin itse asiassa mitä suurimmassa määrin vaikeuttanut Espanjan ulkopoliittikan pyrkimysten toteuttamista, saavuttaa jonkinlainen henkinen holhooja-asema Etelä-Amerikan espanjalaisiin tasavaltoihin nähden.

Tämän yhteydessä lienee syytä mainita eräs Espanjan entisen valtioministerin Sr.Yanguas Messian esittämä kummallinen poliittinen ohjelma, joka on omiaan valaisemaan missä määrin käytännölliset ne poliittiset suuntaviivat ovat, joita tässä maassa tuon tuostakin esitetään. Jonkun aikaa Espanjan eroamisen jälkeen Kansainliitosta piti Sr.Yanguas Messia Primo de Riveran ja muiden korkeassa asemassa olevien kutsuvieraiden läsnäollessa esitelmän Espanjan ulkopoliittikan "uusista suuntaviivoista", jossa esitelmässä hän selitti keksimänsä n.s. kolmiopin(!). Espanjalla, huomautti Sr.Yanguas Messia, ei ole mitään tekemistä Kansainliitossa, ja pitäisi sen takia keskittää ulkopoliittinen toimintansa sen ja Etelä-Amerikan valtioiden välisen suhteiden kehittämiseen. Mutta sitä paitsi pitäisi Espanjan lähestyä ainoata Liiton ulkopuolella olevaa todellista suurvaltaa, jonka intressit monessa suhteessa vastaavat Etelä-Amerikan valtojen etuja, s.o. Pohjois-Amerikan Yhdysvallat. Espanja - niin arveli Sr. Yanguas Messia - on itse asiassa Pohjois- ja Etelä-Amerikan välinen luonnollinen välittäjä, ja tästä hänen ehdottamastaan toiminnasta syntyisi siis "uusi poliittinen kolmio", jonka kateetit muodostaisivat Yhdysvallat ja Etelä-Amerikan espanjalaiset tasavallat ja jonka hypotenuusa

LEGATION DE FINLANDE

olisi Espanja. On luultavaa, että Primo de Rivera antoi joksikin ajaksi tämän ajatuksen houkutella itseään, mutta todellisuuden hard facts opettivat hänet pian käsittämään Sr. Yanguas Messian ehdottaman poliittisen kolmion olevan teoreettisen uneksijan matemaattisia houreita eikä mitään muuta.

Yllä esittämäni seikat saivat siis Primo de Riveran ymmärtämään, että hänen oli pakko mahdollisimman pian poistua luomastaan umpikujasta, jonka käsityksen muodostumiseen myötävaikuttivat epäilemättä myöskin Sir Austen Chamberlainin ystävälliset, kenraalia mairittelevat esitykset.

Tangerin neuvottelut, jotka viime vuonna tapahtuneen lyhyemmän keskeytyksen jälkeen saivat tämän vuoden alussa uutta vauhtia, päättyivät viime maaliskuun 3.p:nä. Tangerin kaupungin kansainvälistä hallintoa koskevista periaatteista päätettiin jatkuvasti pitää kiinni, mutta voimassa olevaan v.1923 solmittuun sopimukseen tehtiin pienehköjä muutoksia, joiden tarkoituksena on helpottaa aseiden kuljetuksen estämistä Espanjan Marokon vyöhykkeeseen. Samassa tarkoituksessa päätettiin nimittää espanjalainen upseeri Tangerin alueen poliisivoimien päätarkastajaksi, jonka apulaisena kuitenkin tulisi toimimaan ranskalainen upseeri. Tämä lienee uuden vielä julkaisemattoman sopimuksen pääsisältö.

Tarkastettaessa neuvottelujen tulosta tekisi mieli huudahtaa: "Tant de bruit pour une omelette!" Jos muistetaan, että Espanjan hallitus kaksi vuotta sitten vaati koko Tangerin alueen liittymistä Espanjan vyöhykkeeseen, niin täytyy myöntää sen saavuttama tulos verraten vaatimattomaksi. Primo de Rivera on tietenkin ollut tietoinen siitä, että tästä ratkaisusta tulisi katkera pettymys Espanjan yleisölle, jonka johdosta hänen piti koettaa jollakin tavoin uskotella saavutetun tuloksen olevan merkityksellisemmän kuin miltä se näytti. Sopivin keino tämän käsityksen levittämiseksi oli ilmeisesti

LEGATION DE FINLANDE

suostua siihen Kansainliiton Neuvoston kehoitukseen uudestaan liittyä Liittoon, jonka Primo de Rivera tiesi olevan tulossa. Liiton Neuvoston puheenjohtajan kenraalille osoittama kirje sekä hänen oma vastauksensa siihen olivatkin pukeutuneet muotoon, joka oli omiaan tyydyttämään Espanjan kansan omanarvon tuntoa. Mikäli eräs tšekäläinen lähetystöpäällikkö, joka hiljattain on keskustellut Kuningas Alfonson kanssa tästä asiasta, on minulle kertonut, lienee tämä vastustanut Espanjan jälleenliittymistä Kansainliittoon, mutta ollut pakotettu alistumaan Primo de Riveran lujaan tahtoon. On nimittäin huomattava, ja tähän seikkaan perustunee Kuninkaan kannanotto, ettei Espanja - huolimatta eräiden ulkomaalaisten lehtien julkaisemista tiedoista - ole suurvalloilta saanut mitään takeita sille annettavan neuvostopaikan luonteesta. Onhan siis mahdollista, ettei Espanjalle myönnettäkään sitä vakinaista paikkaa, jonka myöntämisen se oli asettanut Liittoon jäämisensä ehdoksi. Vastatessaan Kansainliiton Neuvoston puheenjohtajan kehoitukseen käyttikin Primo de Rivera hyvin varovaisia lauseta-
poja eikä esittänyt mitään vaatimuksia sille myönnettävän neuvosto-
paikan suhteen.

Ylläolevat lienevät ne seikat, jotka aiheuttivat Espanjan palaamisen Kansainliittoon. Koko tämä politiikka on tavallaan tyypillinen Primo de Riveran valtiolliselle toiminnalle sekä hänen taipuvaisuudelleen tehdä nopeita päätöksiä harkitsematta niiden seura-
uksia. Tämä politiikka on, kuten englantilaiset sanovat, "to take short views of things and then try to make the best of it."

Tangerin kysymystä ei kuitenkaan ole vielä lopullisesti ratkaistu. Itse asiassa näyttää siltä, ettei sitä koskaan voi ratkaista. Tangerissa ollessani huomauttivat kaikki ne, joiden kanssa tästä asiasta keskustelin, että uusi sopimus ei merkinnyt mitään tilanteen parannusta eikä edes vähimmässäkään määrin vastannut espanjalaisten todellisia intressejä. Espanjalaisten saavuttama "voitto"

LEGATION DE FINLANDE

lieneekin siis ainoastaan muodollista, teoreettista laatua; se on voitto "paperilla", jonka tuloksena ei tule olemaan Espanjan etujen tarmokkaampi valvominen. Joskin Tangerin poliisivoimat tavallaan alistetaan espanjalaisen upseerin komennon alle, niin tulee kuitenkin ranskalainen upseeri toimimaan hänen apulaisenaan, ja on julkinen salaisuus, ettei Ranskan viranomaisten ajama politiikka välitä paljokaan Espanjan vyöhykkeen todellisista eduista. Niinkauan kuin pidetään niin turhantarkasti kiinni Tangerin kaupungin kansainvälisestä luonteesta, että vastakkaisia intressejä aina on edustettuna jokaisella sen hallintoalalla, on ilmeisesti mahdotonta saada kaupungin eri elimiä toimimaan todellakin tarmokkaalla tavalla. Kaupungin kansainvälistä luonnetta tullan kuitenkin yhä vielä kehittämään, ja kenties Primo de Rivera arvelee myöhemmin voivansa saavuttaa ne tulokset, joihin hän ei vielä ole päässyt.

Maaliskuun 20.pnä kokoontuivat Pariisiin Espanjan, Italian, Ranskan ja Suur-Britannian edustajat neuvottelemaan millä tavalla Espanjan ja Ranskan välinen sopimus sekä Italian Tangerin hallintoon nähden esittämät toivomukset olisi toteutettava. Lienee otaksuttava, etteivät nämä ole liian radikaalisia, ja että siis muut vallat voivat niihin suostua. Aikaisemmin oli kyllä Ranskan hallitus asettunut sille kannalle, että Italia oli muodollisesti luopunut kaikesta väliintulo-oikeudesta Tangerin hallintoon nähden, mutta Mussolinin intransigenssin edessä ja kenties Italian Uuden prinssin komentaman laivaston Tangerin-käynnin tuottaman vaikutuksen alaisena on se katsonut viisaammaksi antaa perään ja ottaa Italian toivomukset keskusteltaviksi. Jos nämä todellakin ovat - kuten väitetty - sitä laatua, että muut vallat voivat niihin suostua, niin lienee toiveita siitä, että yksi Euroopan rauhaa uhkaavista kysymyksistä on poistettu maailmasta. Tulevatko sitten Tangerin kaupungin asukkaiden edut siitä hyötymään, on toinen kysymys. Nämä vaativat kuitenkin joka

LEGATION DE FINLANDE

tapauksessa, että Italiakin tunnustaa kaupungille annetun hallinnon.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseksi vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,

Ministeri *Leipenberg*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

W2 P

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Ministeri Gripenbergin raportti
Materiaali

18/4 1928.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 20/303 D. 19 28		
25/4-28	No	LVI.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg.	

Herra Ministeri,

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Espanjan ja muiden valtojen välisten kauppasopimusten tarkastamisasia lepää jatkuvasti syvässä rauhassa. Johtuuko se siitä, että hra Castedo on ollut matkoilla ja hra Lopez de Lago sairaana tämän kuun alussa taikka siitä, että - kuten on väitetty - espanjalaiset eivät enää harrastaisi sopimusten pikaista tarkastamista, lie-
nee mahdotonta sanoa. Virallisesti pidetään nimittäin jyrkästi kiinni siitä, että sopimukset on hetimiten tarkastettava, vaikka siitä ei kuitenkaan näy tulevan mitään. Niinpä pyysi Ruotsin tšekäläinen ministeri viime maaliskuun alkupäivinä kenraali Primo de Riveraa antamaan käskyn siitä, että heti ryhdyttäisiin espanjalais-ruotsalaisen sopimuksen tarkastamisneuvotteluihin, ja vaikkakin kenraali siihen suostui, ei ministeri vielä ole tästä asiasta kuullut mitään. Olenkin kuullut väitettävän, että Espanjan hallitus luopuisi sopimuksien ratkaisemisesta kunnes uusi tullitariffi olisi valmis julkaistavaksi, joka - kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ministeriölle tiedoittanut - voinee tapahtua aikaisintaan ensi vuoden alussa. Espanjan hallitus

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m. . y.m. y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

olisi nimittäin - niin on väitetty - nyttemmin tullut siihen tulokseen, ettei kannattaisi ryhtyä neuvotteluihin tilapäisen järjestelyn aikaansaamisesta, jonka jälkeen kuitenkin - uuden tullitariffin voimaantullessa - olisi taas ryhdyttävä uusiin neuvotteluihin. En ole tahtonut kääntymällä asianomaisten viranomaisten puoleen itse koettaa ottaaselville kuinka asianlaita on, koska viranomaisten virallinen kanta ei ole muuttunut eivätkä he niinollen voisi antaa minulle mitään lopullista vastausta. Sitä paitsi olen Ulkoasiainministeriön ohjeita noudattaen johdonmukaisesti koettanut olla kiinnittämättä viranomaisten huomiota meidän sopimukseemme välttääkseni sitä, että tämä, joka itse asiassa on Espanjan hallituksen kannalta katsoen verraten helposti tarkastettavissa, otettaisiin ennen muita sopimuksia tarkastettavaksi. Minusta tuntuu siis tällä hetkellä siltä, että meidän sopimukseemme tarkastamisasia tulee vireille kenties vasta ensi syksynä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,
Ministeri *Knipenborg* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
Lisboa

14/5 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No. 22/308 Lu. 28		
25/5 28	DE	LIL
ITÄMÄ	DEKSTO	ASMA
5	Eg	

Herra Ministeri,

Ohellisena lähетен kunnioittaen raporttini

No.243/86/28, joka sisältää:

100. Portugalin sisäpoliittinen tilanne (siv. 1).
 32. D 2 15. F. 2. Portugalin taloudellinen asema ja lainakysymys (siv. 5).
 58. B. 3. Suomalais-portugalilainen kauppasopimus (siv. 11).

Suomen Asiamiehittäjä,

Ministeri *Kipenberg*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

Lisboassa, toukokuun 14.p:nä 1928.

No.243/86/28.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
22/803 h. D. 1928		
2575-28		L.P.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
	Cg	

Portugalin sisäpoliittinen tilanne.

Portugalin valtion päämies ja tasavallan nykyinen presidentti kenraali Antonio Oscar de Frago Carmona pääsi valtaan kenraali Gomes da Costan toukokuun 28.p:nä 1926 toimeenpaneman, n.s. demokraattisen puolueen johtajan senhor Antonio Maria da Silvan muodostamaan hallitukseen kohdistuneen vallankaappauksen kautta. Hänet määrättiin silloin kyllä ainoastaan uuden hallituksen ulkoasiainministeriksi, jossa toimesta hän kuitenkin pysyi vain pari viikkoa kunnes hänkin vuorostaan teki vallankaappauksen vangitsemalla päällikkönsä kenraali Gomes da Costan, joka jonkun aikaa myöhemmin karkoitettiin Azorien saarille. Kaikki vallankumouksellisen liikkeen sekä puolentäijät että vastustajatkin lienevät vilpittömästi hyväksyneet tämän toimenpiteen, koska sinä lyhyenä aikana, jonka kenraali Gomes da Costa, "Portugalin kuuluisin sotilas", oli toiminut hallituksen päämiehenä, oli hän osoittautunut olevan ennen kaikkea itserakkaan paraatisankarin, jonka prameileva esiintyminen (käydessään esim. teetä juomassa jossakin Lisboan kahvilassa oli kenraali aina parin ratsuväkieskadroonan saattamana) ja kummalliset hallitustoimenpiteet olivat uuden suunnan kannatajissakin herättäneet mitä vakavimpia huolia kenraalin intelligenssiin ja yleiseen mielentilaan nähden. Että kenraali Carmonaa kehoitettiin astumaan kenraali Gomes da Costan sijaan

LEGATION DE FINLANDE

lienee johtunut siitä, että hän oli ainoa vallankumouksessa mukana ollut upseeri, joka rehellisen ja vilpittömän luonteensa johdosta nautti armeijan ja suuren yleisön keskuudessa riittävää prestigeä ja kannatusta. Sitä vastoin lienee kysymyksenalaista, onko kenraali Carmonalla ne muut ominaisuudet, jotka ovat välttämättömät todelliselle kansan johtajalle.

Uuden hallituksen ensimmäisiä toimenpiteitä olivat eduskunnan hajottaminen, ankaran sanomalehtisensuurin käyttöönottoaminen ja tarmokkaaseen taisteluun ryhtyminen kommunisteja vastaan. Näytti kuitenkin siltä, että uudet vallanpitäjät kommunistisella eivät tarkoittaneet Kolmannen Internationalin kannattajia, vaan niitä valtion lihapadoilta pois ajettuja entisiä poliitikkoja, joiden kelvoton hallinto oli - vastustajiensa mielestä - saattanut Portugalin miltei perikadon partaalle. Sitä paitsi ilmoitti hallitus aikovansa ryhtyä laajasuuntaisen, etupäässä taloudellista laatua olevan uudistusohjelman toteuttamiseen, johon toimintaan entiset poliitikot eivät millään ehdolla saisi ottaa osaa.

Saattanee sanoa, että Portugalin kansan valtava enemmistö asettui aivan passiiviselle kannalle uuteen hallitukseen ja sen edustamaan suuntaan nähden. Arvosteltaessa Portugalin sisäpolitiikkaa on kuitenkin aina muistettava, että ainakin 50% kansasta on lukutaidonta, jonka johdosta se suhtautuukin täydellisen välinpitämättömästi valtiollisen elämän problemeihin ja ilmiöihin. Poliittinen harrastus ja toiminta on kesittynyt Lisboaan ja Oportoan, joista kaupungeista viimeainittu yleensä on konservatiivis-, jopa kuningasmielinenkin, vaikkakaan se valtiollisessa elämässä ei merkinne paljoakaan, sillä välin kuin pääkaupunki taasen on ja on aina ollut poliittisesti radikaalisempien aineksien keskuksena.

Kenraali Carmonan toimeenpantua vallankaappauksensa oli Tasavallan presidentti, eräs demokraattisen puolueen johtohenki-

LEGATION DE FINLANDE

loitä Senhor Bernardino Machado eronnut korkeasta virastaan ja Portugal oli siis vaila perustuslakien edellyttämää päämiestä. Tämän johdosta päättivät uudet vallanpitäjät määrätä uuden väliaikaisen presidentin, joksi kenraali Carmona julistettiin marraskuulla 1926. Tämä toimenpide oli tietenkin mitä jyrkimmässä ristiriidassa perustuslakien kanssa, mutta ei kuitenkaan herättänyt mitään varsinaista vastustusta suuren yleisön keskuudessa. Valtiomuoto oli kerta kaikkiaan, joskin väliaikaisesti, kumottu, kansa oli kyllästynyt entisten poliitikkojen surkeaan hallintoon ja suurin piirtein katsoen kannatti armeijan upseeristo verraten yksimielisesti uuden suunnan johtajia.

Hallituksella näytti siis olevan mahdollisuuksia ryhtyä uudistusohjelmansa toteuttamiseen - kun helmikuun alussa viime vuonna puhkesi Oportossa ja Lisboassa uusi eräiden entisten poliitikkojen kiihoittamien, hallituksen säästäväisyyspolitiikkaan tyytymättömien upseerien johtama vallankumouksellinen liike. Vasta n. viikon kestäneiden, veristen taitelujen jälkeen onnistuivat hallitukselle uskolliset joukot, tarmokkaan sotaministerin eversti Sousa é Passoksen johdolla, kukistamaan tämän uuden kapinayrityksen, ja rauha palautettiin uudestaan.

Päästyään siten tilanteen herraksi näyttää kenraali Carmona päättäneen entistä tarmokkaammin ryhtyä taloudellisen ohjelmansa toteuttamiseen, joka sanalla sanoen tarkoitti Portugalin raha-asiaiden perinpohjaista parantamista. Ainakin sivullisesta tuntui tämä tehtävä kuitenkin miltei mahdottomalta, koska jokaisen terveen talouspolitiikan ensimmäisenä edellytyksenä oli puhtaasti tuottamattomien menojen radikaalinen supistaminen. Valtion raskaimman menotaakan muodostivat kuitenkin armeijan ja laivaston aiheuttamat kustannukset, mutta niiden vähentäminen entistä suuremmassa määrin ei näyttänyt olevan ajateltavissakaan, koska siinä tapauksessa olisivat upseerit epäilemättä nostaneet uuden kapinan. Asiain näin ollen päätti hallitus

LEGATION DE FINLANDE

siis koettaa hankkia valtiolle riittävän suuren lainan päästäkseen pahimmasta sitä vaivaavasta finanssipulasta.

Rahojen löytäminen kotimaasta ei kuitenkaan näyttänyt mahdolliselta, koska Portugalin pankit olisivat varmasti kieltäytyneet lainaamasta hallitukselle yhtäkään escudoa, jo siitä syystä, että finanssimaailman johtajat pelkäsivät hallituksen taloudellista politiikkaa ja uusia vallankaappausyrityksiä, jota paitsi pankit yleensä ovat kuningasmielisten aineksien hallussa, jotka periaatteellisten näkökohtien johdosta kieltäytyvät myöntämästä tavallaismielisille hallituksille minkäänlaista luottoa. Tietoisena tästä kääntyi hallitus Lontoon rahamarkkinain puoleen, mutta englantilaisten pankkien kanssa käydyt neuvottelut eivät liene johtaneet mihinkään tulokseen. Entisten poliitikoitten ilmoitettua Englannin pankkipiireille, etteivät uudestaan valtaan päästyään tulisi hyväksymään "perustuslainvastaisen" hallituksen hankkimia lainoja, lienevät englantilaiset finanssimiehet asettaneet niin ankaria vaatimuksia lainan korkoon ja liikkeeseenlaskemismuotoihin nähden, etteivät kenraali Carmona ja hänen työkumppaninsa katsoneet voivansa niitä hyväksyä. Lainaneuvottelut pitkittyivät ja jäivät vihdoin sikseen, sillä välin kuin valtion taloudellinen asema huonontumistaan huonontui.

Asiain näin ollen päätti hallitus viime joulukuussa kääntyä Kansainliiton puoleen toivoen sen välityksellä voivansa löytää itselleen välttämättömän 12.5 miljoonan punnan suuruisen ulkomaalaisenlainan.

LEGATION DE FINLANDE

Lisboassa, toukokuun 14.p:nä 1928.

ULKOASIAINMINISTERIO		
22/308 Lu. D. 19 28		
257528	1928	LI.
RYHMÄ	OLUOTO	ACIA
5	C9	

Portugalin taloudellinen asema ja lainakysymys.

Näyttää mahdottomalta hankkia mitään tarkempia tietoja Portugalin valtion taloudellisesta asemasta. Pari päivää sitten lausui minulle Portugalissa vuosikausia asunut Belgian tšekäläinen ministeri arvelevansa, ettei kukaan Lisboassa tarkemmin tunne valtiovarain todellista tilaa. Portugalin ulkomainen velka ei näytä olevan suuri - todennäköisesti luotettavien tietojen mukaan nousee se n. 3 miljoonaan puntaan (tämäkuten muutkin numerot ilmoitan kaikkine reservatioineen) - kotimainen velkataakka on kuitenkin sitä suurempi, vaikkei sekään kohtuuttoman suuri: kuulemma n.70 miljoonaa puntaa. Hallitus onkin suuremmitta vaikeuksista voinut täyttää velvollisuutensa ulkomaalaisiin lainanantajiin nähden; sitä vastoin on se laiminlyönyt velvollisuutensa kotimaisia obligationinhaltijoita kohtaan, lunastan näiden pari vuotta sitten markitsemien kultalainojen kupongit paperiescudoissa.

Yleisen kansallishengen rappiotila ja siitä johtuneet alituiset vallankumoukset, puolueiden välinen kiivas taistelu, jonka tunnusmerkkinä ei ole mikään muu kuin huuto "the spoils to the victor" ja tästä kaikkien sodasta kaikkia vastaan aiheutunut huono hallinto ovat saaneet aikaan sen, että eräs Euroopan rikkaimpia maita, jossa on kaikenlaisia luonnonrikkauksia (maanviljelystä, viiniviljelystä, metsiä, kivihiiltä, vesivoimaa, kalastusta ja äärettömiä siirtomaita),

LEGATION DE FINLANDE

nyttemmin päivästä päivään köyhtymistään köyhtyy. Portugal on itse asiassa pelottava esimerkki siitä, mihin pohjattomaan syvyyteen maasuistuu, jota hallitaan silmälläpitäen ainoastaan eri puolueiden ja puoluejohtajien eikä yhteiskunnan etuja kokonaisuudessaan. Tuotanto vähenee, yritteliäisyys veltostuu ja tuottamattomat menot vain lisääntyvät. Enemmän kuin 50% valtion tuloista (olen kuullut mainittavan 80%, ja Keskuskauppakamarin presidentti on minulle väittänyt 75%) käytetään armeijan ja laivaston ylläpitämiseen, sillä välin kuin maan liikennevälineet - etupäässä maantiet - ovat mitä kurjimmassa kunnossa ja opetuslaitos suorastaan huutaa uudistuksia ja taloudellista avustusta.

Tässä tilanteessa noudattaa hallitus mitä onnettominta finanssipolitiikkaa. Hankkiakseen välttämätöntä ulkomaalaista valuuttaa on hallitus n.vuosi sitten pannut käytäntöön seuraavan järjestelmän: jokaisen vientikauppiaan on pakko ulkomailta tuoduista varoista antaa Portugalin pankin hyväksi luovuttaa 75 prosenttia, jonka summan pankki maksaa hänelle paperiescudoissa sen määrämän virallisen kurssin mukaan. Tämä on 95 escudoa puntaa kohti. Punnan faktillinen markkinakurssi on kuitenkin paljon korkeampi: tällä hetkellä n.112 escudoa, mutta se on ollut 140 escudoa. Toiselta puolen on pankkeja rangaistuksen uhalla kielletty myymästä puntia 99 escudoa korkeampaan kurssiin. Tuloksena on tietenkin se, että on erinomaisen vaikeata hankkia puntia, kuten muutakin ulkomaista valuuttaa, joskin muutamat pankit - niiden joukossa itse Portugalin Pankki - myyvät puntia faktillisen kurssin mukaan, vaikkakin vain pienessä määrin, "hyville ystäville" ja erikoisen vaikutusvaltaisille henkilöille.

Hallituksen finanssipolitiikka onkin johtanut siihen, että useat portugalilaiset tuontikauppiat ovat kieltäytyneet täyttämästä maksuvelvollisuuksiaan viitaten ~~siis~~ vaikeuksiin, jopa mahdottomuuteen, hankkia ulkomaista valuuttaa.

LEGATION DE FINLANDE

Etupäässä belgialaiset, englantilaiset ja ranskalaiset vientikauppiat ovat joutuneet kärsimään tämän johdosta; asianomaiset diplomaattiset edustajat ovat panneet vastalauseensa ja reklamoineet, mutta toistaiseksi tuloksetta.

Mutta hallituksen finanssipolitiikka on johtanut toiseenkin seuraukseen: Portugalin siirtomaiden vienti, joka aikaisemmin aina tapahtui Lisboan välityksellä, pyrkii yhä suuremmassa määrin vapautumaan metropolista. Tavarat lähetetään nyttemmin tuotantomasta suoraan määräpaikkaan, ja maksu jää ulkomaan pankkiin. Emämaan vienti ehkäistyy vientikauppiain vaikeuksien johdosta kilpailla ulkomaan kanssa, koska valuutan pakkokurssi kallistaa hänen kustannuksiaan 17 - 20%.

Ainoastaan ne tuotannonhaarat, joihin nähden Portugalilla on jonkinlainen monopoliasema - etupäässä portviini- ja korkki-, mutta myöskin, vaikkakin pienemmässä määrin, kalasäilyketuotanto - osoittavat jatkuvasti verraten suurta vireyttä.

Yllä esittämästäni ilmenee, että ulkomaanlainan hankkiminen on Portugalille elinrento. Lainansaantipyrkimysten toteuttamista vaikeuttavat kuitenkin minun ymmärtääkseni seuraavat kolme seikkaa:

1. Entisten poliitikkojen uupumaton taistelu nykyistä suuntaa vastaan, joka on jontanut ulkopoliittistakin laatua oleviin tuloksiin.

Minulla on syystä luulla, että Briand vanhan ystävänsä Portugalin entisen pääministerin y.m. Affonso Costan vaikutuksen alaisena on suggeroinut yleisen amnestian myöntämisen lainan hankkimisen edellytykseksi. Tätä ehtoa ei nykyinen hallitus voi missään tapauksessa hyväksyä, koska, jos entiset poliitikot ja heidän kannattajansa saisivat palata Portugaliin ja vapaasti toimia täällä, seuraisi varmasti siitä uusia vallankaappausyrityksiä, jotka voisivat johtaa nykyisen hallituksen kukistumiseen, jonka jälkeen tapahtuisi uusia

LEGATION DE FINLANDE

vallankaappausyrityksiä j.n.e. ad infinitum. Joka tapauksessa on tunnettua, että Ranskan tšekäläinen ministeri Pralon viime vuoden mitä vakavinta ja verisintä laatua olleen vallankaappausyrityksen aikana avoimesti antoi ymmärtää toivovansa vallankumouksellisten voittavan. Argentinankin tšekäläinen ministeri Cantilo lienee - vaikkakin puhtaasti henkilökohtaisista syistä - lausunut samansuuntaisia toivomuksia; hänet kutsuttiin kuitenkin - kuten väitetään Portugalin hallituksen pyynnöstä - takaisin.

2. Portugalilaisten vastahakoisuus hyväksyä välttämättömän tarpeellista kontrollia koskien sitä tapaa, jolla lainavaroja tultaisiin käyttämään.

Tämä vastahakoisuus perustuu tietenkin puhtaasti tunne- syihin, ja voidaan olla vakuutettuja, että entiset poliitikot tulisivat voimakkaasti vetoamaan portugalilaisten hyvin kehittyneeseen oman arvontuntoon siltä varalta, että hallitus kuitenkin loppujen lopuksi suostuisi kontrollin järjestämiseen. Minusta tuntuu kuitenkin siltä - mutta siitä en toistaiseksi uskalla lausua mitään lopullista mielipidettä - että suuri yleisö nyt on taipuvaisempi hyväksymään kontrollin, ja tämä myönteisyys kasvaa tietenkin samassa määrin kuin taloudellinen tilanne huononee.

3. Yleisen poliittisen tilanteen epävarmuus.

Ei sovi nimittäin kuvitella, että kenraali Carmona olisi erikoisen voimakas mies taikka että hänen kannattajansa armeijassa muodostaisivat lukuisan taikka erinomaisen vaikutusvaltaisen puolueen. Viime huhtikuussa toimeenpannussa "presidentinvaalissa" sai kyllä kenraali Carmona n.800.000 ääntä, mutta arvosteltaessa tätä tulosta on otettava huomioon se seikka, että kenraali oli ainoa ehdokas eikä mitään vastaehdokasta ollut asetettu. "Vaalin" merkitystä kansantahdon ilmaisuna valaisee myöskin se, että hallitus sen jälkeen julkaisi virallisessa Diario do Governo-lehdessä n.s. "Portaria de louvor"

LEGATION DE FINLANDE

dekreetin, jossa siviilikuvernöörejä kiitettiin siitä mainiosta tavasta, jolla he olivat vaalin järjestäneet.

Kenraali Carmona on epäilemättä rehellinen mies ja epäitsekäs isänmaanystävä, joka voimiensa mukaan tavoittelee isänmaan parasta, mutta hän ei ole ^{ei} -/intelligenssin eikä tahdonvoiman puolesta - mikään suurisuuntainen valtiomies. Hänen vahvin puolensa on ennen kaikkea hänen suuri notkeutensa ja kehittynyt kärsivällisyytensä sekä hänen vilpitön ja puoleensavetävä luonteensa, joka on hankkinut hänelle monien ystävyiden ja kaikkien kunnioituksen. Hänellä on myöskin hyviä avustajia, joista ennen kaikkea on mainittava pääministeri eversti Freitas, uuttera, lujatahtoinen, rehellinen upseeri, ja valti-onvarainministeri tri.Salazar, tieteellisesti kouluutettu ja, kuten väitetään, runsasaatteinen finanssimies, jonka kyvystä käytännössä menestyksellisesti toteuttaa suunnitelmiaan ei kuitenkaan toistaiseksi voine lausua mitään ~~mitään~~ mielipidettä. On kuitenkin kysymyksenalais-ta tuleeko tri.Salazar voimaan armeijan ja laivaston upseeriston to-dennäköisen vastustuksen edessä, ajaa läpi sen sotilaallisten menojen supistamisen, joka on jokaisen terveen finanssipolitiikan tärkeimpänä edellytyksenä. Tähän saakka ei hallitus olekaan uskaltanut koettaa toteuttaa suunnitelmiaan tässä suhteessa yhtä vähän kuin ryhtyä siviilivirkailijain lukumäärän supistamiseen.

Armeijassa on yhä vielä tyytymättömiä aineksia, jotka entisen parlamenttaarisen suunnan kukistamisen johdosta ovat menettä-neet hyvin palkattuja toimia taikka joille entiset poliitikot liene-vät luvanneet "guld och gröna skogar" jos ne vain voisivat ajaa nykyi-sen hallituksen vallasta. Pari viikkoa sitten paljastettiin uutta val-lankumousta valmistanut komitea, jonka jäsenet kuitenkin vangittiin ja viipymättä lähetettiin siirtomaihin. Uusia senkaltaisia liikkeitä voi milloin tahansa uudestaan puhjeta. Onkin mennyt niin pitkälle, et-tä luutnantti- tai kapteeniliitoista on tullut armeijan todellisia

LEGATION DE FINLANDE

usein toinen toisiaan vastaan taistelevia johtajia, joiden mielipidet-
tä kenraali Carmonan on pakko tiedustella ennenkuin hän uskaltaa ryh-
tyä johonkin tärkeempään maan hallintoa koskevaan toimenpiteeseen.
Olen kuitenkin puolestani vakuutettu siitä, - ja kaikki täällä puhut-
telemani ulkomaalaiset tähytelijät liittyvät tähän käsitykseen -
että kaikista tämän maan mahdollisista johtajista kenraali Carmona
ja hänen työkumppaninsa ovat ne, joilla on suurimmat mahdollisuudet
saada aikaan yleisten olojen parantumisen. Mutta siihen on lainan,
siis ulkomaan lainan, hankkiminen aivan välttämätön edellytys. Lai-
nan saaminen merkitsisi myöskin sitä, että jotakin olisi tapahtunut,
että valtiovallan luisuminen alaspäin kaltevalla pinnalla olisi päät-
tynyt ja se antaisi Portugalin kansalle jotakin siitä yritteliäisyy-
shalusta, joka tekisi mahdolliseksi maan suurien luonnonrikkauksien
tarmokkaamman ja laajemman eksploatoinnin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
22/308 la. D. 19 28		
25/578	42	LIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Suomalais-portugalilainen kauppasopimuskyselys.

Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle monasti tiedoittanut, on kieltolakimme johdosta Portugalin hallituksen ja viranomaisten taholta ilmennyt jyrkkää vastustusta suomalais-portugalilaisiin kauppasopimusneuvotteluihin ryhtymistä vastaan. Syksyllä v.1926 sain kyllä silloisen ja nykyisen ulkoasiainministerin tri.Bettencourt Rodriguezin suostumaan neuvotteluihin, mutta pari viikkoa myöhemmin (joulukuun 12 p:nä 1926) huomautti hän minulle osoittamassaan kirjeessä, että "le Gouvernement de la République estime impossible de conclure un accord commercial entre le Portugal et la Finlande tant que le régime en vigueur dans ce dernier pays pour l'importation et la vente des vins et des boissons alcooliques ne sera pas profondément modifié." Puolestani olin vakuutettu siitä, ettei tämä kirje vastannut ulkoasiainministerin omaa mielipidettä, vaan oli Ulkoasiainministeriön kaupallisen osaston päällikön Senhor Oliveira Soaresin kirjoittama, jonka kanssa minulla oli tästä kysymyksestä keskustellessamme ollut pari verraten ankaraa yhteentörmäystä. Tämä herra, joka on tavattoma epäkohtelias neurastenian vaivaama henkilö, olikin keskusteluissemme käyttänyt niin kiivaita sanoja, että minun oli ollut pakko hänelle huomauttaa ei ainoastaan sitä, että minä kuitenkin olin Suomen valtion virallinen edustaja Portugalissa, vaan myöskin kehoittaa häntä koettamaan tehdä eroituksen henkilön ja asian välillä. Ja

LEGATION DE FINLANDE

myöhemmin olin ulkoasiainministerille suoraan sanonut, etten enää katsonut voivani olla tekemisissä hra Oliveira Soareksen kanssa, koska en tahtonut joutua hänen lausumilleen hävyttömyyksille alttiiksi.

Minun pyrkimykseni ovat sen jälkeen tarkoittaneet meidän kauppasopimusneuvotteluillemme edullisen yleisen ilmakehän luomista viranomaisten keskuudessa, liikemaailmassa ja sanomalehdistössä. Mikäli minä ymmärrän on tilanne tällä hetkellä seuraava: Tasavallan presidentti, ulkoasiainministeriön virkamiehet, kauppa- maailman ja sanomalehdistön edustajat suostunevat kaikki kauppasopimusneuvotteluihin ryhtymiseen, kaikki - paitsi hra Oliveira Soares, jonka vastustusta, sen myönnän avoimesti, minun ei ole onnistunut murtaa. Ja koska hän alallaan - s.o. kaikissa kauppasopimusneuvotteluja koskevissa kysymyksissä - näyttää olevan yksinvaltiainen, niin on minun toistaiseksi täytynyt luopua yrityksistäni päästä neuvotteluihin. Melkein kaikki tšekkiläiset diplomaattiset edustajat valittavat hra Oliveira Soareksen "mahdottomuutta" - Yhdysvaltojen ministeri esim. ei enää liene "on speaking terms" hänen kanssaan - ja keskuskauppakamarin presidentti Senhor Carlos Gomes väitti minulle jonkun aikaa sitten, ettei hra Oliveira Soares "ymmärrä mitään kaupallisista taikka kauppapoliittisista kysymyksistä." Totta on, että kaikilla tšekkiläisillä vierailulla edustajilla on neuvotteluissaan hra Oliveira Soareksen kanssa ollut mitä suurimpia vaikeuksia. Niinpä lienee hän vuosikausia vastustanut uuden kauppasopimuksen solmimista Belgian kanssa, vaikkei tämän maan lainsäädäntö aseta yhtäkään estettä normaalille kauppavaihdolle Portugalin kanssa. Minulle on myöskin huomautettu, että hra Oliveira Soares hermotautisten tapaan pelkää kaikkea uutta, kaikkea johon hän ei ole tottunut, ja hra Carlos Gomes arveli, että hän "pelkää laiskuudesta" vastustaa kauppasopimuksen solmimista meidän kanssamme. Jos ulkoasiainministeri taikka ministeriön pääsihteeri todellakin harrastaisi kauppapoliittisia kysymyksiä taikka jos ulkoasiainministeriössä vallitseva järjestys (jos tätä

LEGATION DE FINLANDE

nimitystä voi yleensä tässä yhteydessä käyttää) ei olisi niin huono, niin ei kauppasopimuksen solmiminen tuntuisi niin vaikealta tehtävältä. Nyt on kuitenkin faktillinen asiaintila se, että ulkoasiainministeri ei ollenkaan ota osaa kauppapoliittisten kysymysten käsittelemiseen, ja että pääsihteeri kuten kaikki muut ministeriön virkamiehet tuskin ovat edes ministeriössä tavattavissakaan. (Mainittakoon esim. ettei Tanskan kaksi viikkoa sitten Madridista tänne saapunut, Lisbessa akkreditoitu asiainhoitaja neljästä eri yrityksestä huolimatta vielä ole onnistunut pääsemään pääsihteerin puheille).

Katsoen siihen, ettei meidän vientitavaroillamme nykyisten olojen vallitessa Portugalissa olisikaan mitään suurempia menekkimahdollisuuksia tšekäläisillä markkinoilla, olen sen takia päättänyt toistaiseksi luopua ponnisteluistani päästä kauppasopimusneuvotteluihin Portugalin kanssa ja asettunut "wait and see"-kannalle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: ' /

Ministeri Gripenbergin raportti

Lisboa

6875-28.

S a l a i n e n .

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
25 / 303 fac. D. 19 28		
29/5 28	42	LII
RYHMÄ	CLASSIC	ACIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Katson asiakseni kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, ilmoittaa seuraavaa.

T.k. 14.p:nä kertoi minulle Norjan tšekäläinen asiainhoitaja hra Koren käyneensä saman päivänä ulkoasiainministerin tri. Bettencourt Rodriguezin luona esittämässä hänelle Norjan Pankin Lisboaan saapuneen toisen johtajan hra Torkilssonin. Keskustelun kulessa oli hra Bettencourt Rodriguez huomauttanut juuri saaneensa tiedon "eräästä valitettavasta toimenpiteestä, johon Suomen hallitus hiljattain oli ryhtynyt." Suomi, selitti ministeri, koetti nyt kansainliiton välityksellä tehdä propagandaa "onnettoman kieltolakinsa" hyväksi sekä hankkia sille jonkinlaisen kansainvälisen hyväksymisen. Suomen esiintyminen, joka siis tässä suhteessa oli Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen politiikkaa radikaalisempi, oli hyvin valitettava ja

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i .

LEGATION DE FINLANDE

voisi antaa aihetta vastatoimenpiteisiin. Koska hrat Koren ja Torkilsson eivät vastanneet mitään ministerin lausumaan, ei tästä asiasta syntynyt mitään keskustelua.

Lisäten, ettei tri. Bettencourt Rodriguez koskaan ole keskusteluissaa minun kanssani ottanut tätä asiaa puheeksi, pyydän Teitä, Herra Ministeri, vastaanottamaan erinomaisen kunnioituksen vakuutuksen.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Leipenberq.* -

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 69

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Madrid

4/6 1928

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
• 24 304 Sal.D. 1928		
11/6 - 28	—	Liit. —
RYHMÄ	ALUE	ASIA

Herra Ministeri,

Ohellisena lähetän kunnioittavimmin raport-
tini No.279/98/28, joka koskee Suomalais-espanjalaisen kauppa-
sovimuksen tarkastamista.

Suomen Asiaministeri,

Ministeri *Knippenberg.*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

S a l a i n e n .

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Viime toukokuun 31.p:nä soitti tšekäläisen Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikkö hra Lopez de Lago minulle huomauttaen, ettei Espanjan hallitus vielä ollut saanut vastaanottaa mitään ilmoituksia Suomen hallituksen suhtautumisesta espanjalais-suomalaisen sopimuksen tarkastamisasiaan. Espanjan Helsingin lähettiläs ministeri Avila oli ainoastaan Valtioministeriölle tiedoittanut Suomen hallituksen minulle lähettäneen kaikki tarpeelliset ohjeet voidakseni ryhtyä neuvotteluihin Valtioministeriön kanssa. Todistettuani asianlaidan näin olevan pyysi hra Lopez de Lago minua seuraavana päivänä käymään Valtioministeriössä selittämässä Suomen hallituksen kannan tähän asiaan nähden.

Ennenkuin kunnioittaen selostan keskustelumme kulun tahtoisin kuitenkin muutamain sanoin kosketella Hallituksen minulle lähettämiä ohjeita.

Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle huomauttanut on minun ymmärtääkseni ohjeitteni kaikkein vaikein ja arin kohta Hallituksen toivomus saada Espanja suostumaan

LEGATION DE FINLANDE

appelsiinien, rusinoiden, banaanien, hillottujen hedelmien ja kalasäilykkeiden tällä hetkellä maksamien tullimaksujen koroittamiseen. Iakuunottamatta kalasäilykkeiden tullimaksun koroittamiskysymystä, Ministeriö ei ole antanut minulle mitään argumentteja, joihin voisin perustaa semmoisen vaatimuksen esittämisen, ei minulle ilmoittanut miksi Hallitus katsoo semmoisen koroituksen "kohtuulliseksi" eikä esittänyt mitään syitä, joiden johdosta Hallitus arvelee Espanjan mahdollisesti voivan siihen suostua. Minua on ainoastaan kehoitettu koettamaan "sopimusta vaarantamatta" saada Espanjan hallitus hyväksymään tullikoroituksia, jotka faktillisesti kallistaisivat Espanjan tärkeimpien vientitavaroiden hintaa sekä siitä syystä supistaisivatkin Espanjan Suomen viennin.

Miettiessäni sitä modus procedendiä, jota minun neuvotteluissani Espanjan Valtiominiisteriön kanssa olisi noudatettava, en ole voinut jättää huomioionottamatta, että

1. Espanjan hallitus useiden vuosien aikana kieltäytyi neuvottelunasta meidän kanssamme, koska kieltolakiimme ei sallinut Espanjan viinien - siis Espanjan tärkeimpien tuotteiden - vientiä Suomeen;

2. tällä hetkellä voimassa oleva kauppasopimus saatiin aikaan etupäässä siitä syystä, että minun omistui voittaa meidän puolellemme Espanjan hedelmänviljelijät, jotka tarmokkaasti tukivat pyrkimyksiämme sopimuksen tekemiseen ja torjuivat viininviljelijöiden meihin kohdistamat hyökkäykset (kts. viininviljelijöiden joulukuussa 1924 julkaisemaa manifestia, jossa puhuttiin Espanjan velvollisuudesta taistella Suomen kieltolakia vastaan kuten Espanja aikaisemmin on taistellut katolisen uskon puolesta.);

3. Espanjan Valtiominiisteriön ja muiden viranomaisten taholta on huomautettu heidän katsovan hedelmätullien vähenemistä korvaukseksi Espanjan Suomen viennin kieltolakiimme johdosta kärsi-

LEGATION DE FINLANDE

mästä tappiosta;

4. meidän hedelmätullimme ovat korkeammat kuin esim. Belgian, Norjan, Ruotsin, Saksan ja Tanskan sopimuksissa määrätyt tullimaksut;

5. Espanjasta peräisin olevat hedelmät eivät voi kilpailla Suomessa tuotettujen hedelmien kanssa;

6. Suomen vienti Espanjaan on Espanjan Suomen vientiä paljon suurempi;

7. tarkastaessaan muiden valtojen kanssa solmimiaan sopimuksia Espanjan hallitus ei ole missään tapauksessa suostunut siihen, että Espanjan vientitavarain maksamat tullit korotettaisiin. Ruotsin hallitus on kyllä hiljattain päättyneissä kauppasopimusneuvotteluissaan saavuttanut sen, että Ruotsinkin Espanjalle myöntämät tullisidonnat kumottiin, mutta Espanjan hallitus suostui siihen vasta sitten, kun Ruotsin tšekäläinen ministeri oli virallisesti vakuuttanut, ettei siitä voisi seurata Espanjan tavaroiden kannettujen tullimaksujen korottamista. -

Tietoisena tästä Espanjan periaatteellisesta kannasta olin vakuutettu siitä, ettei tšekäläinen Valtiomministeriö koskaan suostuisi minun mahdollisesti esittämään ehdotukseen yllämainittujen hedelmätullien korottamisesta. Olin vakuutettu siitä, että Valtiomministeriö heti, jo neuvottelujen alkuvaiheella olisi mutkitta hyljännyt sellaisen ehdotuksen, ja jos olisin pitänyt kiinni siitä, olisi sopimuksen irtisanominen ilmeisesti ollut peljättävissä. Tämä oli mahdollisuus, jota minun jo ohjeitteni perusteella piti kaikin tavoin välttää, jota paitsi minun piti ottaa huomioon se "huono vaikutus", jonka sellaisen vaatimuksen esittäminen epäilemättä olisi tehnyt espanjalaisiin neuvottelijoihin. Tämän yhteydessä tahtoisin erikoisesti huomauttaa, että Espanjassa kenties vielä suuremmassa määrin kuin muissa maissa nämä "psykologiset" - sanoisinko sentimen-

LEGATION DE FINLANDE

taaliset - tekijät näyttelivät hyvinkin suurta osaa.

Löytääkseni uloskäytävän tästä umpikujasta päätin siis esittää seuraavan ehdotuksen:

Uuteen sopimukseen liitetään uusi, mainitut Hallituksen ehdottamat hedelmätullit käsittävä B-lista, ja sopimuksessa säädetään, että jos Suomi korottaa appelsiini-, rusina-, banaani- ja käläsäilyketullit yli 3, 5, 1 ja 10:50 markan, niin voi Espanja heti sanoa sopimuksen irti, joka siinä tapauksessa lakkaa olemasta voimassa yhden (eikä, kuten nykyisessä sopimuksessa määrätään, kolmen) kuukauden kuluttua. Tällöisen formulerauksen edut olivat minun mielestäni ilmeisiä, koska

1. hyväksymällä sellaisen määräyksen ottamisen uuteen sopimukseen ei Espanjan hallitus ainakaan muodollisesti hyväksyisi tullien faktillista korottamista mainittuihin summiin asti;

2. meidän valtiovaltallemme jäisivät oikeudet korottaa tulleja Hallituksen ilmaiseman toivomuksen mukaan ja

3. on ajateltavissa, ettei Espanjan hallitus sancisi sopimusta irti siinäkään tapauksessa, että tullit koroitettaisiin, koska jonkin sopimuksen irtisanominen on aina verraten mutkikas ja työtä vaativa asia, jota paitsi on muistettava, ettei Espanjan Suomen edustuksen tiedoitus toimintaa voine katsoa mallikelpoiseksi.

Sitä paitsi voisin perustaa sellaisen ehdotuksen esittämisen erinomaisen kohtuullisille näkökohdille huomauttamalla, ettemme vielä tiedä mitään Espanjan uuden, todennäköisesti ensi vuoden alussa voimaan astuvan tullitariffin rakenteesta. Jos nimittäin tämä tariffi tulee korottamaan meidän tärkeimpien vientitavarainme tullimaksut olisi ilmeisesti kohtuullista, että hallituksellamme olisi sama ainakin teoreettinen mahdollisuus Espanjan vientitavaroihin nähden, jonka mahdollisuuden me kuitenkin, tahtoen otta huomioon Espanjan Suomen viennin todelliset edut, olisimme itse jo etukäteen rajoittaneet. -

LEGATION DE FINLANDE

T.k.l.pnä kävin siis hra Lopez de Lagon luona esittä-
mässä meidän toivomuksemme kauppasopimuksen tarkastamiseen nähden.
Esitin seuraavat ehdotukset:

1. A-listasta poistetaan nimikkeet 38, 51, 69, 70,
71, 305, 389, 436, 440, 442, 951, 958 ja 960;

2. Uuteen C-listaan lisätään Espanjan tullitariffin
nimikkeet 789, 910, 911, 1051, 1416, 1419, ja 1540;

3. Sopimukseen otetaan uusi artikla, joka olisi esi-
merkiksi näin kuuluva:

"Il est entendu que si les droits d'entrée pour les
"produits naturels ou fabriqués énumérés dans l'annexe B.,
"qui sont d'origine et en provenance du territoire péninsu-
"laire d'Espagne, des Iles Baléares et Canaries ou des Posses-
"sions espagnoles, seraient à leur entrée en Finlande soumis
"à des droits supérieurs à ceux qui sont mentionnés dans la
"dite annexe, l'Espagne pourra dénoncer la Convention, qui dans
"ce cas cessera d'être en vigueur après un mois à compter du
"jour de sa dénonciation."

4. Tässä artiklassa mainittu B-lista olisi näin kuu-
luva:

"73	Oranges et oranges amères	-	le kg. 3:-
ex 74	Raisins d'Almería	-	le kg. 5:-
ex 75	Bananes	-	le kg. 1:-
ex 81	Fruits confits (pulpes)	-	le kg. 5:-
142	Conserves de sardines	-	le kg. 10:50"

Esitettyäni nämä ehdotukset huomautti hra Lopez de
Lago seuraavaa:

1. Hänen mielestään olisi otaksuttavissa, että Espan-
jan hallitus hyväksyisi yllämainitut kohdat 1. ja 2.

2. Sitä vastoin hän ei puolestaan laullut hallituksen-
sa voivan suostua 3. ja 4. kohdissa esittämiini ehdotuksiin, koska
niiden hyväksyminen merkitsisi faktillisesti sitä, että Espanjan hal-
litus suostuisi kyseessäolevien tullimaksujen koroittamiseen. Minun
ei pitäisi undhtaa, huomautti hän, että kielto lakimme jatkuvasti on
voimassa, että Espanjan vienti Suomeen on Suomen vientiä Espanjaan
paljon pienempi, että Espanjan hedelmänviljelijöiden edustajat Kansan-

LEGATION DE FINLANDE

taloudellisessa Neuvostossa aivan varmasti tulisivat vastustamaan semmoisen määräyksen ottamista uuteen sopimukseen ja että (kuten hän hiukan ivallisesti lisäsi) Suomessa ei kasva appelsiineja eikä banaaneja taikka rusinoita, jonka takia siis Espanjan hedelmävienti ei voi saattaa mitkään Suomen tuotannonhaaraa vaaranalaiseksi. Kalasäilyketulliin nähden huomautti hän, että kalasäilyketeollisuus on Espanjan tärkeimpiä teollisuuksia, jonka tähden hän ei ymmärtänyt kuinka Espanjan hallitus koskaan voisi suostua tämänkään tullin korottamiseen. Hänen lausumiensa a ja o oli kuitenkin se, että meillä on kieltolaki ja että meidän on maksettava siitä, varsinkin kun ei Espanjan lainsäädäntö aseta mitään esteitä meidän viennillemme. Tähän vastasin, ettemme me voi Espanjaan exporteerata tulitikkuja, jonka huomautukseni hän myönsi oikeaksi lisäten kuitenkin viiniexportin olevan Espanjan talouselämälle paljon tärkeemmän kuin tulitikkuvienin Suomelle. Sovimme viimeiseksi, että minä n. viikon kuluttua Valtioministeriölle virallisesti ja kirjallisesti esittäisin Suomen hallituksen toivomukset kauppasopimuksen tarkistamiseen nähden. Kaustelustamme lähetin samana päivänä Ulkoasiainministeriölle näin kuuluvan salasähkösanoman:

"28. Odottamatta pyydetty heinäkuun färsta selittämään kantamme revisioehdotukseen nähden x Lago sanoi Espanjan laul-
"tavasti hyväksyvän ehdottamamme poistamiset A-listasta
"lisäykset C-listaan x Valuutettu Lago heti hylkäävän appel-
"siinien rusinoiden banaanien hillottujen hedelmien kalasäi-
"lykkeiden korotukset en uskaltanut suoraan ehdottaa korotuk-
"sia vaan ehdotin suraavan määräyksen ottamisen uuteen sopi-
"mukseen x Jos Suomi korottaa uudessa B-listassa yllämaini-
"tut tullit yli tre z fem z en z fem z tio ja femti Espanja
"voi sanoa sopimuksen irti joka siinä tapauksessa lakka ole-
"masta voimassa yhden kuukauden kuluttua x Lago sanoi Espan-
"ja ei voi suostua koska primo merkitsisi Espanjan hyväksy-
"vän mahdolliset korotukset mainittuihin summiin asti se-
"cundo nämä Espanjan tärkeimmät vientitavarat Suomeen tertio
"eivät voi kilpailla suomalaisten tavarain kanssa mutta puu-
"tavaramme kilpailevat espanjalaisen puutavaran kanssa x
"quarto Suomi ei salli viini-importtia jonka korvauksena
"alhaiset hedelmätullit x Puolestani laulen kalasäilykkeiden
"korotuksen kenties mahdolliseksi x Pyydetty ensi viikolla
"jättämään virallisen kirjallisen ehdotuksen x Ilmoittakaa
"ennen torsdag hyväksyttekö yllämainitun epäsuoran korotus-
"ten modon x Mahdollisesti muut Taloudellisen Neuvoston jä-
"senet taipuvaisempia x Peruutan loma-anomukseni kirjeessä
"258/92/28."

LEGATION DE FINLANDE

Puolestani en tietenkään ollut odottanutkaan, että hra Lopez de Lago tulisi hyväksymään Ohjelmanne kokonaisuudessaan. Onhan tunnettua, että hän neuvotellessaan kauppapoliittisista kysymyksistä aina tekee vaikeuksia ja vastustaa kaikkia vieraiden neuvottelijoiden esittämiä toivomuksia. Sitä hämmästyttävämältä tuntui ^{siis} minusta se seikka, että hän melkein ilman mitään vastaväitteitä näytti hyväksyvän toivomuksemme A- ja C-listoihin nähden. Mutta totta on, ettei hra Lopez de Lago, vaan Kansantaloudellisen Neuvoston varapuheenjohtaja Don Sebastian Castedo ensi sijassa päättää Espanjan kauppapolitiikasta. Minun täytyy toiselta puolen avoimesti myöntää, ettei minulla ole mitään suurempia toiveita siitä, että hänkään suostuisi hedelmätullien mahdolliseen korottamiseen, joskin tietenkin tulen tekemään voitavani saadakseni hänet hyväksymään toivomuksemme. Minä en kuitenkaan oikein ymmärrä kuinka minä voisin onnistua siinä, missä kaikkien muiden valtojen neuvottelijain yritykset ovat rauenneet, vaikkei heitä ole vaivannut kieltolakimme aiheuttama handican.

Koska keskusteluni hra Lopez de Lagon kanssa oli puhtaasti valmistavaa, epävirallista laatua tulen, vasta sitten, kun olen saanut vastaanottaa sähkösanomassani No.28-29 pyytämäni lisäohjeet, virallisesti Valtioministeriölle esittämään tarkastamisohjelmanne.

Suomen Asainhoitaja,
Ministeri *Hipenberg*.-

Madridissa, kesäkuun 6.p:nä 1928. No.289/100/28.

LEGATION DE FINLANDE

Madridissa, kesäkuun 6.p:nä 1928. No.289/100/28.

ULKOASIAIN		
29 luv. 20. 1328		
N:o	M:	Litt.
5	Cg	

Herra Ministeri,

Oikeaksi raporttiin No.279/98/28.

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamis-
asiaa koskevaan raporttiini No.279/98/28 oli valitettavasti pajahta-
nut virheellisyys, jonka t^{nen}ten kunnioittavimmin tahtoisin oikaista.
Keskustellessani t^{nen}st^{en} asiasta t^{nen}sk^{en}laisen Valtioministerien Kauppal-
lisen Osaston p^{nen}hellik^{en} hra Lopez de Lagon kanssa ehdotin seuraavien
nimikkeiden poistamisen nykyisen kauppasopimuksen A-listasta: 36,
51, 69, 70, 71, 305, ~~386~~, ~~387~~, ~~388~~, 389, 436, 440, 442, 951, 958 ja
960. Raportistani j^{nen}hiv^{it} huomauttomuudesta nimikkeet 386, 387 ja
388 pois.

Vastanottakaa, Herrä Ministeri, erinomaisen kunnioi-
tukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,

Ministeri *Kipenheer*

Herra Wj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 24/304 Sd. D. 1328		
13/6 -28	No	Lit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Oikaisu raporttiin No.279/98/28.

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamis-asiaa koskevaan raporttiini No.279/98/28 oli valittavasti pujahtanut virheellisyys, jonka täten kunnioittavimmin tahtoisin oikeista. Keskustellessani tuesta asiasta tšekäläisen Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikön hra Lopez de Lagon kanssa ehdotin seuraavien nimikkeiden poistamisen nykyisen kauppasopimuksen A-listasta: 38, 51, 69, 70, 71, 305, 386, 387, 388, 389, 436, 440, 442, 951, 958 ja 960. Raportistani jäivät huomaamattomuudesta nimikkeet 386, 387 ja 388 pois.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asialinjoitaja,
Ministeri *Leipenserg.*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 69

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti

Madrid

8/6 1928.

LEGATION DE FINLANDE Madridissa, kesäkuun 8.p:nä 1928. No.300/104/28.

ULKOASIAIN		
No 25/304 Saad.		28
1576-28	No	L: 1
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Ohellisena lähetän kunnioittavimmin
raporttini No.300/104/28, koskeva
Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamista.

Suomen Asiaministeri,
Ministeri *Lipenberg.*

Herra Hj. J. Procopé,
Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Kuten raportissani No.279/98/28 kunnioittavimmin olen Herra Ulkoasiainministerille ilmoittanut oli tšekäläisen Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikkö hra Lopez de Lago kehoittanut minua mahdollisimman pian jättämään ministeriölle virallisen ehdotuksen, johon sisältyisivät Suomen hallituksen toivomukset kauppasopimuksemme tarkastamiseen nähden. Koska Kansantaloudellisen Neuvoston varapresidenttikin Sr.Castedo oli minulle, tavatessani hänet t.k.3.pnä, huomauttanut tämän asian olevan hyvin kiireellisen ("may urgente"), katsoin suotavimmaksi viipymättä noudattaa hra Lopez de Lagon kehottusta, varsinkin kun tämä näytti saaneen käsityksen, että me koetimme kaikin tavoin viivyttää asian ratkaisua ja saboteerata sopimuksen tarkastamista. Joka tapauksessa on Ruotsin tšekäläinen ministeri kertonut minulle hra Lopez de Lagon n.kuusi viikkoa sitten väittäneen hänelle, "etteivät suomalaiset olleetkaan antaneet mitään todellista vastausta Espanjan tarkastamisehdotukseen, vaan ilmeisesti pitivät sopivana tehdä pilkkaa Espanjan hallituksesta(!)". Oliko hän mahdollisesti saanut semmoisen käsityksen ministeri de Avilan raporttien johdosta, sitä en tiedä, mutta mielestäni oli se vaara tarjona, että Espanjan hallitus olisi sanonut irti sopimuksen, jollen olisi emmen

LEGATION DE FINLANDE

kohtuullisen ajan kulumista virallisesti antanut Valtioministeriölle seikkaperäisiä tietoja Suomen hallituksen suhtautumisesta tarkastamisasiaan. Kuten aikaisemmin olen kunnioittavimmin Herra Ulkoasiainministerille tiedoittanut, oli kyllä aikanaan Don Sebastian Castedo epävirallisesti luvannut minulle koettavansa järjestää niin, että me saisimme neuvotella viimeisinä, mutta joko hän on unohtanut lupuksensa taikka ei voinut saada hra Lopez de Lagoa siihen suostumaan. Onhan julkinen salaisuus, että nämä herrat ovat varsin huonoissa väleissä toinen toisensa kanssa.-

Miettiessäni sitä muotoa, johon ehdotuksemme ja uusi tarkastettu sopimus olisi puettava, olin tullut siihen tulokseen, että muodollisista syistä olisi sopivinta solmia uusi "accord", johon otettaisiin ne vanhan sopimuksen artiklat ja liitteet, jotka olisi tarkastettava, ja jossa sitä paitsi mainittaisiin ne saman sopimuksen määräykset, jotka olisi kumottava. Tämän johdosta olin laatinut uuden sopimusehdotuksen, jolle olin antanut nimeksi "Accord concernant certaines modifications dans la Convention Commerciale du 16. Juillet 1925 entre la Finlande et l'Espagne," ja josta oheenliitän jäljennöksen. Niinikään muodollisista syistä olin katsonut sopivimmaksi, että tullikororoituksista säädettäisiin - vaikkakin epäsuorassa muodossa - erikoisessa loppupöytäkirjassa (Protocole Final), joka olisi liitettävä uuteen accord-sopimukseen, ja josta pöytäkirjasta niinikään oheenliitän jäljennöksen.

Tämän sopimusehdotuksen siihen liittyvine loppupöytäkirjoineen jätin tänään hra Lopez de Lagolle. Tarkastettuaan ehdotukseni huomautti viimemainittu seuraavaa:

1. Hänen käsityksensä mukaan voisi Espanjan hallitus luultavasti hyväksyä ehdottamamme poistamiset sopimuksen A-liitteestä, paitsi numeroita 73, ex 74 (Almerian rusinat), ex 75 (banaanit), ex 81 (hillotut hedelmät) ja 142.

LEGATION DE FINLANDE

2. Espanjan hallitus voisi niinikään luultavasti hyväksyä ehdottamamme lisäykset uuteen B.-liitteeseen.

Loppupöytäkirjaan nähden huomautti hra Lopez de Lago jyrkästi, ettei Espanjan hallitus koskaan voisi sitä hyväksyä. Vaikka, sanoi hän, Suomi kieltolakinsa johdosta ei salli Espanjan "tärkeimpien vientitavarain" tuontia, oli Espanjan hallitus kuitenkin paljon epäröimisen jälkeen muutamia vuosia sitten suostunut kauppasopimuksen solmimiseen sen kanssa. Tämän suostumisen edellytyksenä oli kuitenkin se, että Suomi tuntuvasti alentaisi hedelmätullejansa, jotta Espanja suuremman hedelmänkulutuksen muodossa saisi jonkinlaisen korvauksen viininvientinsä kieltolakimme johdosta kärsimästä tappiosta. Ja nyt tahtoi Suomen hallitus koroittamalla Espanjan - viinin jälkeen tärkeimpien - vientitavarain tullit rikkoa sitä edellytystä vastaan! Hra Lopez de Lago oli sen takia vakuutettu siitä, ettei Espanjan hallitus koskaan voi suostua tähän Suomen hallituksen ehdotukseen.

Huomautin hänelle, että meidän Espanjalle tarjoamamme ehdotus kuitenkin oli sille hyvin edullinen, varsinkin jos otetaan huomioon, että kaikki Espanjan tuotteet - mutta ainoastaan n.50 Suomesta peräisin olevista tavaroista - tulisivat nauttimaan suosituimmuutta. Tähän vastasi hra Lopez de Lago, että kuitenkin kaikki ne artikkelit, jotka Suomi ikinä voisi viedä Espanjaan, otettaisiin meidän suosituimmuuslistaan (uusi liite B.) j.n.e. Kaikki minun vastaväitteeni olisivat siis turhat.

Huomautin lopuksi, että minun kuitenkin täytyi jättää hänelle hallitukseni ehdotus huolimatta siitä mitä hän puolestaan siitä arveli, johon hra Lopez de Lago vastasi tietenkin ottavansa sen vastaan, vaikka hän oli vakuutettu siitä, ettei hallituksensa voisi sitä hyväksyä kokonaisuudessaan. Lausuin myöskin toivomukseni, että saisin myöhemmin suullisesti keskustella ehdotuksestamme Espanjan

LEGATION DE FINLANDE

Kansantaloudellisen Neuvoston edustajien kanssa, johon hra Lopez de Lago puolestaan suostui.-

Minä tulen nyt tulevissa neuvotteluissa jyrkästi pitämään kiinni ehdotuksestamme hedelmä- ja kalasäilyketullien koroittamisesta kunnes selvästi ilmenee, etteivät espanjalaiset millään ehdolla suostu siihen. Ohjeitteni mukaan tulen sitten espanjalaisten vastustuksen edessä uhraamaan appelsiini-, rusina- ja banaanitullien koroittamisen ja keskittämään kaikki ponnisteluni hillottujen hedelmien ja kalasäilykkeiden tullien koroittamismahdollisuuden pelastamiseen. Kuten aikaisemmin olen kunnioittavimmin huomauttanut, on tehtäväni kuitenkin sen takia niin vaikea, että melkein kaikki hedelmätullimme - puhumattakaan hallituksen ehdottamista koroituksista - jo ovat Espanjan muiden sopimusmaiden vastaavia tulleja korkeammat, ja että espanjalaisten taholta aina palataan kieltolakiimme Espanjan viennille aiheuttamaan tappioon.

Accord concernant certaines modifications dans
la Convention Commerciale du 16. Juillet 1925
entre la Finlande et l'Espagne.

Le Président de la République de Finlande et Sa
Majesté Catholique le Roi d'Espagne, ayant décidé de modifier la
Convention de Commerce du 16. Juillet 1925 entre la Finlande et
l'Espagne, sont convenus de passer un accord à cet effet, et ont
nommé pour leurs Plénipotentiaires respectifs:

Article 1.

Les produits naturels ou fabriqués énumérés dans l'annexe
A. du présent accord qui sont d'origine et en provenance du terri-
toire péninsulaire d'Espagne, des Iles Baléares et Canaries ou des
Possessions espagnoles ne seront soumis en aucun cas, à leur entrée
en Finlande, à des droits supérieurs à ceux qui sont stipulés par
la dite annexe, toutes les taxes additionnelles comprises.

Tous les autres produits d'origine et en provenance du terri-
toire péninsulaire d'Espagne, des Iles Baléares et Canaries ou des
Possessions espagnoles, de même que ceux qui sont énumérés dans la
dite annexe, ne seront soumis en aucun cas, à leur entrée en Finlande,
à des droits supérieurs à ceux qui sont appliqués ou pourront être
appliqués relativement à la nation la plus favorisée.

leur tarif en ce qui concerne des mesures administratives ou légales ou de con-
ventions conclues avec un tiers pays.

La Finlande jouira Article 2. de toute faveur ou privilège

que l'Espagne a reconnu ou pourra reconnaître à un tiers Pays par rapport aux dispositions pour l'application du tarif Annexe B., qui sont d'origine et en provenance de Finlande, ne seront soumis en aucun cas, à leur entrée dans le territoire péninsulaire d'Espagne, dans les Iles Baléares, dans les Iles Canaries et dans les Possessions espagnoles à des droits de douane ou autres charges, autres ou plus élevés que ceux qui sont appliqués ou pourront être appliqués relativement à la nation la plus favorisée.

Tous les autres produits d'origine et en provenance de Finlande acquitteront, à leur entrée dans le territoire péninsulaire d'Espagne, dans les Iles Baléares, dans les Iles Canaries et dans les Possessions espagnoles, les droits prévus dans la seconde colonne du tarif d'usage espagnol alors en vigueur et ne pourront en aucun cas être soumis aux surtaxes, coefficients ou autres majorations temporaires que l'Espagne a établies ou pourrait établir.

Il entrera en vigueur dix jours après la date de l'échange des ratifications et demeurera en vigueur jusqu'au terme d'un délai

Article 3.

Les deux Parties contractantes s'engagent, la Finlande en ce qui concerne tous les produits d'origine et en provenance d'Espagne, des Iles Baléares, des Iles Canaries et des Possessions espagnoles, et l'Espagne en ce qui concerne les produits d'origine et en provenance de Finlande, énumérés dans l'annexe B. du présent accord, à s'accorder réciproquement, immédiatement et inconditionnellement tous les privilèges et faveurs, y compris le bénéfice des taux plus favorable, résultant des modifications dans la nomenclature douanière, des spécialisations ou des observations ou remarques introduites dans leur tarif au moyen de mesures administratives ou légales ou de Conventions conclues avec un tiers Pays.

La Finlande jouira, en outre, de toute faveur ou privilège que l'Espagne a reconnu ou pourra reconnaître à un tiers Pays par rapport aux "Dispositions pour l'application du tarif espagnol", notamment celles sous les numéros 4 et 5.

Numéros du tarif Finlandais.	Désignation des marchandises.	Droits en euros Finlandais.
Article 4.		
72	Citrons.....le kg.	2:-
ex 75	Autres fruits à l'exception	
ex 76	Prunes, pruneaux, pruneaux, oranges, de citrons et d'oranges	
ex 76	A partir du jour de l'entrée en vigueur de cet accord, les stipulations des articles 1, 2 et 5, de même que les annexes A., B. et C. qui y sont mentionnées, de la Convention Commercial conclue entre la Finlande et l'Espagne le 16. Juillet 1925 cesseront de porter leurs effets.	
76	Bois ordinaires et autres bois scabres, ainsi que châtaignes, kg	2:-
79	Amandes, noyaux d'abricots, de pêches et de pruneaux ainsi qu'amandes de noix de toutes sortes, entières ou réduits	2:-
ex 81	Fruits conservés dans l'huile, l'esprit de vin ou le vinaigre,	
Le présent accord sera ratifié par les Parties Contractantes et les ratifications en seront échangées à Madrid.		
ex 127	Acis, sans étiquette.....le kg.	2:-
129	Il entrera en vigueur dix jours après la date de l'échange des ratifications et demeurera exécutoire jusqu'à un terme d'un délai de trois mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une ou l'autre des Parties contractantes.	
134	Poivre, moulu ou non.....le kg.	4:-
137	Fruits, noix, plantes potagères et légumes en contenants hermétiqes-	
ex 150le kg.	15:-
305	Bois visiblement employé et usés	Libres.
ex 358	Bois de liège, déchets de liège	Libres.
ex 314	En foi de quoi etc., pistolets etc..le kg.	10:-
330	Plomb et alliage de plomb etc..kg.	Libres.
ex 336	Cuivre et zinc non ouvrés.....	Libres.
738	Minerais de toute sorte qu'on pulvérisés ou en briquettes.....	Libres.
ex 314	Huile d'olive en emballages vides brut moins de 15 kg.....le kg.	1:-
ex 316	Huile d'olive en autres emballages le kg.	0:25
900	Sel de cuisine (chlorure de sodium) de toute sorte.....	Libres.
923	Matières végétales pour le tannage, telles qu'écumes de chêne etc.....	Libres.

Annexe A.

Droits à l'entrée en Finlande.

Numeros du tarif finlandais.	Dénomination des marchandises.	Droits en marcs finlandais.
72	Citrons.....le kg.	1:-
ex 75	Autres fruits à l'exception des pommes.....le kg.	1:-
ex 76	Prunes, pruneaux, prunelles, dattes, figues, écailles d'o- ranges, de citrons et d'oranges sèches, séchées ou salées....le kg.	1:37
ex 76	Raisins secs et raisins de Corinthe.....le kg.	1:-
78	Noix ordinaires et autres noix co- mestibles, ainsi que châtaignes, kg	2:-
79	Amandes, noyaux d'abricots, de pêches et de pruneaux ainsi qu'éclaboussés de noix de toutes sortes, entiers ou réduits en petits morceaux lekg.	2:-
ex 81	Fruits conservés dans l'huile, l'esprit de vin ou le vinaigre, autrement qu'en contenants hermé- tiquement fermés.....le kg.	5:-
84	Melons, tomates et asperges...le kg.	3:-
ex 127	Anis, anis étoilé.....le kg.	2:-
129	Câpres.....le kg.	3:-
134	Poivre, moulu ou non.....le kg.	4:-
ex 136	Safran.....le kg.	60:-
147	Fruits, baies, plantes potagères et champignons, même confits....le kg.	10:-
ex 150	Câpres en contenants hermétique- ment fermés.....le kg.	12:-
305	Sacs visiblement employés et usés	Libres.
ex 352	Écorces de liège, déchets de liège	Libres.
ex 614	Armes de feu, pistolets etc..le kg.	10:-
650	Ploomb et alliage de plomb etc..kg.	Libres.
ex 656	Cuivre et zinc non ouvrés.....	Libres.
738	Minerais de toute sorte, même pul- vérisés ou en briquettes.....	Libres.
ex 814	Huile d'olive en emballages pesant brut moins de 15 kg.....le kg.	1:-
ex 816	Huile d'olive en autres emballages le kg.	0:25
900	Sel de cuisine (Chlorure de sodium) de toute sorte.....	Libre.
923	Matières végétales pour le tannage, telles qu'écorces de chêne etc.....	Libres.

Annexe B.

Numéros du tarif espagnol.

En vertu de l'accord de la signature de l'Accord conclu à la date 96 - 97 - 98 - 99 - 100 - 101 - 102 - 103 - 107 - 110 - 111 - 112 - 113 - 114 - 115 - 117 - 118 - 119 - 573 - 782 - 910 - 911 - 1012 - 1013 - 1014 - 1021 - 1022 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028 - 1029 - 1030 - 1031 - 1032 - 1033 - 1035 - 1040 - 1041 - 1051 - 1059 - 1060 - 1061 - 1062 - 1063 - 1065 - 1088 - 1089 - 1090 - 1095 - 1409 - 1410 - 1416 - 1418 - 1419 e 1540.

Les Hautes Parties Contractantes ont convenu de reconnaître à leur industrie en Espagne soumis à des droits supérieurs à ceux qui sont mentionnés ci-dessus, l'Espagne aura le droit de défendre la Convention, qui, représentant le déni de détermination de tarifs sera stipulé dans l'article 2, cessera d'avoir effet dans le délai de six mois à partir de la date de la détermination.

75 oranges et oranges amères.....	10 kg. 3.-	marcs.
ex 74 Raisins d'Alcorcón.....	10 kg. 4.-	"
ex 75 Raisins.....	10 kg. 11.-	"
ex 51 Fruits confits (olives).....	10 kg. 8.-	"
140 Confitures de citrons, ananas, fraises, mûres, etc. et autres confitures de fruits	10 kg. 4.-	"

En foi de quoi les Représentants des Parties Contractantes ont signé le présent Protocole sans aucune autre partie intégrante de l'accord a. v. d.

Protocole Final.

AN moment de procéder à la signature de l'Accord conclu à la date de ce jour entre la Finlande et l'Espagne en vue de modifier la Convention Commerciale du 16. Juillet 1925, les deux Parties sont convenues de la disposition suivante.

Il est entendu que si les droits d'entrée pour les produits naturels ou fabriqués énumérés dans le présent Protocole, qui sont d'origine et en provenance du territoire péninsulaire d'Espagne, des Iles Baléares et Canaries ou des Possessions espagnoles, seraient à leur entrée en Finlande soumis à des droits supérieurs à ceux qui sont mentionnés ci-dessous, l'Espagne aura le droit de dénoncer la Convention, qui, nonobstant le délai de dénonciation de trois mois stipulé dans l'article 5, cessera d'avoir effet dans le délai d'un mois à partir de la date de la dénonciation.

73	Oranges et oranges amères.....	- le kg. 3:-	marcs.
ex 74	Raisins d'Almeria.....	- le kg. 5:-	"
ex 75	Bananes.....	- le kg. 1:-	"
ex 81	Fruits couverts (pulpes).....	- le kg. 5:-	"
142	Conserves de sardines, anchois, syrats, morartes, jureles et autres poissons en récipients hermétiquement fermés.....	- le kg. 9:-	"

En foi de quoi les Plénipotentiaires des Parties Contractantes ont signé le présent Protocole comme faisant partie intégrante de l'accord susvisé.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Gg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti.

Madrid

26/6 1928

LEGATION DE FINLANDE

Madridissa, kesäkuun 26.p:nä 1928. No.329/110/28.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 26 304 Sal. 1928		
3/2-28.	No	Liite
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	69.	

Herra Ministeri,

Ohellisena lähetään kunnioittavimmin raporttini
No.329/110/28, joka koskee
Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamista.

Suomen Asiamiehittäjä,
Ministeri *Leipenberg.*

Herra Hj. J. Procopé,
Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle ilmoittanut oli tšekäläisen Valtioministeriön Kaupallisen osaston päällikkö hra Lopez de Lago kehoittanut minua saapumaan t.k. 25.p:nä Ministeriön keskustelemaan Espanjan hallituksen kauppasopimuksemme tarkastamista koskevasta ehdotuksesta sekä meidän esittämistämme vastaehdotuksista. Istunto alkoi eilen klo 11.30 a.p. ja saapuvilla olivat Kansantaloudellisen Neuvoston varapresidentti Don Sebastian Castedo, hra Lopez de Lago, kaksi Valtioministeriön virkamiestä, allekirjoittanut sekä tämän Lähetystön kanslia-apulainen ylioppilas Soravuo, joka toimi pöytäkirjanpitäjänä. Koska Don Sebastian Castedo ymmärtää huonosti ranskaa, tapahtui pitkä keskustelu miltei yksinomaan espanjankielellä.

Jo aikaisemmin olivat kuitenkin sekä hra Lopez de Lago että hra Castedo epävirallisesti ilmoittaneet minulle, ettei Espanjan hallitus koskaan eikä millään ehdolla voisi hyväksyä meidän esittämääme appelsiinien, Almerian rusinoiden, banaanien, hillottujen hedelmien ja kalasäilykkeiden tullimaksujen korottamista (Suomen tariffin nimikkeet 73,74,75,81,142) tarkoittavaa ehdotusta. Sitä paitsi

LEGATION DE FINLANDE

oli hra Lopez de Lago puolestaan jyrkästi kieltäytynyt hyväksymästä nimikkeissä 386,387 ja 388 mainittujen korkkiartikkelain poistamista uuden, tarkastetun sopimuksen A-listasta taikka niiden tullimaksujen koroittamista. Minun olikin annettu ymmärtää, että jos pitäisin kiinni yllämainittujen nimikkeiden poistamisesta taikka niiden tullimaksujen koroittamisesta, niin joutuisin heti umpikujaan, jonka ainoa uloskäytävä olisi sopimuksen irtisanominen.

Tilanne näytti siis minusta hyvin vähän lupaavalta. Olin jo alusta alkaen ollut aivan vakuutettu siitä, ettei Espanjan hallitus koskaan tulisi hyväksymään appelsiinien, rusinoiden ja banaanien tullimaksujen koroittamista, vaikka tietenkkin olin päättänyt tehdä voitavani koettaakseni saada Espanjan neuvottelijat siihen suostumaan. Senmoisen vaatimuksen esittämiseksi ei Ulkoasiainministeriö kuitenkaan ollut minulle antanut mitään argumentteja, jotka olisivat voineet tehdä pienintäkään vaikutusta espanjalaisiin. Toiselta puolen minä en voinut kieltää, että

1. Espanja kolme vuotta sitten paljon ja jyrkän vastustuksen jälkeen oli suostunut kauppasopimuksen tekemiseen sillä nimenomaisella ehdolla, että hedelmätullimme tuntuvasti alennettaisiin korvaukseksi kieltolakimme Espanjan Suomen viinille aiheuttamasta tappiosta;

2. ehdotus koroittaa hedelmätullejamme oli mitä jyrkimmässä ristiriidassa tämän edellytyksen kanssa;

3. esim. appelsiinitullin koroittaminen 3 markkaan olisi kallistanut appelsiinien hintaa 2.25 markalla eli 33 centimolla kilolta, joka seikka varmasti olisi ollut omiaan supistamaan appelsiiniimporttia Suomeen;

4. melkein kaikki meidän hedelmätullimme ovat kaikkien muiden Espanjan sopimusmaiden hedelmätulleja korkeammat (tiedän ainoastaan yhden poikkeuksen: Ruotsin appelsiinitulli on 10 šyriä);

LEGATION DE FINLANDE

5. koroittamalla hedelmätullimme olisimme saaneet sekä hedelmäviljelijät että viininviljelijät vastustamaan kauppasopimuksen tekemistä meidän kanssamme.

Olisi nimittäin suuri erehdys luulla, että kieltolakiimme Espanjassa jo olisi "joutunut unohtuksiin". Asianlaite on aivan päinvastainen. Niinpä kertoi pari päivää sitten Viron Madridissäkin akkreditoitu Pariisin ministeri hra Pusta minulle, että käydessään juhlallisella vastaanottokäynnillä Kuningas Alfonso luona, oli tämä häneltä kysynyt m.m. "Onko teilläkin samanlainen tyhmä (Kuningas käytti stupide- ja bête-sanoja) kieltolaki kuin Suomessa," kysymys, jonka - kuvaavaa kyllä - infantti Don Alfonso de Orleans, Kuninkaan pikkuserkku, ammatiltaan lentäjä, oli ministeri Pustalle toistanut.

Hra Castedon ilmoitettua minulle jyrkässä - vaikkakin epävirallisessa-muodossa, ettei millään ehdolla voinut hyväksyä järjestelmää, jonka seurauksena olisi hedelmätullien koroittaminen, katsoin siis taktillisista syistä sopivimmaksi keskittää ponnisteluni saamaan Espanjan neuvottelijat hyväksymään seuraavien nimikkeiden poistamisen A-listasta: ex 81 (hillotut hedelmät), 142, 386, 387 ja 388. Tämäkin tehtävä näyttäytyi kuitenkin hyvin vaikeaksi. Hra Lopez de Lago hylkäsi kaikki ehdotukseni ja Don Sebastian Castedo, joka on Espanjan kauppapolitiikan varsinainen johtaja, huomautti heti ja mitä jyrkimässä muodossa, ettei voinut suostua 386 ja 387 nimikkeiden poistamiseen taikka niiden tullimaksujen koroittamiseen. Näihin nimikkeihin sisältyvät tavarat ovat nimittäin puhtaasti espanjalaisista alkuperää, Portugal ja Algeria kun eivät valmista niiden tarkoitettamia tuotteita, ja sen takia ei ollut ajateltavissakaan, että Espanja koskaan voisi "desinteresarse" näistä artikloista. Kaikki minun vastaväitteeni olivat turhat. Vaikka huomautin kokonaistuonnin olevan niin pienen, ettei pieni tullikoroitus voinut missään muodossa vaikuttaa Espanjan ja Suomen väliseen kauppavaihtoon, hra Castedo ei kuitenkaan antanut

LEGATION DE FINLANDE

perään, mutta ilmoitti kumminkin, nimikkeeseen 388 nähden olevansa valmiin suostumaan Suomen hallituksen ehdotukseen.

Nimikkeestä ex 81 syntyi laaja keskustelu, koska Espanjan edustajat väittivät hillottujen hedelmien kuuluvan Espanjan tärkeimpiin vientitavaroihin. Koska minä puolestani osoittauduin aivan taipumattomaksi tähän nimikkeeseen nähden, selitti hra Castedo vihdoin Espanjan voivan hyväksyä tämän nimikkeen rajoittamisen niin, että se tulisi käsittämään ainoastaan hillotut aprikoosit, joihin nähden nykyinen tullimaksu eli 1 marka siis edelleen pysyisi voimassa.

Nimikkeestä 142 keskusteltiin nimikkään laajasanaisesti sillä tuloksella, että Espanjan edustajat hyväksyivät tullimaksun korottamisen 10:50 markaksi.

Keskustelumme tulokset olivat siis, että

1. Espanja suostuu seuraavien nimikkeiden poistamiseen A-listasta: 38, 51, 69, 70, 305, 388, 389, 436, 440, 442, 951, 958, 960;

2. Espanja hyväksyy seuraavan muodon nimikkeelle ex 81: "ex 81 Abricots confits."

3. Espanja hyväksyy kalasäilyketullin korottamisen 10:50 markkaan, jonka johdosta nimike 142 siis saa seuraavan muodon:

"142 Conserves de sardines, anchois, sprats, bocartes, jureles et autres poissons en récipients hermétiquement fermés..... le kg. 10:50."

4. Espanja hyväksyy seuraavat lisäykset B-listaan:

Espanjan tariffin nimikkeet:

- 789 - Alquitranes,
- 910 - Acido láctico comercial,
- 911 - Acido puro y lactatos,
- 1051 - Papel estampado sobre fondo natural,
- 1416 - Manteca y mantequilla elaborados exclusivamente con leche y adicionados o no de sal común y de colorante vegetal,
- 1419 - Caseina alimenticia,
- 1540 - Casa armables de madera, completas.

Mutta sitä paitsi lupasi hra Castedo viedä B-listaan muitakin nimikkeitä, jotka Suomen hallitus mahdollisesti tahtoisii ehdottaa.

LEGATION DE FINLANDE

Lopuksi Sr. Castedo ilmoitti Espanjan hallituksen tehtävän saada uuden, tarkastetun sopimuksen astumaan voimaan jo ensi syyskuun 1.pnä. Nykyiset sopimustullit, siis vanhan sopimuksen B-liitteessä mainitut tullit pysyisivät kuitenkin voimassa kunnes Espanjan uusi tullitariffi astuu voimaan, joka luultavasti tapahtuu ensi tammikuun 1.pnä. Tästä tullaan aikanaan julkaisemaan erityinen Kuninkaallinen Asetus.

Arvosteltaessa niitä tuloksia, joihin eiliset neuvottelut me johtivat, on otettava huomioon se seikka, että Espanjan hallitus neuvotellessaan muiden valtojen kanssa, tähän mennessä on jyrkästi kieltäytynyt suostumasta muiden valtojen Espanjalle myöntämien tullisidontain korottamiseen. Tältä näkökannalta katsoen on siis saavuttamaamme tulosta pidettävä varsin tyydyttävänä. Sr. Castedo on nimenomaan minulle huomauttamut, että Espanjan hallitus hyväksyi Ruotsin Espanjalle myöntämien tullisidontain kumoamisen vasta Ruotsin tšekäläisen ministerin annettua virallisen vakautuksen siitä, ettei Espanjan vientitavarain tullimaksuja koroiteta.-

Yleinen mielipide täällä on se, että jo tarkastettuja taikka vielä tarkastettavia sopimuksia tullaan n.vuoden kuluttua uudestaan tarkastamaan. Uuden tullitariffin odotetaan nimittäin tulevan niin protektionistiseksi, etteivät muut vallat voi sitä hyväksyä, vaan tulevat pakotetuiksi vaatimaan sopimusten tarkastamista uudelleen.

Suomen Asialinhoitaja,
Ministeri *Gripberger*.-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin kassetti
Madrid

2/7 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 28/304 Sae D. 1928		
10/7-28	no	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Ohellisena lähetän kunnioittavimmin raporttini

No.340/113/28, joka koskee

(58. Pö) Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastamista.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Vinperberg*.

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri

y.m.

y.m.

y.m.

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
132 28 / 804 Sa D. 13 28		
10/7-28	109	1111
RYHMÄ	LUKASTO	ASIA
5	Cg	

Suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen tarkastaminen.

Saatuani vastaanottaa Ulkoasiainministeriön sähkösanomat Not.36 ja 37 kävin tänään tšekäläisessä Valtioministeriössä (viime kesäkuun 29. ja 30.p:nä oli ministeriö suljettu) ilmoittamassa Kaupallisen Osaston päällikölle Sr.Lopez de Lagolle Suomen hallituksen lopullisen kannan espanjalais-suomalaisen kauppasopimuksen tarkastamisasiaan nähden.

Esitin hänelle ne syyt, joiden johdosta revidoitu kauppasopimus ei voi astua voimaan vielä ensi syyskuun 1.p:nä, mutta huomautin samalla hallituksemme tulevan mainittuna päivänä jättämään sopimuksen Eduskunnan käsiteltäväksi. Lisäsin olevan otaksuttavaa, että me jo syyskuun kuluessa voisimme vaihtaa ratifioimisasiakirjoja. Mainitsemistani syistä olisi siis sopimuksen voimaantumista koskeva kohta stilisoitava raporttiani No.300 seuranneen ehdotuksen mukaan.

Sr. Lopez de Lago huomautti luulevansa Espanjan hallituksen hyväksyvän tämän Suomen hallituksen kannan kuten myöskin ne lisäykset uuden sopimuksen B-listaan - eli Espanjan tullitariffin nimikkeet 63,64,66,77,92 ja 93 - jotka Ministeriö sähkösanomassaan No.37 oli ehdottanut.

Koska kenraali Primo de Rivera huomenna lähtee Escorialiin eikä vielä tiedetä milloin hän palaa Madridiin, kysyin Sr.Lopez de Lagolta milloinkaan me voisimme allekirjoittaa uuden sopimuksen. Siin hen hän ei kuitenkaan voinut antaa mitään vastausta, mutta arveli, että allekirjoittaminen voisi tapahtua aikaisintaan tämän kuun lopussa joko Madridissa taikka San Sebastianissa. Kuten Ministeriö tietänee lähtevät kaikki Madridin ambassadit ja lähetystöt jo tämän kuun alussa Madridissa vallitsevan rasittavan kuumuuden takia San Sebastianiin, mutta toistaiseksi ei vielä liene mitään päätetty siitä, milloinkaan Valtiomministeriö itse tänä vuonna saapuu Guipuzcoan pääkaupunkiin. Se riippuu kokonaan siitä kuinka kenraali Primo de Rivera voi järjestää moninaiset eri työnsä. Mahdollista on siis, että kenraali tämän kuun lopussa taikka vasta elokuussa saapuu San Sebastianiin, jolloin siis voisimme allekirjoittaa sopimuksen. Siitä tulen myöhemmin kunnioittaen ilmoittamaan Ministeriölle.

Muodollisista syistä on minun kehoitettu jättämään Valtiomministeriölle virallinen nootti, johon sisältyy lopullinen - ja herrojen Lopez de Lagon ja Castedon jo hyväksymä - ehdotuksemme uudeksi sopimukseksi, johon noottiini Valtiomministeriö aikanaan jättää virallisen vastauksen. Oheenliitän jäljennöksen tästä nootista.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri Gripenberg -

Madrid, le 2.Juillet 1928.

Monsieur le Marquis,

Par une note en date du 29.Février dernier le
Ministre de Sa Majesté Catholique à Helsinki a remis au Monsieur
le Ministre des Affaires Etrangères de Finlande une proposition
relative aux modifications qu'il y aurait lieu, selon l'avis du
Gouvernement de Sa Majesté, à introduire dans la Convention Com-
merciale conclue le 16.Juillet 1925 entre la Finlande et l'Espagne.

Après avoir reçu les instructions de mon Gou-
vernement j'ai eu l'honneur, le 25.Juin dernier, de présenter à
M.M.les Délégués du Gouvernement espagnol les contrepropositions
de mon Gouvernement relatives à ces modifications, et cette
question a ensuite été soumise à un examen approfondi de la part
des délégués de nos deux Gouvernements.

Son Excellence

Monsieur le Marquis de Estella,

Président du Conseil et Ministre d'Etat de Sa Majesté Catholique

etc.

etc.

etc.

M a d r i d.

Par la présente, j'ai l'honneur de remettre à
Votre Excellence une proposition d'un nouvel accord à passer entre
les Gouvernements de Finlande et d'Espagne, contenant les modifica-
tions à introduire dans la Convention Commerciale sus-mentionnée
et dont les délégués de nos deux Gouvernements sont tombés d'accord.

Cet accord devant, conformément à la législation
finlandaise, être soumis à l'approbation du Parlement de Finlande,
lequel ne se réunit que le 1. Septembre prochain, mon Gouvernement
regrette de ne pas pouvoir accepter la proposition espagnole que
le nouvel entrera en vigueur déjà ce jour.

Le Gouvernement de la République s'engage cepen-
dant à soumettre au parlement le nouvel accord le jour même de l'ou-
verture de la session parlementaire, et il est convaincu que les or-
ganes législatifs ratifieront l'accord de si bonne heure que les ra-
tifications en pourront être échangées probablement déjà avant la
fin du moi de Septembre.

En portant ce qui précède à la connaissance de
Votre Excellence je vous prie, Monsieur le Marquis, de bien vouloir
agréer les assurances de ma haute considération.

Le Chargé d'Affaires de Finlande,

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
San Sebastian

23/7 1928

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 29/304 Sae. D. 19 28		
287/7-28	43	102
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Lähetän ohellisena kunnioittavimmin raporttini N:o 387/120/28, joka sisältää:

1. Espanjan sisäpoliittinen tilanne, siv. 1 - 6,
2. Espanja ja Kansainliitto, siv. 6 - 7,
3. Espanja ja valtiosihteeri Kellog, siv. 7 - 8.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiasuostaja,

Ministeri *Vilho Penttinen*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiasuostinministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

-/120/28

Salainen.

Espanjan sisäpoliittinen tilanne.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5. 29 / 304 Jac. D. 19 28		
2877-28		ELM.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Muutamaan aikaan en ole Ulkoasiainministeriölle tiedoittanut mitään Espanjan sisäpoliittisen tilanteen kehityksestä osaksi sen johdosta, että kauppasopimuksemme tarkastaminen on vienyt melkein koko aikani, osaksi siitä yksinkertaisesta syystä, että Espanjan sisäpolitiikassa ei ole tapahtunut mitään suurempaa huomiota herättäneitä muutoksia.

Espanja elää jatkuvasti odotuksen merkeissä: kaikin voimin valmistellaan niitä poliittisia muutosehdotuksia, jotka tarkoittavat Espanjan julkisen elämän perinpohjaista uudistamista. Kansalliskokouksen asiamainen valiokunta lienee jo laatinut ehdotuksia uusiksi perustuslaeiksi, mutta niiden luonteesta ei ole vielä paljon saatettu yleisön tietoon. Sen verran tiedetään kuitenkin, että Primo de Rivera aikoo kutsua kokoon uuden yksikamarisen eduskunnan, "jossa kansa, kruunu ja valtio sekä yhteiskunnan eri ammattiyhdistykset (corporaciones) ovat sopivalla tavalla edustettuina." Nämä uudet perustuslait alistetaan kansanäänestyksen hyväksyttäväksi, mutta missä muodossa tämä äänestys toimeenpannaan sekä milloinkaan uusi eduskunta voi kokoon-

tua, siitä ei vielä tiedetä mitään. Eikä liene otaksuttavissa-
kaan, että Primo de Rivera itse tietäisi tästä asiasta sen e-
nempää kuin suuri yleisökkään. Kenraalin opportunistiselle po-
litiikalle kuvaavaa on se, että hän päivästä toiseen saattaa
perinpohjin muuttaa mielipiteensä ja näin ollen tulee tämän
asian lopullinen ratkaisu kokonaan riippumaan sisäpoliittisen
tilanteen kehityksestä sekä sen vaikutuksesta kenraalin käsi-
tykseen siitä mitä huomispäivä voi tuoda mukanaan, ja - kuten
sanomalehdistöissäkin on katkerasti huomautettu - koko valta-
kunnan poliittinen elämä on siis keskittynyt yhden miehen, Pri-
mo de Riveran, käsiin. Totuuden nimessä on myönnettävä, ettei
tämä tietämättömyys poliittisen tilanteen kehityksestä näytä
sanottavasti huolestuttavan Espanjan kansaa.

Näin ollen pitää diktaattori jatku-
vasti valtion ohjaksia kädessään; hän on jatkuvasti hallituk-
sen varsinainen johtaja ja muita ministereitä on katsottava
enemmän taikka vähemmän ammattitaitoisiksi asiantuntijoiksi,
jotka ainoastaan koettavat parhaansa mukaan toteuttaa päällik-
könsä heille antamat ohjeet. Tästä johtuukin, etteivät hänen
omat työkuppaninsa aina tiedä mitä toimenpiteitä hän suunnit-
telee taikka mitä uusia poliittisia päämääriä hän koettaa aset-
taa itselleen.

Primo de Rivera on kyllä monta kertaa
ilmoittanut olevansa täydellisesti selvillä siitä mitä yleisiä
päämääriä hänen politiikkansa tavoittelee toteuttaa, mutta sille,
joka huolellisesti lukee hänen sanomalehdistönsä julkaiseman-
sa lukuisat tiedonannot ja tarkoin seuraa hänen poliittisen
toimintansa kehitystä, on kuitenkin ilmeistä, ettei asianlaita
ole niin. Kenraali näyttää usein labyrinttiin eksyneeltä, joka
epätoivoissaan koettaa löytää uloskäytävän, mutta kaikista pon-

nisteluistaan huolimatta ei siinä onnistu. Ja hän näyttää tietoiseltä siitä, ettei hän vielä ole saanut mitään aikaan, joka, kun hän kerran häviää poliittiselta näyttämöltä, voisi taata hänen tekojensa pysyvän olemassa-olon. Hän on - kuten aikaisemmissa tiedoituksissani monasti olen huomauttanut - kenraali ilman armeijaa eikä hänellä ole ketään, jonka aktiiviseen tukeen hän voisi täydellisesti luottaa. Kuningas suhtautuu häneen kylmästi ja epäilevästi, vanhat poliittiset johtajat, joiden puolueet kyllä eivät enään ole olemassa, vastustavat häntä siinä määrin kuin heillä vain on tilaisuutta siihen eikä armeijakaan enään kannata häntä samalla innostuksella kuin ennen. Näin ollen Primo de Rivera näyttääkin olevan selvillä siitä, että hänen ja hänen edustamansa suunnan olemassaolo riippuu yksistään hänen omasta tahdostaan, tarmostaan ja aktiivisuudestaan. On sanomattakin selvää, miten raskas hänen työtaakkansa näin ollen on. Kenraali puhuu kyllä lakkaamatta uudesta, hänen muodostamastaan Union Patriotica-puolueesta, joka on saatettava vanhojen poliittisten puolueiden sijaan ja jonka jäsenten keskuudesta hän toivoo voivansa löytää ne miehet, joista kerran on tuleva Espanjan uudet johtajat, mutta jokaisen Espanjan sisäpoliittisten olojen kehitystä seuranneen tarkastelijan täytyy myöntää "El Debate"-nimisen lehden huomautus oikeaksi: "Puhutaan paljon siitä uudesta isänmaallisesta puolueesta, jota meidän silmämme eivät kuitenkaan voi mistään löytää." Primo de Rivera näyttääkin käsittäneen, että hänen pahin vastustajansa, jonka valtaa hänen ei vielä ole onnistunut murtaa, on Espanjan kansan voittamaton passiivisuus. Primo de Rivera, joka isänmaan hyväksi on saanut niin paljon aikaan - hän on palauttanut yleisen järjestyksen, lopettanut Marokon sodan, parantanut valtion taloudellisen aseman perin-

pohjaisesti, hän on lisännyt hallinnon toiminnan tehokkuutta - ei ole onnistunut siinä missä hän ennen kaikkea tahtoi onnistua: hän ei ole voinut Espanjan kansaan puhaltaa sitä uutta henkeä, joka olisi sille voinut antaa uutta elämää ja joka olisi voinut olla takuuna siitä, ettei l'ancien régime kaikkine turmeluksineen koskaan voi palata.

Viime huhtikuussa näyttikin siltä kuin hän olisi kyllästynyt epäkiitolliseen tehtäväänsä ja päättänyt luopua vallasta. Tämän kuun alussa kenraali hämmästytti maailmaa julkaisemalla kihlauksensa erään Espanjan rikkaimmista naisista, neiti Nini de Castellanos kanssa. Kukaan ei olisi voinut uskoa mahdolliseksi sitä, että tämä vanha noceur, joka vielä diktaattorina ollessaan oli osoittanut mitä suurimmassa määrin pitävänsä kauniiden ja iloisten naisten seurasta, olisi todellakin saattanut päättää uudestaan mennä naimisiin. Luultavasti tarmokkaan morsiamensa vaikutuksen alaisena, oli Primo de Rivera ilmoittanut ystävillensä aikovansa syksyllä, naimisiin mentyään luopua vallasta. Asia tuli tietenkin suuren yleisönkin tietoon ja entiset poliitikot, jotka hartaasti toivovat pian tapahtuvaa suunnanmuutosta, käyttivät tilaisuutta hyväkseen nostaakseen pästään. Niinpä piti vanhoillisten entisen johtajan Antonio Maura-vainajan poika Gabriel Maura, joka ei pitkään aikaan ollut ottanut osaa poliittiseen elämään, Sevillassa esitelmän, jossa hän verrattain jyrkästi arvosteli diktatuuria ja Primo de Riveran yleistä poliittista toimintaa. Eri sanomalehdet riensivät, vaikkakin varovaisessa muodossa, julkaisemaan samoja asioita koskevia kirjoituksia ja Antonio Mauran toinenkin poika kreivi de la Montera, jonka aina on luultu suhtautuvan verrattain suopeamielisesti kenraaliⁿ, esiintyi nyt julkisesti häntä vastaan. Ennen pitkää olikin laaja poliittinen keskustelu käynnissä kunnes kenraali muutta mutkitta ilmoitti keskustelun päättyneeksi. Tästä välikohtauksesta

LEGATION DE FINLANDE

ilmeni selvästi entisten poliitikkojen luuleen, että heidän hetkensä jo oli tullut. Kenraalin näkökannalta katsoen oli kuitenkin vielä arveluttavampi se seikka, ettei niiden keskuudesta, jotka ainakin virallisesti häntä kannattavat, ilmestynyt ketään, joka olisi ottanut puolustaakseen nykyistä suuntaa.

Kesäkuun alussa Primo de Rivera yht'äkkiä purki kihlauksensa. On olemassa eri selityksiä siitä, miksi hän loppujen lopuksi päätti olla menemättä naimisiin. Otaaksuttavissa on, että tarmokas neiti de Castellanos oli paikoittanut kenraalin julkaisemaan heidän kihlauksensa vastoin tämän omaa sisintä tahtoa ja on myönnettävä, että tämä avioliitto oli hyvin houkutteleva, neiti de Castellanosella kun on yksi Espanjan suurimmista varallisuuksista ja sitä paitsi hän kuuluu perheeseen, jota Espanjassa pidetään Primo de Riveran omaa perhettä paljon ylhäisempänä. (Menemällä naimisiin hänen kanssaan olisi diktaattori siis voinut tunkeutua Espanjan ylimystön kaikkein eksklusiivisimpiin piireihin.)

Tämä tapahtuma Primo de Riveran yksityisessä elämässä oli tietenkin omiaan syvästi vaikuttamaan Espanjan poliittiseenkin elämään, joka nyt kerta kaikkiaan on niin läheisessä yhteydessä diktaattorin persoonan kanssa. Kenraalin purettua kihlauksensa vallasta luopuminen ei tietenkään enään voinut häntä houkutella, hän kun on köyhä, mutta isoisesti elänyt mies, jota tavallisen kenraalin verrattain vähäpätöinen asema ei olisi voinut tyydyttää. Entisten poliitikkojen peittelemätön into palata vallan lihapadoille oli sekin omiaan panemaan kenraalin arvelemaan. Kaikesta päättäen juuri nämä seikat aiheuttivat kenraalin päätöksen pysyä jatkuvasti vallassa, josta päätöksestään hän "La Nacion"-nimisessä lehdessään julkaisi viime kuun 8 p:nä uuden, pitkän tiedonannon. Hänen velvollisuutensa isänmaata ja Kuningasta kohtaan, huomautti kenraali, eivät sallineet hänen luopua hallitusval-

lasta, josta hän tulee pitämään kiinni ainakin niin kauan kuin entiset poliitikot toivovat voivansa siihen palata. Roma locuta, causa finita.

Primo de Rivera on siis jatkuvasti tilanteen herra eikä mitään varsinaista, johdonmukaista, häntä aktiivisesti vastustavaa oppositiota ole havaittavissa. Tämän kuun 11. p:nä on hallitus kyllä virallisesti ilmoittanut paljastaneensa uuden salaliiton, joka - Madridista tulevien uutisten mukaan - oli aikonut vangita sekä Kuninkaan että Primo de Riveran. Saamieni tietojen mukaan lienee tämän vallankaappausyrityksen takana entisiin oikeistopuolueisiin kuuluvia poliitikkoja, jotka pettyneinä siitä, että kaikki heidän toiveensa Primo de Riveran pikaisesta vallasta luopumisesta olivat rauenneet, olivat koettaneet yllyttää tyytymättömiä upseerilaineksia hallitusta vastaan. Ei kuitenkaan ole syytä kiinnittää mitään erikoista huomiota tämmöisiin isoloituihin ilmiöihin, koska lienee aivan varmaa, ettei mikään laajempi yleinen mielipide niitä kannata, jota paitsi hallitus kuulemma on jo vanginnut suurimman osan salaliittolaisia.

Yllämainitussa, "La Nacion"-lehdessä julkaisemassaan tiedonannossa Primo de Rivera huomautti aikovansa pysyä vallassa vielä ainakin viisi vuotta ja jos hän saa elää ja pysyä terveenä, niin onkin otaksuttavaa, että hän osoittaa voivansa toteuttaa tämän aikomuksensa.

Espanja ja Kansainliitto.

Mikäli olen saanut kuulla ollaan Valtioministeriössä siinä luulossa, että Kansainliiton ensi yleiskokouksessa tullaan Espanjalle myöntämään vakinainen paikka Liittoneuvostossa. Sen salaperäisyyden johdosta, jota

~~kaavat~~ Ministeriön virkamiehet ~~maahan~~ noudattavat, en ole kuitenkaan onnistunut pääsemään selville mistä syystä Ministeriössä ollaan niin optimistisia.

Sitä paitsi olen kuullut lausuttavan sen mielipiteen, että Liiton toisen apulaissihteerin paikka tarjottaisiin Espanjalle ja hallitus lienee jo määrännyt ehdokkaansa: ministeri Aguirre de Carcerin. Tämä on aikaisemmin toiminut Presidenttinviraston Marokko-osaston päällikkönä, josta toimesta hänet kuitenkin pari vuotta sitten eroitettiin. Viime vuosina on häntä käytetty Espanjan hallituksen asiantuntijana ja edustajana mutkikkaissa Tangerin neuvotteluissa, jolloin hän on osoittanut olevansa intelligentti, tarmokas ja erinomaisen intohimoinen neuvottelija.

Espanjan edustajiksi Kansainliiton ensi yleiskokoukseen määrättäneen ambassadööri Quiñones de Leon, ambassadööri Palacios ja ministeri markiisi de Torrehermosa, Espanjan lähettiläs Bernissä.

Espanja ja valtiosihteeri Kellogg.

Hallituksen istunnossa t.k. 14 p:nä Primo de Rivera ilmoitti virkaveljilleen valtiosihteeri Kelloggin toimittaneen hänelle sodan estämistä koskevan sopimusedotuksensa, jota seurasi Espanjaa sanamuodoltaan mairitteleva nootti. Tämä ilmoitus on tieteenkin ollut omiaan Espanjassa herättämään mitä suurinta tyydytystä, koska on julkinen salaisuus, että Espanjan hallitus aikaisemmin oli koettanut saada valtiosihteeri Kelloggia kehoittamaan sitä liittymään sopimukseen samaan aikaan kuin hän kääntyi suurvaltojen puoleen. Sanomalehdistö näyttääkin arvelevan, että Amerikan Valtiodepartementin päällikkö on nyt virallisesti kutsunut Espanjan allekir-

joittamaan sopimukseen.

Mikäli olen kuullut Yhdysvaltojen tšekäläisen ambassaadin taholta on valtiosihteeri Kellog kuitenkin ainoastaan virallisesti saattanut sopimusehdotuksen Espanjan hallituksen tietoon eikä suinkaan vielä ole kehoittanut sitä liittymään siihen. Tuntuu kuitenkin siltä, että Amerikan hallituksen virallinen kutsu on odotettavissa lähitulevaisuudessa.

Suomen Asiamiehittäjä,

Ministeri *Wipenberg*.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9.

ASIA:

Ministeri Giffenbergin raportti

San Sebastian

26/7 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 80 / 305 he D. 1928		
31/7-28	No	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Lähetän ohellisena kunnioittavimmin raporttini N:o 402/126/28, joka koskee Tangerin sopimusta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseksi vakuutus.

Suomen Asialinjoitaja,

Ministeri *Knippenberg*.

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Salainen.

Tangerin sopimus.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 80/1805 Rec. D. 1928		
31/7-28	12	EM
RYHMÄ	LUOKA	ADIA
5	9	

T.k. 17 p:nä allekirjoittivat asianomaiset neuvottelijat väliaikaisesti Ranskan Ulkoasiainministeriössä Espanjan, Italian, Ranskan ja Suur-Britannian välisen Tangerin kaupungin ja sen vyöhykkeen hallinnon uudestaan järjestämistä koskevan sopimuksen. Siten on toivottavasti mutkikas riitakysymys poistettu Euroopan politiikan päiväjärjestyksestä, kysymys, joka asiallisesta vähäpätöisyydestään huolimatta oli ollut omiaan saattamaan Euroopan eri valtojen välisen hyvän yhteisymmärryksen vaaranalaiseksi.

Aikaisemmissa tiedoituksissani olen monasti tehnyt selkoa tämän asian alkuvaiheista sekä sitä koskevien neuvottelujen kehityksestä, joka suurin piirtein katsoen on ollut seuraava.

Joulukuussa 1923 solmittiin pitkien neuvottelujen jälkeen espanjalais-ranskalainen sopimus, johon sisältyi tarkistettuja Tangerin hallintoa koskevia määräyksiä. Neuvottelujen kestäessä oli Italian hallitus tavan takaa ilmoittanut tahtovansa ottaa niihin osaa, mutta Ranskan hallitus oli kuitenkin viitaten aikaisempiin sen ja Italian hallituksen välisiin Italian désintéressementtiä Marokkoon nähden koskeviin sopimuksiin kieltäytynyt suostumasta siihen. Seuraukse-

na tästä olikin se, että Italian hallitus vuorostaan kieltäytyi noudattamasta tätä Tangerin uutta statusta eikä sitä siis voitu käytännössä toteuttaa. Vaikkakin Italian Tangerin kolonia on verrattain suuri, (koko alueen asujamisto on kuitenkin ai-noastaan n. 60,000 henkeä, joista n. 10,000 on eurooppalaisia) ei liene kuitenkaan kiellettävissä, että Mussolinin esiintymisen tässä asiassa määrsivät ennen kaikkea prestige-näkökohdat, hän kun ei voinut sallia sitä, että Välimeren poliittiseen tilanteeseen vaikuttavia kysymyksiä ratkaistaisiin ottamatta huomioon Italian poliittisia intressejä.

Elokuussa 1926 ilmoitti kenraali Primo de Rivera äkkiarvaamatta Espanjan hallituksen vaativan koko Tangerin alueen liittämistä Espanjan Marokon vyöhykkeeseen. Kuten siihen aikaan kunnioittaen Ministeriölle tiedoitin perustui tämäkin vaatimus yksinomaan prestigenäkökohtiin. Kesäkuussa 1926 oli Espanjan hallitus paljastanut siihen kohdistuneen salaliiton ja elokuussa ryhtyivät tykistöupseerit tunnettuun kapinayritykseensä. Vahvistaaksensa unattua sisäpoliittista asemaansa tahtoi Espanjan hallitus kaikin tavoin saavuttaa ulkopoliittista menestystä; se oli jo keuhällä esittänyt vaatimuksensa pysyvällisen paikan myöntämisestä Espanjalle Kansainliiton Neuvostossa, mutta oli saanut silloin kokea jyrkkää vastarintaa toisten valtojen puolelta. Murtaakseen tämän vastustuksen esitti Primo de Rivera vaatimuksensa Tangerin alueen liittämistä Espanjan Marokon vyöhykkeeseen, mutta antoi samalla ymmärtää olevansa valmis luopumaan siitä, jos vakinainen neuvostopaikka myönnettäisiin Espanjalle, taikka olevansa valmis luopumaan vaatimuksistaan neuvostopaikkaan nähden, jos hänen toivomuksensa Tangeriin nähden tyydytettäisiin. Tämä Espanjan vaatimusten perusteleminen oli tietenkin omiaan heikontamaan niiden syiden asiallista merkitystä, jotka Primo de Rivera oli esittänyt kantansa tueksi. On otaksuttavaa, että Italian hallitus

LEGATION DE FINLANDE

oli suggeroinut Primo de Riveralle näiden vaatimuksien esittämisen, koska se otaksui valtojen mieluummin suostuvan Espanjan Tangeria koskevaan vaatimukseen kuin pysyvällisen neuvostopaikan myöntämiseen siille. Kun sitten Kansainliiton Yleiskokouksessa syksyllä v. 1926 kävi ilmi Espanjan mahdollisesti luopuvan vaatimuksistaan Tangeriin nähden jos sen pyrkimykset vakinaisen neuvostopaikan saavuttamiseksi toteutettaisiin, jätti Italia Espanjan oman onnensa nojaan.

Toiselta puolen oli selvää, ettei Ranskan hallitus koskaan voisi suostua Tangerin liittämiseen Espanjan vyöhykkeeseen, koska semmoinen mahdollisuus olisi voinut saattaa Ranskan kulkureitit Marokkoon vaaran alaisiksi. Taloudellisesti ei Tangerin satama kylläkään merkitse paljoa - lie neekin aivan varmaa, ettei Ranska koskaan tule sallimaan Tangerin sataman kehittämistä Casablancan kustannuksella - mutta sotilaallisessa suhteessa sillä on verraten suuri merkitys, varsinkin jos otetaan huomioon hiljattain valmiiksi saatu rautatieyhteys Fezin ja Tangerin välillä.

Espanjan vaatimus oli kuitenkin siinä määrin asiallisesti perusteltu, että se oli otettava vakavaan harkintaan. Marokon sodan kestäessä oli Tanger ilmeisesti muodostanut Espanjaa vastaan vehkeilevien aineiden keskuksen, jonka takia ei voitu kieltää Espanjan intressiä saada aikaan semmoinen järjestelmä, joka tästä Espanjan vyöhykettä uhkaavasta vaarasta tekisi kerta kaikkiaan lopun.

Suuren Britannian
Espanjan ulkoasiainministerin ehdotuksesta päätettiin sitten ryhtyä uusiin espanjalais-ranskalaisiin neuvotteluihin, joita seuraisi sitten myöhemmin neuvottelut Italian ja Suur-Britannian kanssa. Siten tulivat siis Italiankin intressit Tangerin vyöhykkeessä tunnustetuiksi. Viimemainitut neuvottelut alkoivat viime maaliskuun 20 p:nä ja ovat siis vasta nyt päättyneet. Uutta sopimusta ei vielä ole julkaistu; se saatetaan yleisön tietoon vasta sitten.

kun se on lopullisesti allekirjoitettu.

Mikäli täällä tiedetään, ovat sopimuksen tärkeimmät kohdat seuraavat:

1. Tangerin santarmiston päälliköksi nimitetään espanjalainen upseeri, joka toimii ranskalaisen apulaisen avustamana.
2. Espanjalais-ranskalainen tietotoimisto ("Oficina de Informacion") perustetaan ja sen tehtäväksi tulee valvoa Tangerin alueen samoin kuin muun Marokon sekä ulkomaiden välisiä yhteyksiä. Toimiston päällikkönä toimii espanjalainen upseeri ja apulaispäällikkönä ranskalainen upseeri.
3. Tangerin hallintoon määrätään uusi italialainen administrateur, jolle uskotaan oikeudenhoidon valvominen.
4. Sekatuomioistuimeen ("Tribunal mixto") määrätään italialainen tuomari ja kirjuri.
5. Italian laivasto voi ottaa osaa Tangerin territoriaalivesissä tapahtuvaa salakuljetusta vastustavaan valvontaan.
6. Italian pääomalle ja työvoimalle myönnetään samat mahdollisuudet kuin muillekin sopimusvalloille ja Tangerin hallinnossa avoinna olevia paikkoja täytetään Italian kansalaisilla, kunnes tämä maa on sen hallinnossa edustettu samassa suhteessa kuin muutkin maat.

Kuten ylläolevasta näkyy, on Tangerin hallinto tullut siis entisestäänkin kansainvälisemmäksi ja lie-
nee kysymyksenalaista, vastaako semmoinen järjestelmä Tangerin
asukkaiden todellisia etuja. Mutta niihin ei yleensä aikaisem-
minkaan ole kiinnitetty erikoista huomiota ja Tangerin asuja-
misto on kuitenkin jollakin tavoin tullut toimeen, vaikkakin
kaupungin taloudellinen asema tällä hetkellä on entistä huo-

LEGATION DE FINLANDE

mattavasti heikompi. Näin ollen on siis syytä iloita siitä, että Välimeren johtavat vallat ovat voineet sopia tästä asiasta ja toivottavaa on, että sopimus tulee aloittamaan uuden rauhan ja turvallisuuden ajanjakson, jota Tangerin asujamisto jo kauan on kaivannut. Tämä tulos olisi tietenkin Suomen kauppapolitiikan näkökannalta katsoen tärkein.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Wippenberg* -

✓
892

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
San Sebastian

8/8 1928

Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Herra Ministeri, 31/1205		D. 19 28
1578-28	№	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Espanja ja Kelloggin sopimus.

Raportissani N:o 387/120/28 viime heinäkuun 20 p:ltä tiedoitin kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, Espanjan hallituksen koettaneen saada valtiosihtööri Kelloggia kehoittamaan Espanjaa liittymään sodan estämisestä koskevaan sopimukseensa samalla kun hän kääntyi suurvaltojen puoleen. Näissä yrityksissään Primo de Rivera ei kuitenkaan onnistunut, vaikka Amerikan valtiodepartementti toiselta puolen virallisesti saattoi sopimusedotuksen Espanjan hallituksen tietoon. Tämä toimenpide on täällä herättänyt erinomaisen suurta tyydytystä ja sitä on pidetty todisteena siitä korkeasta arvonnasta, jota Espanja nyttemmin nauttii valtioiden yhteiskunnassa. Amerikan tšekäläisen suurlähetystön taholta saamani tietojen mukaan lienee valtiosihtööri Kellog kuitenkin asettunut sille kannalle, että vasta Amerikan, Italian, Jaappanin, Puolan Ranskan, Suur-Britannian ja Tšekko-Slovakian allekirjoitettua ja ratifioitua sopimuksen on muita valtoja kehoitet-

Herra Hj. J. Procopé,
Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

tava liittymään siihen. Muussa tapauksessa olisi nimittäin se vaara tarjolla, että sopimuksen ratifioiminen veisi liian paljon aikaa, jonka johdosta sopimus vasta pitkän ajan kulluttua astuisi voimaan. Niinpä lienee valtiosihteeri Kellog torjunut Hollannin hallituksen esittämän toivomuksen saada samaan aikaan kuin suurvallat liittyä sopimukseen.

Tässä asiassa on kuitenkin jonkun aikaa sitten sattunut pieni välikohtaus, joka on niin kuvaava Primo de Riveran poliittisille metoodeille, että ansainnee se pienen maininnan. Kenraali, joka ei tyytynyt siihen, että valtiosihteeri Kellog ainoastaan saattoi sopimuksen sisällön Espanjan hallituksen tietoon, antoi t.k. 2 p:nä maan sanomalehdistön julkaista puolivirallisen tiedon, jonka mukaan kenraali saapuisi Pariisiin t.k. 26 p:nä allekirjoittamaan sopimuksen. Tämä Primo de Riveran yritys asettaa valtiosihteeri Kellog fait accompli oli tietenkin hyvin kömpelö, vaikkakin kenraali näyttää otaksuneen sen voivan johtaa toivottuun tulokseen. Tieto tästä Primo de Riveran Pariisin matkasta herätti luonnollisesti Espanjassa suurta huomiota ja sanomalehdistö riensi onnittelemaan kenraalia ja hänen hallitustaan sen suurvaltojen vertaisen aseman johdosta, jonka hallituksen oli onnistunut hankkia Espanjalle. Seurauksena tästä Primo de Riveran rohkeasta yrityksestä oli tietenkin se, että valtiosihteeri Kellog kuulemma verrattain jäykässä muodossa antoi Espanjan hallituksen ymmärtää, mitä hän asiasta arveli ja t.k. 4. p:nä julkaistiin uusi virallinen tiedonanto, jossa lyhyesti ilmoitettiin, ettei Primo de Riveran Pariisin matkasta ole vielä mitään päätetty lopullisesti. Amerikan täkäläinen suurilähettiläs lienee kuitenkin pitänyt tätä välikohtausta niin vakavana, että hän tänään on lähtenyt Galician maakunnassa

LEGATION DE FINLANDE

sijaitsevaan Mondariz-nimiseen kylpylaitokseen, jossa Espanjan hallituksen päämies ja ulkoasiainministeri tällä hetkellä oleskelee. Sinne on n. 2 päivän matka, ja se seikka, että ulkomaalainen diplomaattinen edustaja on pakotettu lähtemään niin pitkälle matkalle tavataksaan valtioministeriön päällikön, on tavallaan hyvin kuvaava tšekäläisille oloille. Vaikka Primo de Riveran oman ilmoituksensa mukaan pitäisi oleskella San Sebastianissa, johon valtioministeriön keskusosasto ja kaikki ambassaadit ja lähetystöt on siirretty kesäksi, asuu hän siis kuitenkin Mondarizissa, valtioministeriön kabinettipäällikkö lienee Santanderissa ja muut ministeriön osastot ovat jatkuvasti Madridissa, josta kuitenkin kaikki vakinaiset osastopäälliköt lienevät lähteneet. Koska Primo de Rivera ei itse viitsi tulla San Sebastianiin taikka Madridiin allekirjoittamaan uutta espanjalais-suomalaista kauppasopimusta, on tämä siis - kuten sähkösanomassani N:o 49 kunnioittavimmin olen Teille, Herra Ministeri, ilmoittanut - allekirjoitettava Madridissa, koska asianomainen kenraalin valtuuttama virkamies ei vielä ole saapunut San Sebastianiin. Allekirjoittamispäivää ei vielä ole kuitenkaan määrätty.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,
Ministeri *Knipenberg*.

892

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin kafootti
San Sebastian.

29/8 1928.

Vain 3 kpl. tuli

LEGATION DE FINLANDE San Sebastian, elokuun 29 p:nä 1928. N:o 490/150/28.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 84/305 Sac. D. 19 28		
10/9-28	No	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ALUE
5	C9	

Herra Ministeri,

Lähetän ohellisena kunnioittavimmin poliittisen raporttini, joka koskee:

Espanjaa ja Kelloggin paktia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,

Ministeri *Vinberg*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Salainen

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 34/805 h. E. 1928		
10/9-28	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Espanja ja Kelloggin pakti.

Aikaisemmin Herra Ulkoasiainministe-
rille osoittamissani kirjelmissä olen kunnioittavimmin tie-
pyrkimyksistä) doittanut kenraali Primo de Riveran saada samanaikaisesti
kuin suurvallat allekirjoittaa Kelloggin pakti. Nämä hänen
yrityksensä aiheutuivat - kuten aina kun Espanjan hallitus
joutuu määräämään kantansa johonkin kansainvälistä laatua
olevaan kysymykseen nähden - puhtaasti prestige-syistä,
kenraali kun tahtoi omalle kansalleen, jopa koko maailmal-
lekin näyttää vallassaoloaikanaan hankkineensa Espanjalle
suurvaltojen vertaisen aseman. Olihan kenraalilla sitä suu-
rempi syy näihin yrityksiinsä kun syyskuun 13 päivä lähes-
tyy, jolloin hallitus suurin juhlamenoin tulee kaikkialla
Espanjassa viettämään kenraalin vallankaappauksen 5 vuotis-
päivää. Vaikkakin hän näissä pyrkimyksissään lienee saanut
tukea Ranskan hallitukselta, ei valtiosihteeri Kellogg kui-
tenkaan tahtonut tehdä hänelle mieliksi, seikka, joka tie-
tenkin oli kenraalille hyvin katkera pettymys. Hänen Es-
panjan sanomalehdistössä julkaisemistaan eri lausunnoista
päättäen näyttää hän nyttemmin niin katkeroituneelta, ettei
olisi ollenkaan hämmästyttävää, jos hän loppujen lopuksi

kieltäytyisi allekirjoittamasta Kellogg-paktia sen nykyisessä muodossa. Joka tapauksessa on hän viitannut siihen mahdollisuuteen, että Espanja tulisi formuloimaan omat vaunsa.

Kenraalin allekirjoittamisinto on ollut sitä merkillisempi kun Espanjassa yleensä on suhtauduttu ja vieläkin suhtaudutaan Kellogg-paktiin hyvinkin skeptillisesti ja kun kenraali on sallinut sanomalehdistön julkaista paktia verrattain jyrkästikin arvostelevia kirjoituksia. Tämä Espanjan julkisen mielipiteen kannanotto aiheutuu sen periaatteellisesta epäluottamuksesta kaikkia Yhdysvaltojen hallituksen poliittisia toimenpiteitä kohtaan. Vaikkakin Cuban sota on jo Espanjassa joutunut unohduksiin, seuraa suuri yleisö mitä vilkkaimmalla mielenkiinnolla kaikkia Etelä-Amerikan tapahtumia ja juuri Primo de Riveran hallitus on voimiensa mukaan koettanut edistää Espanjan ja Etelä-Amerikan espanjaa puhuvien tasavaltojen välisten suhteiden kehittymistä. Espanja on johdonmukaisesti pyrkinyt saavuttamaan jonkinlaisen moraalisen holhoojan aseman näihin valtoihin nähden ja - kuten aikaisemmin olen kunnioittaen Ministeriölle huomauttanut - juuri tästä politiikasta onkin löydettävä pääsyy siihen, miksi Espanja päätti uudestaan liittyä Kansainliittoon. Onko Espanjan politiikan nykyinen johto - s.o. kenraali Primo de Rivera ja Kuningas - todellakin tehnyt itselleen selväksi, mitä käytännöllisiä päämääriä se pyrkii Etelä-Amerikassa toteuttamaan, siitä en uskalla lausua mitään varmaa mielipidettä, mutta joka tapauksessa on mielestäni todettavissa se seikka, ettei se missään muussa suhteessa ole toiminut yhtä tarmokkaasti ja johdonmukaisesti. Näin ollen on luonnollista, ettei Espanja

suopein silmin ole seurannut Yhdysvaltojen Keski- ja Etelä-Amerikassa harjoittamaa poliittista aktiviteettia, jos kohta puolueeton, ulkomaalainen katselija ei voi olla huomauttamatta, ettei Espanjan suuri yleisö tässä suhteessa ole "ajatellut probleemia loppuun asti". Todisteeksi siitä, mitä yllä olen kunnioittaen esittänyt, riittää viittaus Espanjan sanomalehdistön suhtautumiseen Nicaraguan tapahtumiin, joihin tähden melkein kaikki lehdet ovat pitäneet kenraali Sandinon puolta ylistäen häntä jaloksi kansallisankariksi ja hyökäten Washingtonin politiikan johtomiesten kimppuun. Että lehtien yleinen äänensävy kuitenkin on ollut verrattain maltillinen, se johtunee yksinomaan kenraali Primo de Riveran ulkopoliittisista syistä harjoittamasta ankarasta sensuurista.

Kelloggin pakti ei näyttänyt alkuvaiheissaan erikoisemmin kiinnostavan sanomalehdistöä, joka ainoastaan lyhyissä, ylimalkaisissa kirjoituksissa teki siitä lukijoilleen selkoa. Nyttämmin, Primo de Riveran allekirjoittamisyritysten rauettua ovat sitä vastoin sanomalehtien kirjoitukset käyneet yhä jyrkemmiksi.

Valtiosihteeri Kelloggin torjuttua Espanjan hallituksen esittämän toivomuksen saada allekirjoittaa pakti suurvaltojen kanssa huudahtaa (19/8) esim. vanhoillismielinen "A.B.C." - Espanjan enimmäin levinyt sanomalehti - huomautettuaan Ranskan hallituksen kannattaneen näitä Espanjan pyrkimyksiä:

"Mutta tälläkin kertaa kuten niin useasti aikaisemminkin Yhdysvallat käskivät. Entistä suuremmissa määrin dollari säätää lakeja maailmalle."

Vapaamielinen "La Libertad" kirjoittaa samana päivänä: "Kukaan ei epäile enään, että Washing

-tonin tarkoittama päämäärä on luoda järkähtämätön pohja Yhdysvaltojen oikeudelle hallita ja johtaa Uuden Maailman politiikkaa, johon muut maat eivät saa puuttua."

Jo elokuun 1 p:nä oli eräs entinen vapaamielinen tasavaltalainen kansanedustaja Sr. Augusto Barcia samassa lehdessä lausunut mielipiteensä, ettei Espanja ollenkaan voi allekirjoittaa paktia, johon sisältyy "Amerikan veljeskansoja uhkaava vaara", jollei anneta tarkempaa selvitystä siitä mitä Amerikan varaukset (s.o. Monroen oppi) oikeastaan merkitsevät.

T.k. 19 p:nä palaa vapaamielinen "El Sol" samaan asiaan. "Kellogg-paktin espanjaa puhuvaa Amerikkaa koskevaa Monroe-oppia vahvistavat varaukset selittävät useiden valtioiden vastahakoisuuden liittyä siihen. Siihen onkin suhtauduttava varovaisesti - niin ajatellaan Amerikassa (puhuessaan Amerikasta tarkoittaa Espanjan lehdistö aina Etelä-Amerikkaa) - ja sitä paitsi on toimittava niin, että joku arvontoa nauttiva tribunaali kuten esim. Kansainliitto saa tehtäväkseen todeta, mitä Monroe-oppi oikeastaan tarkoittaa sekä onko mahdollista tulkita tämä kysymys tavalla, joka sallisi aseistetun hyökkäyksen Nicaraguaa vastaan ja Antillien hitaan, mutta varman miehittämisen."

T.k. 20 p:nä on sensuuri sallinut "La Epoca"-nimisen konservatiivisen lehden julkaista kirjoituksen, jossa m.m. huomautetaan "monroeismin" olevan espanjalais-amerikkalaisen yhteisymmärryksen kaikkein vaikein kompastuskivi. Lehti sanoo edelleen: "Jos Kellogg-paktiin sisältyy varauksia, jotka eivät esiinny paktin tekstissä, niin Espanjan ehdoton velvollisuus on olla varuillaan." Lehti on kuitenkin sitä mieltä, että Espanjan on allekirjoitettava pakti, mutta ehdottaa pikaista keskustelua asiasta Etelä-

-Amerikan valtioiden kanssa ennenkuin se siihen liittyy."

Suurinta huomiota on kuitenkin herättänyt erään "La Voz de Guipuzcoa"-nimisen lehden julkaisema Uruguayn Madridin Lähettilään hra. Fernandez y Medinan haastattelu. Viimemainittu on eräs Etelä-Amerikan valtioiden huomattavimpia diplomaattisia edustajia, hän on kansainvälisestikin tunnettu juristi, Uruguayn monivuotinen edustaja Kansainliitossa ja lienee espanjaa puhuvien maiden ehdokas Haagin Pysyväiseen Kansainväliseen Tuomioistuimeen. Mainitun haastattelun mukaan on hra. Fernandez y Medina m.m. lausunut: "Kellogg-paktin allekirjoittajat sanovat lupuvansa ryhtymästä sotaan kansainvälisen politiikan välikappaleena, mutta ainoastaan sopimusvaltojen välisiin suhteisiin nähden. Siinä sanotaan, että pitää koettaa rauhallista tietä löytää riitojen ja konfliktien ratkaisu. Eikä mitään muuta! Mitä tämä merkitsee? Tarkoitus on ilmeisesti hyvä: helvetin kivittäminen. Hyvää tarkoittavia deklaratioita seuraa yleensä tekoja, jotka eivät tarkoita mitään hyvää. Tämä pakti taikka julistus ei ole mikään lupaus eikä mitään sinne päinkään. Se muistuttaa erään 19. vuosisadan filosofin esittämää moraalin määritelmää : sans obligation ni sanction. Tämä on hyvä formuleraus filosoofiselle probleemalle, mutta sitä ei voi hyväksyä juriidisten taikka kansainvälisten probleemien ratkaisuksi." Hra Fernandez y Medina siirtyy sitten puhumaan Geneven pöytäkirjasta, josta hän huomauttaa, että "se, vaan ei Kellogg-pakti, olisi voinut puolustaa Nicaraguaa." Lopuksi hän lausuu mielipiteensä, että Etelä-Amerikan valtioiden liittyminen paktiin merkitsisi niille askelta taaksepäin, varsinkin jos paktin katsotaan pätevästi tulkitsevan Monroe-oppia.

Yhdysvaltojen tšekäläisen suurlähetystön taholta olen kuullut, että Uruguayn hallitus lienee verrattain jyrkässä muodossa nuhdellut Madridin ministeriään tästä hänen liian suorasukaisesta lausumastaan.

Kuten edelläolevasta ilmenee, on siis Kellogg-pakti saanut Espanjan sanomalehdistössä verrattain epäsuotuisan vastaanoton, enkä puolestani ole huomannut yhtäkään sille suopeamielistä kirjoitusta. Kuvaavaa tšekäläiselle mielialalle on se seikka, ettei lehdistö ole ollenkaan taikka aivan vähässä määrin - omistanut huomiota Ranskan taikka Suur-Britannian varauksiin, vaan on käyttänyt tilaisuutta hyväkseen ainoastaan hyökätäkseen Yhdysvaltojen politiikan kimppuun. Tragiikkaa taikka komiikkaa on siinä, että Espanjan yleisen mielipiteen esiintyessä Etelä-Amerikan uhattujen etujen suojelijana nämä itse - kuten esim. Bolivia ja Peru - rientävät ilmoittamaan tulevansa ensi tilassa allekirjoittamaan paktin. Totta on, ettei ainakaan täällä vielä tunneta n.s. A.B.C.-valtojen lopullista kannanottoa Kellogg-paktiin nähden, mutta mikään pan-amerikkalainen yhteisrintama ei siis voine tulla kysymykseen.

Minusta tuntuukin siltä - vaikka olen kuullut päinvastaisiakin arveluja - että Espanjakin tulee piakkoin liittymään paktiin. Joka tapauksessa on Primo de Rivera tänään lähettänyt Briandille sähkösanoman (ambassadööri Quiñones de Leonin kehoituksesta), jossa hän paktin allekirjoittamisen johdosta lämpimästi onnittelee Kelloggia, Briandia sekä muita allekirjoittajia.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Gripenberg* -

52m

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
San Sebastian

17/9.1928.

Legation de Finlande San Sebastian, syyskuun 17 p:nä 1928. N:o 514/162/28

Ulkoasiainministeriön		
36/806 lue.		28
25/9-28	No	
5	C9	Salainen

Herra Ministeri,

Lähetän ohellisena kunnioittaen
raporttini N:o 514/162/28 koskien

(100. Esp.)

Uutta kapinayritystä Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asainhoitaja,

Ministeri *Wippenberg*.

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Salainen

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 36/306 D. D. 28		
25/9-28	52	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9.	

Uusi kapinayritys Espanjassa.

T.k. 13 p:nä oli viisi vuotta ku-

lunut Primo de Riveran vallankaappauksesta ja tämän johdosta oli hallitus päättänyt viettää tätä kenraalin ja - hallituksen mielestä - koko Espanjan kansankin merkkipäivää suurin juhlamenoin. Kaikkialla Espanjassa toimeenpantiin juhlallisuuksia paitsi La Coruñassa, joka "vapautettiin" ilmaiseksi innostustaan vallalla olevaan suuntaan nähden, koska kaupunki pari viikkoa sitten oli Primo de Riveralle ja hallituksen muille jäsenille järjestänyt mitä suurenmoisimman vastaanoton, sekä Barcelonassa, jossa juhlat tapahtuvat vasta tänään. Madridiin oli saapunut n. 100,000 henkeä, suurimaksi osaksi Union Patriótica-nimisen puolueen jäseniä ja melkein kaikki Espanjan kaupungit olivat edustettuina siinä juhlakulkueessa, joka kuuden tunnin ajan defiloiti hallituksen ohi. Primo de Riveran ilmoitettua pari kuukautta sitten hallituksen tulevan vast'edes etsimään Union Patrioticasta avustajiaan ja sen jäsenillä täyttämään valtion avoinna olevia virkoja sekä ettei t.k. 13 p:n jälkeen enään oteta uusia jäseniä puolueeseen, on tämän jäsenten lukumäärä huomattavasti lisääntynyt. Kuningas kyllä ei ollut Madridin juhlissa läsnä syystä, että hän oli lähtenyt viralliselle tervehdyskäynnille Ruotsiin ja vaikkakin hänen lähtönsä ajankohta oli mää-

rätty Ruotsin hallituksen esittämien toivomuksien mukaan, lienee kuitenkin otaksuttavissa kuningas Alfonson olleen hyvin tyytyväisen siitä, että hän pääsi ottamasta osaa näihin juhliin, mahdollisuus, joka epäilemättä olisi ollut omiaan herättämään laajoissa piireissä pahaa verta.

Varhain juhlapäivän aamuna toimitti Hallitus sanomalehdille virallisen tiedonannon siitä, että poliisiviranomaiset olivat onnistuneet paljastamaan uuden, mainitsemattomien henkilöiden yrittämän vallankaappaushankkeen, jonka salaliiton johtajat ja kaikki siihen osalliset kuitenkin jo oli vangittu. Tätä tarkempia tietoja hallitus ei katsonut voivansa antaa yleisölle. Hallituksen ja virallisten piirien noudattaman salaperäisyyden johdosta on erinomaisen vaikeata muodostaa mitään selvää käsitystä siitä mitä todellakin on tapahtunut. Kaikenlaisia huhuja on liikkeellä, mutta niihin ei sovi tietenkään kiinnittää mitään sen suurempaa huomiota. Sitä paitsi on se mahdollisuus tarjolla, että mitään todellista vallankaappausyritystä ei ollenkaan oltu suunniteltu, vaan että viranomaiset ovat käyttäneet hallituksen toimeenpanemien juhlien ja mielenosoitusten vastustajiensa keskuudessa herättämää levottomuutta hyväkseen pidättääkseen nykyiselle suunnalle "epämukavia" aineksia. Joka tapauksessa on Espanjan entinen pääministeri, tällä hetkellä maanpaossa Biarritzissa asuva hra. Sanchez Guerra, jonka on väitetty kuuluneen vallankaappausyrityksen johtajiin, jyrkästi torjunut tämän syytöksen huomauttaen ettei hänellä ole ollut mitään tekemistä koko tämän liikkeen kanssa. Mahdollista on siis - kuten minulle on väitetty - että hallitus "paljastamalla" tämän uuden siihen tähdätyn "salaliiton" on tarkoittanut tällä toimenpiteellä kannustaa Union Patriotican jäseniä uusiin ponnisteluihin sekä ainakin jok-

-sikin aikaa tehdä vaarattomiksi ne vastustajansa, joiden toiminnasta kenties olisi aiheutunut hallitukselle vaikeuksia, kun sen esitys uudeksi valtiomuodoksi syksymmällä tulee Kansalliskokouksen käsittelyn alaiseksi. Myöskin se seikka, että poliisiviranomaiset ovat pidättäneet vapaamuurareita sekä heitä lähellä olevia aineksia sekä se, että satoja pidätettyjä laskettiin jo parin päivän kuluttua vapaalle jalalle näyttää viittaavan siihen, että poliisi on toiminnut sangen yleisten ohjeiden mukaan.

Mikäli minä olen kuullut, lienee pidätyksiä tapahtunut pääasiassa Madridissa, Barcelonassa, Valenciassa, Zaragosassa, Pamplonassa ja San Sebastianissa. Pidätettyjen lukumäärä arvioidaan n. pariksi tuhanneksi ja niiden joukossa lienee sekä upseereita, pappeja että entisiä poliitikkoja (m.m. tasavaltalaisten johtaja Lerrou, jota aikaisemmin luultiin hallituksen kannattajaksi). Väitetään myöskin, että on annettu käsky entisen pääministerin sekä entisen valtioministerin, Sr. Sanchez Guerran ja Sr. Cambon vangitsemiseksi, jotka molemmat oleskelevat kuitenkin ulkomailla. Kaikki pidättämiset toimeenpantiin vaikeuksitta, yleistä järjestystä ei ole häiritty ja kaikkialla maassa vallitsee täydellinen levollisuus. Kenraali Primo de Rivera pysyy siis jatkuvasti tilanteen herrana.

Kuten aikaisemmissa tiedoituksissani monasti olen Ministeriölle tiedoittanut ei Espanjassa ole olemassa mitään aktiivista, johdonmukaista oppositiota. Viime päivien tapahtumat ovat vain omiaan uudestaan vahvistamaan tämän käsitykseni oikeaksi. Joskin Espanjan julkisessa elämässä jatkuvasti esiintyy turmeluksen ilmiöitä ja joskaan Espanjan nykyiset poliittiset johtajat eivät suinkaan pysy aina niin korkealla siveellisellä kannalla kuin Primo de Rivera yhtä mittaa lukuisissa tiedonannoissaan väittää, niin ei kuitenkaan liene kiellettävissä, että yleinen mielipide -

mikäli se harrastaa valtiollisia asioita - kannattaa häntä ja että hän tällä hetkellä on ainoa mies, joka pystyy pitämään valtion ohjaket käsissään. Täydellä syyllä onkin kenraali t.k. 13 p:nä Correspondencia Militar-nimisessä lehdessä huomauttanut, että vallankumous on mahdollinen ainoastaan silloin, kun kansan enemmistö pitää sen toimeenpanijoiden puolta. Niin kauan kuin upseeriston enemmistö ja poliisi pysyvät Primo de Riveralle uskollisina ja niin kauan kuin kenraali itse saa olla terveenä, on siis odotettavissa ettei mitään suurempia vaikeuksia voi kohdata hänen toimintaansa Espanjan kansan poliittisena johtajana, mutta on traagillinen se kysymys, jonka lukemattomat tuskanalaiset espanjalaiset tekevät: "Mitä tapahtuu sitten, kun kenraali kerran syystä tai toisesta pakoitetaan luopumaan vallasta?" Mutta tähän kysymykseen ei kenraali itsekään voine antaa mitään vastausta.

Suomen Asainhoitaja,

Ministeri *Wippenberg*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti
San Sebastian

25/9 1928

Legation de Finlande

San Sebastian, 25 p:nä syyskuuta 1928. N:o 523/163/
/28.

ULKOASAIMINISTERO		
No 37/306 <i>su.</i> D. 13 28		
3/10-28	No	Liit
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 9	

Herra Ministeri,

Lähetän ohellisena kunnioittaen
raporttini, joka koskee
Uuden suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen
voimaanastumista.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Suomen Asiainhoitaja,

Ministeri *Sipenberg*

Herra Hj. J. Procopé,

Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Salainen

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15 37/306 Sal. D. 19 28		
3/10-28		LML
RYHMÄ	SUURU	ASIA
5	C9	

Uuden suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen voimaantastu-
minen.

Eilen myöhään illalla sain vastaan-
ottaa Valtioministerin, markiisi de Estellan allekirjoitta-
man sähkösanoman:

"No habiendose canjeado aun las ratifica-
"ciones del convenio comercial firmado entre España
"y Finlandia el 11 Agosto último el cual debería en-
"trar en vigor el 1° de Octubre próximo propongo que
"su entrada en vigor se aplace hasta 1° Enero 1929
"continuando en vigor hasta aquella fecha el conve-
"nio de 16 Julio 1925. Ruego a V.S. someta esta pro-
"puesta a su gobierno y me comunique su contestacion
"urgentemente para en caso de ser de conformidad po-
"der convenir dicho aplazamiento por un canje de no-
"tas con anterioridad al 1° de Octubre - Estella",

joka suomennettuna kuuluu seuraa-
vasti:

"Koska kuluneen elokuun 11 p:nä solmitun
suomalais-espanjalaisen kauppasopimuksen ratifioimisasia-
kirjoja ei ole vielä vaihdettu ja koska sopimuksen pitäisi
astua voimaan ensi lokakuun 1 p:nä, ehdotan, että sen voi-

maanastuminen lykätään aina tammikuun 1 p:ään 1929. Pyydän Teitä alistamaan tämän ehdotuksen Hallituksenne harkittavaksi sekä tiedoittamaan minulle kiireellisesti Hallituksenne vastauksen jotta me myönteisessä tapauksessa voisimme sopia sanotusta lykkäyksestä noottien vaihdolla ennen lokakuun 1 päivää - Estella"

Tämän johdosta lähetin kunnioittan tänään Ulkoasiainministeriölle seuraavat sähkösanomat:

"56 Valtioministeriö elokuun tjugofjärde ilmoittanut minulle: koska kauppasopimuksen ratifioimisasiakirjoja ei vielä vaihdettu ehdotan sopimuksen astuvaksi voimaan vasta ensi tammikuun ensimmäisenä päivänä. Heinäkuun sextonde solmittu sopimus pysyisi voimassa koko tämän vuoden. Pyytää minun kiireellistä vastausta. Lähettäkää jos mahdollista huomenna vastauksenne" ja

"57 Primon ehdotus johtuu luultavasti siitä ettei Valtioministeriö voi ajoissa saada ratifioimisasiakirjoja valmiiksi"

Vaikka ensimmäinen selostamani sähkösanoma oli laadittu kenraali Primo de Riveran nimessä on kuitenkin otaksuttavaa, että se oli Valtioministeriön Kaupallisen Osaston lähettämä, koska kenraali lienee jälleen matkoilla.

Kuten Ulkoasiainministeriö muistane on suomalais-espanjalaisessa viime elokuun 11. p:nä allekirjoitetussa kauppasopimuksessa säädetty (5. artikla), että sopimus astuu voimaan ensi lokakuun 1 p:nä ja että ratifioimisasiakirjat on vaihdettava Madridissa. Sopimuksen voimaanastuminen määrättiin mäinituksi päiväksi minun vastustuksestani huolimatta Valtioministeriön Kaupallisen Osaston päällikön vaatimuksesta, joka hylkäsi kaikki minun vastaehdotukseni. Puolestani olin alusta alkaen vakuutettu

siitä, ettei Valtioministeriö koskaan saisi ajoissa ratifioimisasiakirjojaan valmiiksi, vaikka välttääkseni uusia pitkiä neuvotteluja luovuin vastaehdotuksistani. Sitä pait- si oli kauppasopimusta solmittaessa minua ja Kansantaloudel- lisen Neuvoston varapresidentin Sr. Castedon välillä viral- lisesti, vaikkakin vain suullisesti sovittu siitä, että el- lei Espanjan uusi tullitariffi olisi astunut voimaan loka- kuun 1 p:nä tulisi Espanjan hallitus Kuninkaallisessa Ase- tuksessa määräämään aikaisempaan kauppasopimukseemme sisäl- tyvien suomalaisten tavarain maksamien sidottujen tullimak- sujen pysyvän voimassa kunnes uusi tullitariffi on lopulli- sesti promulgoitu. Jo viime kesäkuun 25 p:nä huomautin Sr. Castedolle olevan päivän selvää, ettei uusi tariffi voisi astua voimaan kuluvan vuoden kuluessa, mutta kaikki huomau- tukseni olivat turhat, Sr. Castedo - yhtä vähän kuin Sr. Lopez de Lagokaan - kun ei ottanut niitä kuullakseenkaan. Taktillisista syistä en tahtonut insistoida, Sr. Lopez de Lago, jatkuvasti meidän pahin vastustajamme, kun oli saanut sen käsityksen, jonka hän m.m. oli lausunut Ruotsin tällä- läiselle ministerille (katso tiedoitustani 300/103/28), et- tä Suomen hallitus kaikin keinoin koetti saboteerata kaup- pasopimuksen solmimista.

Kaikki minun ennustukseni ovat nyt siis käyneet toteen, sillä

1. Espanjan uutta tullitariffia ei ole julkaistu eikä
2. Espanjan Valtioministeriö ole vieläkkään saanut ratifioimisasiakirjojaan valmiiksi.

On nim. aivan selvää, että viime- mainitussa seikassa piilee "des Pudels Kern". Jos Valtiomi- nisteriö olisi ajoissa laatinut ratifioimisasiakirjan, hank- kinut Kuninkaan valtakirjan ratifikationien vaihtamiseksi

j.n.e., on varmaa, että se olisi pitänyt kiinni aikaisemmasta vaatimuksestaan kauppasopimuksen voimaanastumisen päivämäärään nähden. Toiselta puolen pääsee nyt Espanjan hallitus - edellyttäen, että Suomen hallitus suostuu markiisi de Estellan ehdotukseen - vaivasta julkaista uusi aikaisemman kauppasopimuksemme sidottuja tullimaksuja koskeva sopimus. Suomen kauppapolitiikan etujen näkökannalta katsoen on Valtiominiisteriön ehdotusta ilmeisesti ilolla tervehdittävä: lienee nim. hyvin epäselvää, olisivatko Espanjan tulliviranomaiset faktillisesti käsittäneet yllämainitun täydentävän Kuninkaallisen Asetuksen todellisen tarkoituksen.

Markiisi de Estellan ehdotus on siinäkin suhteessa mielenkiintoinen, että siitä ilmenee Espanjan uuden tullitariffin voivan astua voimaan aikaisintaan tulevan tammikuun 1 p:nä.

Suomen Asiainhoitaja,
Ministeri *Sipenka*